

MANCOMUNITAT
DE CATALUNYA
CRÒNICA OFICIAL

CRÒNICA OFICIAL
MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

PRIMERES PARAULES

R. 9.098

SUMARI

	Pàgines		Pàgines
Primeres paraules.....	1	Conferències.....	17
PRESIDÈNCIA	2	Vària.....	17
Assumptes generals.....	2	AGRICULTURA	17
La Mancomunitat i el Districte de Roquetes.....	2	Escola Superior d'Agricultura.....	17
França i Catalunya.....	2	Servei Forestal.....	18
Visites i assistència a actes.....	3	Secció Zootècnica.....	18
CULTURA I INSTRUCCIÓ	3	Acció Social Agrària.....	18
Centres acadèmics.....	3	Vària.....	18
Institut d'Estudis Catalans.....	3	Notícies i documents.....	18
Museus, Biblioteques i Arxius	5	OBRAS HIDRÀULIQUES I DE SANEJAMENT	20
Biblioteques Populars.....	5	TELÈFONS	20
<i>Acords del Consell:</i>		Treballs en curs i obres acabades.....	20
Escola Superior de Bibliotecàries.....	5	Vària.....	20
Biblioteca de Catalunya.....	7	FERROCARRILS	21
<i>Notícies i documents:</i>		Treballs en curs i obres acabades.....	21
Biblioteques Populars.....	7	CARRETERES, CAMINS I PONTS	21
Direcció tècnica de les Biblioteques populars...	7	Construccions.....	21
Biblioteca Popular de Valls.....	7	Reparació i conservació.....	22
» » de Sallent.....	8	Adquisicions de maquinària.....	24
» » de Vendrell.....	8	Personal.....	24
» » d'Olot.....	8	Expropiacions.....	25
» » de Borges Blanques.....	8	Subhastes.....	25
» » de Canet de Mar.....	8	Vària.....	25
Serveis científico-administratius	8	BENEFICÈNCIA I SANITAT	26
Mapa Geogràfic de Catalunya.....	8	<i>Beneficència</i>	26
Ensenyament	8	Juntes autònomes i Comissions auxiliars:	
Ensenyament Superior:		Juntes de Govern dels Establiments de Beneficència:	
Cursos monogràfics i d'intercanvi.....	8	Barcelona.....	26
Seminari de Filosofia i Psicologia. Laboratori de Psicologia.....	9	Girona.....	27
Ensenyament normal:		Lleyda.....	27
Estudis normals.....	9	Donatius.....	29
Ensenyament primari:		Sanitat	29
Escola Montessori.....	10	<i>Acords del Consell:</i>	
Ensenyament professional:		<i>Notícies i documents:</i>	
Escola d'Infermeres.....	11	Report de la visita del Delegat del Servei Sanitari a Lleyda.....	30
Escola provincial de Tall, de Girona.....	11	Report dels treballs en curs del Servei de Sanitat	30
Escola de Funcionaris d'Administració Local...	11	HISENDA	31
Ensenyament tècnic-industrial:		<i>Acords del Consell:</i>	
Escola Elemental del Treball.....	11	<i>Institucions autònomes i Comissions auxiliars</i> ...	31
Ensenyament artístic:		Caixa de Crèdit Comunal.....	31
Escola tècnica d'Oficis d'Art.....	12	Servei de dipòsits de valors.....	31
Ensenyament Comercial:		<i>Intervenció (Telèfons)</i>	32
Escola d'Alts Estudis Comercials.....	13	<i>Ingressos de la Mancomunitat de Catalunya</i>	32
Escoles locals de Comerç.....	14		
Escola de Comerç de Lleyda.....	16		
Ensenyament domèstic.....	16		
Serveis de difusió i vulgarització:			
Extensió d'Ensenyament tècnic.....	16		

CRÒNICA OFICIAL MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

ANY I

OCTUBRE MCMXX

NÚM. I

PRIMERES PARAULES

En compliment d'un acord pres a la darrera Assemblea de la Mancomunitat i acollit amb tota sol·licitud pel Consell Permanent, comença a publicar-se aquesta CRÒNICA OFICIAL DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA.

En realitat, el projecte d'editar un periòdic on oficialment fossin inserits els acords i els documents pertocant a la Mancomunitat de Catalunya, data dels primers temps d'aquesta. Quan, fa sis anys i mig, fou constituït el nostre organisme, el Consell Permanent d'aleshores, per la iniciativa de l'inoblidable primer President de la Mancomunitat, D. Enric Prat de la Riba, acordà en principi la publicació d'una Crònica Oficial. I hom pot veure en els pressupostos dels primers exercicis una partida destinada a les despeses de la dita publicació.

Però, la Mancomunitat de Catalunya començà descabdellant la seva acció dins el camp limitadíssim que li havia traçat el R. D. pel qual va ésser autoritzada la constitució de Mancomunitats provincials. I creient que no trigarien gaire a ésser atorgades a la Mancomunitat aquelles Delegacions del Poder Central que havien d'ésser com el contingut de l'organisme creat, es preferí ajornar per algun temps l'aparició de la Crònica, en espera d'una ampliació de facultats que semblava segura.

Les Delegacions, tot i això, no venien. En els darrers mesos de la seva vida, tan fecunda per a l'ideal de Catalunya, D. Enric Prat de la Riba plantejà novament el cas de la publicació de la Crònica Oficial. A desgrat de la sòrdida limitació de les facultats del nostre organisme, aquest, gràcies al patriotisme dels seus membres i a l'ajut entusiasta de l'opinió catalana, anava realitzant una vasta obra de progrés i de cultura, i preparava l'eixamplament d'aquesta obra en els anys esdevenidors.

Avui la vida de la Mancomunitat és ja prou intensa perquè la seva ressenya periòdica tingui un fort interès i ofereixi materials suficients per a omplir les planes d'aquesta CRÒNICA.

Movent-se en un espai petit, la Mancomunitat ha resolt en certa manera el problema de la seva vida mitjançant la densitat de la seva acció i de les seves institucions. Dins el nostre organisme i entorn seu, s'alça i creix el brujit de la feina. I per aquestes planes periòdiques ha de passar, resumida, la feina múltiple de la Mancomunitat de Catalunya. Administració i govern, tècnica i cultura, serveis públics i millores socials, obres econòmiques i obres de l'esperit, tot té dins l'organisme cabdal de Catalunya el ritme de les construccions històriques i l'alta noblesa del nostre idealisme patriòtic.

PRESIDÈNCIA

ASSUMPTES GENERALS

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Donar-se per enterat de la instància presentada pel grup d'Acció Nacionalista Flama, de Balaguer, interessant una subvenció que els ajudi a satisfer les despeses originades per l'homenatge que dediquen als màrtirs morts en 1413 defensant les llibertats de la pàtria, en la diada de 31 d'octubre, accedir a la petició, concedint-los 500 pessetes, que hauran de fer-se efectives amb càrrec a la partida 372 del Pressupost vigent.

(Sessió del dia 13 d'octubre de 1920.)

Donar-se per enterat d'un ofici de la Fira de Mostres de Barcelona, testimoniant el seu agraïment per la subvenció de 5.000 pessetes que s'acordà concedir-li.

(Sessió del dia 14 d'octubre de 1920.)

Acceptar la invitació que li ha adreçat l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, designar el Diputat D. Pelai Vidal de Llobatera per a representar la Mancomunitat en les festes que aquella entitat celebrarà el dia 31 del mes que som en honor de la Comissió delegada d'Amèrica que actualment es troba en aquesta ciutat, regradant particularment l'ofrena que se li fa de la presidència dels actes organitzats; dolent-se de no poder concedir la subvenció que s'interessa per manca de consignació apropiada en el Pressupost vigent.

(Sessió del dia 17 d'octubre de 1920.)

Acceptar, per vot unànim, l'oferta feta pel doctor Aleu en nom dels catalans residents a Amèrica, de donar una bandera catalana a la Mancomunitat, comunicant-ho d'aquesta guisa al Dr. Aleu, amb prec que trasmeti als patriòtics ofertors l'agraïment del Consell.

(Sessió del dia 28 d'octubre de 1920.)

Notícies i documents

LA MANCOMUNITAT I EL DISTRICTE DE ROQUETES

Havent-se fet ressò alguns periòdics de la instància que l'Ajuntament de Roquetes adreçà al Govern, la Mancomunitat publicà la següent nota:

Els Ajuntaments del districte de Roquetes (Tarragona) han adreçat al senyor President del Consell de Ministres una instància demanant que el Govern ordenés la suspensió del cobrament del contingent provincial assenyalat als al·ludits Municipis per la Mancomunitat de Catalunya en el corrent any econòmic de 1920-21 i que el cupus del mateix sigui igual al de l'exercici pròxim passat. Aquesta petició, clarament improcedent per aquell qui coneixi la qüestió de què es tracta, va acompanyada d'afirmacions totalment inexactes, que la Mancomunitat de Catalunya té el deure de rectificar.

S'afirma en la instància que la Mancomunitat de Catalunya no ha construït en aquell districte cap obra important, venint-se a sostenir que les quantitats pagades en concepte de contingent provincial són superiors en molt a l'import de les obres realitzades per la Mancomunitat en benefici d'aquells pobles.

Una senzilla aportació de xifres serà prou per a destruir tan gratuïtes afirmacions. Els Municipis del districte de Roquetes, com els de totes les comarques rurals de Catalunya, resulten considerablement favorats per l'acció de la Mancomunitat, la qual dedica a les comarques catalanes quantitats molt més grans que les dels ingressos d'elles obtinguts. El contingent provincial assenyalat per a l'exercici de 1920-21 a les poblacions del districte de Roquetes suma en total 68.323'08 pessetes. El contingent dels anys anteriors ha estat molt més petit. Ara bé: la Mancomunitat ha despesat en els districtes de Tortosa-Roquetes, des de 1916, i solament en carreteres i camins, 249.115'85 pessetes, en obres executades. Ultra això, les obres en execució importen 195.165'47 pessetes i les obres pendents d'execució 124.307'83 pessetes.

Per altra banda, la Mancomunitat ha establert a Tortosa un dispensari antipalúdic, en el qual es subministra gratuïtament quinina als atacats de paludisme de tota la comarca, havent-se fet a Amposta repartiments del sudit medicament. A l'Ajuntament d'Amposta la Mancomunitat li concedí un préstec reintegrable de 200.000 pessetes, amb destinació a les obres de construcció d'un pont sobre l'Ebre, i en condicions favorabilíssimes per al sudit Municipi. Quant a telèfons, s'està construint la línia telefònica Gandesa-Tortosa. La brigada que actualment treballa ha donat ja comunicació a Tivenys i Xerta i opera actualment entre aquesta darrera població i Aldovar, de manera que la línia arribarà aviat a Tortosa, passant per Roquetes. Una vegada la línia arribi a Tortosa, es faran les instal·lacions projectades que afecten a tots els pobles del districte de Roquetes.

Les dades anteriors mostren d'una manera evident els beneficis que l'actuació de la Mancomunitat reporta a aquella comarca, beneficis molt superiors a l'import del contingent que té assenyalat.

FRANÇA I CATALUNYA

Amb motiu de la remesa d'una bandera que els voluntaris catalans en la Gran Guerra varen fer al Museu de la guerra, dels Invàlids, de París, el senyor President de la Mancomunitat trameté al General Malleterre, Director d'aquell Museu, el següent telegrama:

«Général Malleterre, Directeur Musée Invalides, Paris: Au nom des catalans, profondément touchés par la cérémonie de réception au glorieux Musée des Invalides du drapeau catalan sous les plis duquel tombèrent des milliers de nos compatriotes qui luttèrent pour la liberté des peuples, je vous adresse des cordiales remerciements pour vos nobles paroles qui scellent à nouveau l'amitié fraternelle entre la France et la Catalogne.—

J. PUIG I CADAFALCH, Président de la Mancommunauté de Catalogne.»

A aquest telegrama, el general Malleterre, contestà ço que segueix:

«Paris, le 14 septembre 1920. — Le Général Malleterre, Directeur du Musée de l'Armée, Commandant l'Institution nationale des Invalides, à Monsieur J. Puig i Cadafalch, Président de la Mancommunauté de Catalogne. Barcelone. — Je vous remercie de l'adresse que vous m'avez fait l'honneur de m'envoyer. Ainsi que je l'ai dit à la délégation des volontaires catalans, le Musée de l'Armée conservera précieusement les glorieux drapeaux des combattants étrangers qui se sont rangés sous les couleurs françaises pour la défense du droit et de la liberté. A ce titre, le drapeau des 10,000 catalans tombés sur notre sol mérite de figurer au milieu des emblèmes déjà déposés. Il y occupera une place d'honneur. — Veuillez agréer, Monsieur le Président, l'expression de ma haute considération. — MALLETERRE.»

VISITES I ASSISTÈNCIA A ACTES

El dia 1.er d'octubre el Sr. Puig d'Asprer, acompanyat del Cap del Ceremonial, assistí a l'acte d'inauguració de curs de la Universitat literària. Presidí l'acte el Dr. Carulla, ocupant un seient de la presidència el representant de la Mancomunitat.

El dia 10, el Sr. Puig d'Asprer assistí, en representació de l'Excm. Sr. President de la Mancomunitat, a l'acte de repartiment de premis de l'Escola del Centre Aragones. L'acompanyava el Cap del Ceremonial.

Havent el secretari del Centre i el president del

mateix, dirigit elogis a l'obra cultural de la Mancomunitat, fent constar que l'escola havia concorregut a l'última exposició d'escoles subvencionades per la Mancomunitat, el Sr. Puig que seia a la dreta de la presidència, va fer un parlament agraint en nom de l'excel·lentíssim Sr. President les frases d'elogi.

El dia 12, el Sr. Grañé assistí a la Missa que en honor a la Verge del Pilar va fer celebrar l'Excm. General inspector de la Guàrdia civil de Barcelona i els coronels, caps i oficials del 3.er i 21 tercis.

Acompanyat del Cap del Ceremonial, va ocupar un lloc distingit en el presbiteri.

L'Excm. Sr. President de la Mancomunitat, acompanyat del Cap del Ceremonial, assistí a l'enterrament de la senyora esposa de D. Carles Maristany.

El dia 17, el senyor President de la Mancomunitat assistí a l'acte de la inauguració de la Biblioteca Popular de la Mancomunitat a Vendrell.

Acompanyaren al senyor President el senyor Secretari del Consell Permanent, el senyor Secretari particular de la Presidència, el senyor President de la Diputació de Tarragona, el senyor Interventor de la Mancomunitat, i el Cap del Ceremonial.

El dia 20, el Consell de la Mancomunitat va obsequiar al Dr. Aleu amb un sopar.

El dia 23, el Sr. Grañé, acompanyat del senyor Secretari del Consell, va anar a rebre el Ministre del Treball que va venir a inaugurar la Fira de Mostres.

El mateix dia, el senyor President, assistí a l'acte de la inauguració oficial de la Fira de Mostres de Barcelona.

El senyor President assistí a les audicions de l'Orfeó Donostiarra que donà a l'Orfeó Català i al Liceo.

CULTURA I INSTRUCCIÓ

CENTRES ACADÈMICS

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Notícies i documents

SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Extracte dels actes de les sessions del mes d'octubre. — Comunicació del senyor Canonge Arxiver de Lleyda donant compte d'haver quedat llest el relligatge dels manuscrits que procedents de Roda es guarden en aquella Seu, i que s'ha fet a despeses de la Secció Històrico-Arqueològica. Ha estat delegat mossèn Pere Pujol per a l'estudi de l'Arxiu Catedral de la Seu d'Urgell i copiar determinats documents d'interès històric. S'han estudiat els resultats de les excavacions fetes aquest estiu a Calaceit i a Empúries i s'ha acordat l'exploració d'uns dòlmens del N. W. de Catalunya. Ha estat autoritzat el Director del Servei d'Excavacions, Sr. Pere Bosch i Gimpera, per a donar un curs de prehistòria a la Universitat de Berlín el pròxim semestre d'estiu. Ha quedat llesta la impressió del text del vol. II dels *Documents per a l'estudi de la Cultura catalana medieval*; el IV fascicle de *Les Pintures Murals Catalanes* s'ha

donat a la impremta i s'han tirat setze fulls del pròxim *Anuari*. S'han rebut les fotocòpies dels manuscrits de la Bíblia catalana de la Biblioteca Nacional de París, començant els treballs per a la seva publicació.

SECCIÓ FILOLÒGICA

Extracte dels actes corresponents al mes d'octubre. — Dia 7. És presentat a l'Institut el treball de mossèn Griera, edició del *Diccionari de rimes* de Jaume March. Previ examen, l'Institut acordà publicar-lo en el volum III d'*Estudis Romànics*.

Dia 14. Es dona lectura a les paperetes (redacció definitiva) del Diccionari de la llengua literària compreses entre *abordable* i *aciencat*, fent-hi diferents membres les oportunes esmenes.

Dia 21. Es fixa la diferent valor dels dos prefixos *a-* i *en-* en els verbs derivats de substantius, a propòsit dels verbs *acimar* i *encimar*, *acingat* i *encinglat*, *acinglerat* i *encinglerat*.

Dia 28. El Sr. Fabra presenta a l'Institut l'honorable Resurrecció Azkue, acadèmic de la llengua basca, que ha vingut a estudiar l'organització de les nostres Oficines lexicogràfiques abans de procedir a treballs d'escorcoll que la seva Acadèmia va a emprendre.

El Sr. Ruyra comunica noms d'ocells marins.

SECCIÓ DE CIÈNCIES

INFORME RELATIU ALS NOMENAMENTS DELS DRS. PI I SUÑER I BELLIDO PROPOSATS PER ALS CÀRRECS DE DIRECTOR I SUB-DIRECTOR DEL SEMINARI-LABORATORI DE FISIOLOGIA, RESPECTIVAMENT.

Amb data de 22 de juliol proppassat aquest Institut de Ciències, bo i delegant al seu President perquè, en la junta general de l'Institut aplegada al mateix dia, informés de manera favorable el projectat nomenament dels Srs. D. August Pi i Suñer i D. Jesús M. Bellido per als respectius càrrecs de Director i Sub-director del Seminari-Laboratori de Fisiologia, adés creat per la Mancomunitat de Catalunya, acordà, en compliment de la sisena de les Bases de la novella Entitat, presentar a l'Institut l'oportú informe escrit relatiu als mèrits i a les aptituds dels dos esmentats senyors per als susdits càrrecs. Complimentant, doncs, tal acord i l'esmentada Base, aquesta Secció ha redactat el següent:

INFORME

El Dr. Pi i Suñer assolí la llicenciatura de Medicina en 1899 i el doctorat l'any següent, havent estat nomenat Catedràtic de Facultat Universitària en 1904. Fou auxiliar interí de Fisiologia de la Facultat de Medicina de Barcelona en 1900, Catedràtic de Fisiologia de la Facultat de Medicina de Sevilla en 1904, i des de 1915 professa la mateixa assignatura a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona.

De la seva vida acadèmica en són encara altres brillants mostres les distincions de què ha estat objecte per part de nombroses i ben conegudes entitats científiques. En 1905 fou nomenat membre corresponsal de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona, i en 1910 membre numerari d'ella; membre de la Secció de Ciències de l'Institut d'Estudis Catalans des de sa fundació; de 1911 a 1912 exercí el càrrec de President de la Secció de Barcelona de la S. R. d'Història Natural, i de 1912 a 1919 fou president de la Societat de Biologia de Barcelona; del 1914 al 1916 presidí l'Institut Médico-farmacèutic; en 1915 fou nomenat corresponsal de la R. A. de Medicina de Valladolid, i l'any següent de la Reial Acadèmia de Medicina de Madrid. En 1918 fou nomenat membre de la Société de Biologie, de París, i membre de la Junta para Ampliación de Estudios, de Madrid; en 1919 fou distingit amb el títol de membre de l'Acadèmia de Medicina de Buenos Aires, i enguany de la Société de Chimie Biologique, de París.

En 1916 fou nomenat Oficial de I. P. de França i, enguany, Cavaller de la Legió d'Honor.

Quant a la seva labor científica cal remarcar l'assistència i ponència en el XIV Congrés Internacional de Medicina (Madrid, 1903); l'assistència i comunicacions al VII Congrés de Fisiologia (Heidelberg, 1907); l'assistència i comunicacions al I Congrés de la A. E. para el P. de las Ciencias (Saragossa, 1908); l'assistència i comunicacions al XV Congrés d'Interns de Medicina (Budapest, 1909); l'assistència i comunicacions al II Congrés de la A. E. para el P. de las Ciencias (València, 1910); l'assistència i comunicacions al VIII Congrés de Fisiologia (Viena, 1910); la comunicació al V Congrés d'Electrologia i Radiologia mèdiques (Barcelona, 1910); la comunicació al III Congrés de la A. E. para el P. de las Ciencias (Granada, 1911); l'assistència al Congrés de Pathologie comparée (París, 1912); ponència en el I Congrés de Metges de Llengua Catalana (Barcelona, 1913); assistència, comunicacions i conferència al IV Congrés de la A. E. para el P. de las Ciencias (Ma-

dríd, 1913); assistència i comunicació al IX Congrés Internacional de Fisiologia (Groningen, 1913); assistència al Congrés d'Electrologia i Radiologia mèdiques de Lió (1914); assistència al Congrés de les Associacions per al Progrés de les Ciències francesa i anglesa (Le Havre, 1914); assistència i conferència al V Congrés de la A. E. para el P. de las Ciencias (Valladolid, 1915); conferència en les sèries organitzades per la Reial Acadèmia de Medicina de Madrid, inaugural de la sèrie de 1916-1917; ponència en el II Congrés de Metges de Llengua Catalana (Barcelona, 1917); presidència del II Congrés Universitari Català (Barcelona, 1918); curssets amb quaranta lliçons donades per encàrrec de l'Associació Cultural Espanyola, de Buenos Aires, a les Universitats de Buenos Aires, La Plata, Córdoba i Montevideo, a la Sociedad Médica de Rosario, i a altres centres culturals de Sud-Amèrica, havent estat designat per a l'encàrrec per la Junta para Ampliación de Estudios de Madrid (1919); presidència de Secció, comunicacions i demostracions al I Congreso Español de Medicina (Madrid, 1919); ponència al III Congrés de Metges de Llengua Catalana (Tarragona, 1919); assistència, comunicacions, demostracions i presidència d'honor al X Congrés de Fisiologia (París, 1920).

Quant al seu treball docent extra-universitari, cal esmentar:

Curset de Química-física cel·lular, 1909-1910; curset sobre Mecanismes fisiològics i fenòmens fisiològics purs, de la sèrie de l'I. d'E. C. monogràfics de 1916; curssets d'investigació de les sèries de la Universitat Catalana de 1919 i 1920.

Les principals obres i publicacions del Dr. Pi i Suñer, són:

La Vida anaeròbia, tesi de doctorat (Barcelona, 1901); *Peligros inmediatos de la inyección nalgessante intrarraquídea*, en col·laboració amb D. Antoni Raventós (Revista Ibero-americana de Ciencias médicas, desembre 1901); *La inexcitabilidad muscular en la rana* (Bol. de la Soc. Esp. de H. N., juny 1903); *Fonction fixatrice du foie des produits de dédoublement de l'hémoglobine* (Journ. de Physiologie et de Pathologie générale, novembre 1903); *Der Mechanismus der natürlichen Immunität auf physiologischer Grundlage*, von R. Turró und Pi Suñer (Centralblatt f. Bakter. u. Infect.; Berlin, 1905); *Sur le pouvoir antitoxique des reins* (Journ. de Physiologie et Path. générale, novembre 1905); *L'opothérapie renale* (Revue de Thérapeutique, juny 1905); *La antitoxia renal*, opuscle de 67 pàgines (Barcelona, 1908); *Über eine physiologische Lokalisationsmethode in den nervösen Zentren* (Zeitschrift für biologische Technik und Methodik; Strassburg, 1909); *Auf Naturalischen Wege entstandenen Bakteriolytine*, R. Turró und A. Pi Suñer (Zentralblatt f. Bakter. Paras. und Infect.; Jena, 1909); *Inkonstantes Auftreten von Glycosurie nach Totalexstirpation des Pankreas*, R. Turró und A. Pi Suñer (Zentralblatt f. Physiol. und Pathol. des Stoff. Berlin-Wien, 1909); *Coordinaciones y correlaciones funcionales en el tubo digestivo* (Revista de Ciencias Médicas de Barcelona, novembre-desembre 1908); *El problema clínico* (discurs d'entrada a la R. A. de M. de Barcelona, contestació de Ramon Turró, 1910); *Fisiologia general* (obra de 808 pàgines, A. Pi Suñer i L. Rodrigo Lavin, Barcelona, 1909); *Clínica de l'arritmia* (Barcelona, 1913); *Treballs sobre fisiologia cardíaca* (publicats en els Arxius de l'Institut de Ciències, i en els Anals de la Soc. de Biologia de Barcelona, de 1911 a 1915, fets la majoria en col·laboració amb J. M. Bellido); *La Electrocardiografia* (tiratge a part de dues conferències fetes a la Facultat de Medicina de Barcelona amb J. M. Bellido, 84 pàgines; València, 1913); ponències sobre *Immunität i anafilàxia*, *Secrecions internes i Simpàtic abdominal*, presentades als Congressos I, II i III de l'Associació

General de Metges de Llengua Catalana; article *Diabetes de la Patologia interna* de Hernando y Marañón (Madrid, 1916); *La Unidad funcional*, llibre de 350 pàgines; Editorial Minerva, Barcelona, 1917); Treballs sobre *Sensibilitat pneumo-gàstrica i Regulació de la glucèmia*, publicats en el Journ. de Physiol. et Pathol. générale, de París, i en els Comptes R. de la Soc. de Biol., de París (1919); etc., etc.

Quant al Dr. Jesús M. Bellido, podem constatar el que segueix:

Obtingué la llicenciatura en Medicina i Cirurgia l'any 1902, i l'any 1904 el doctorat; havent estat nomenat Catedràtic de l'esmentada Facultat l'any 1914. En 1918 obtingué el títol de Veterinari.

Quant a la seva carrera docent, podem dir que ha estat alumne intern destinat al Servei d'Anatomia a la Facultat de Barcelona (1918); auxiliar interí d'Anatomia (1903); auxiliar numerari de Fisiologia de la Facultat de Medicina de Barcelona (1906); catedràtic de Fisiologia a la Universitat de Saragossa (1914) i Catedràtic excedent i auxiliar temporal de Fisiologia a la Universitat de Barcelona (1918-1919).

De sa vida acadèmica podem dir que en 1914 fou nomenat membre corresponçal de la R. Acadèmia de Medicina de Barcelona, membre corresponçal de la R. Acadèmia de Medicina de Saragossa (1915), membre numerari de l'Acadèmia de Ciències de Saragossa (1916), president de la Secció de Saragossa de la Real Sociedad Española de Historia Natural (1916-1917), president del Instituto Aragonés de Ciencias Médicas (1917-1918), membre honorari de l'Associació General de Metges de Llengua Catalana (1917), president de la Societat de Biologia de Barcelona (1919-1920), i electe numerari de la R. Acadèmia de Medicina de Barcelona (1919).

La seva feina científica ha estat premiada en mants Concursos. Obtingué l'accésari Garí de la R. A. de Medicina de Barcelona (1914), el Premi Garí de la R. A. de Medicina de Barcelona (1916); el Premi de la Secció de Ciències de l'I. d'E. C. (1917), i el Premi Garí de la R. A. de Medicina de Saragossa (1918).

Quant a sa vida científica, podem esmentar l'assistència al XIV Congrés intern de Medicina (Madrid, 1903); sa comunicació al VII Congrés de Fisiologia (Viena, 1910); l'assistència i comunicacions al V Congrés d'Electrologia i Radiologia mèdiques (Barcelona, 1910); l'assistència i demostracions al IV Congrés de la A. E. para el P. de las Ciencias (Madrid, 1913); l'assistència i demostracions al Congrés de Metges de Llengua Catalana (Barcelona, 1913); comunicacions al XVII Congrés Internacional de Medicina (Londres, 1913); assistència, comunicacions i demostració al Congrés IX de Fisiologia (Groningen, 1913); assistència al VII Congrés d'Electrologia i Radiologia mèdiques (Lió, 1914); assistència i comunicació al V Congrés de la A. E. para el P. de las Ciencias (Valladolid, 1915); conferència al VI Congrés de la A. E. para el P. de las Ciencias (Sevilla, 1917); ponència en el II Congrés de Metges de Llengua Catalana (Barcelona, 1917); assistència al II Congrés Universitari Català (1918); ponència, comunicacions i demostracions en el I Congrés Espanyol de Medicina (Madrid, 1919); ponència en el III Congrés de Metges de Llengua Catalana (Tarragona, 1919); assistència i conferència en el VI Congrés de la A. E. para el P. de las Ciencias (1919); assistència, comunicacions i demostracions en el X Congrés de Fisiologia (París, 1920).

De les obres cal esmentar com de més relleu, les següents:

La hipofisis y la bóveda faríngea, tesi de doctorat (1904); *Treballs de fisiologia i patologia cardíaca*, en col·laboració amb Nubiola, Balasch, Agustí, Payrí, i Pi i Suñer, publicats principalment als Arxius de l'Institut de Ciències i als volums de la Societat de Biolo-

gia de Barcelona, de 1911 a 1915; *Investigación del antígeno tuberculoso en la orina*, amb Manuel Serés (1914; opuscle de 80 pàgs.); *Treballs de fisiologia renal*, fets en col·laboració amb Serés, i altres sense col·laboració o amb August Pi i Suñer (1912-1917); ponències sobre *Secrecions internes i Simpàtic abdominal* en els Congressos de l'Associació General de Metges de Llengua Catalana (1917-1919); *La Electrocardiografía* (opuscle de 80 pàgs., en col·laboració amb August Pi i Suñer); article *Electrocardiografía de la Patologia interna* de Hernando y Marañón, col·laboració d'August Pi i Suñer (Madrid, 1915); traducció castellana i anotació del *Traité de Physiologie*, de E. Gley, afegint-hi vuitanta cites de treballs de Fisiologia espanyols.

Ultimament, cal també constatar que els doctors A. Pi i Suñer i J. M. Bellido, conjuntament, o per separat, han visitat les instal·lacions de Fisiologia següents:

Universitat de Heidelberg, Universitat de Ginebra, Universitat de Lausanne, Institut de Fisiologia de Berna, Universitat de Gènova, Facultat de Medicina de Lió, Escola de Veterinària de Lió, Institut de Fisiologia Solvay de Brusel·les, Facultat de Medicina de Lille, Institut de Fisiologia de Lovaina, Institut de Fisiologia de Groningen, Institut de Fisiologia de Viena, Laboratoris de la J. para A. de E. de Madrid, Institut Pasteur (Secció de Fisiologia), Laboratoris de la Sorbona, Laboratoris de l'École Pratique de la Faculté de París, Laboratoris de l'Institut Marey de Boulogne, París, Laboratoris de Biologia general del Collège de France, Institut de Fisiologia de Berlín.

MUSEUS, BIBLIOTEQUES I ARXIS

BIBLIOTEQUES POPULARS

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Treure a subhasta, prèvia presentació dels corresponents projectes, les obres de construcció de les Biblioteques Populars adjudicades, en virtut de concurs celebrat a l'efecte, a les poblacions de Vich, Badalona i Terrassa. (Sessió del dia 7 d'octubre de 1920.)

ESCOLA SUPERIOR DE BIBLIOTECÀRIES

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Aprovar la nova distribució del pressupost de l'Escola Superior de Bibliotecàries, en la forma següent

Pressupost definitiu 1920-21

Caps.	Pemesles
1 Professor de Teoria i Història de la Cultura. Classificació de les Ciències.....	2,250
2 Professor de Llengua llatina (1. ^a curs). Llengua llatina (2. ^a curs) i nocions de Llengua grega.....	4,500
3 Professor de Principis i desenvolupament històrics de les Ciències físiques i naturals.....	3,000
4 Professor de Bibliologia. Biblioteconomia i Pràctiques de Biblioteques.....	4,000
Suma i segueix.....	13,750

	<i>Suma anterior.....</i>	13,750
5	Professor de Llengua grega (1. ^a curs).....	750
	Llengua grega (2. ^a curs).....	1,300
6	Professor de Literatura general (espanyola).....	2,031,25
7	Professor d'Ètica i Dret usual.....	1,450
8	Professor de Literatura catalana antiga.....	1,375
9	Professor de Literatura catalana moderna.....	874,98
10	Professor de Bibliografia i Nocions de Paleografia.....	1,875
11	Professor de Geografia.....	750
12	Professor de preparació per a l'ingrés.....	1,500
12 bis	Gratificació al Director.....	500
13	Auxiliar.....	1,249,98
14	Secretària.....	1,500
15	Dietes exàmens de revàlida... 395,20	
	Dietes exàmens d'ingrés..... 180	575,20
16	Servei (servei de neteja).....	360
17	Servent.....	1,100
		1,460
18	Llibres i materials.....	800
19	Despeses menors de conservació del local i calefacció.....	3,658,59
20	Reunió reglamentària de Bibliotecàries i alumnes.....	150
21	Conferències (deu a 25 pessetes).....	250
22	Deutes de l'Escola.....	3,014,95
	Total.....	39,014,95

Donar compte d'aquesta nova distribució a l'Assemblea de la Mancomunitat, en la primera reunió que celebri.

Assignar a D. Lluís Segalà, actual Director de l'Escola Superior de Bibliotecàries, les dotzaves parts de la gratificació de 500 pessetes consignada en el cap. 12 bis del pressupost interior de la dita Escola, a comptar des del dia 1.er d'abril d'enguany.

Es posi a disposició del senyor Director accidental de l'Escola de Bibliotecàries la quantitat de 2,658'59 pessetes, amb càrrec al cap. 19 del pressupost interior de la dita Escola, per destinar-la a completar la instal·lació de l'Escola al seu càrrec, d'acord amb el pressupost especial formulat pel senyor Arquitecte adjunt al Servei d'Instrucció Pública de la Mancomunitat.

Nomenar pels càrrecs que s'indiquen, pel termini de cinc anys, a comptar des del 1.er del mes en curs, i d'acord amb les Bases de la Convocatòria, els senyors que s'esmenten:

a) D. Ramón d'Alós, Professor de la Càtedra de Bibliografia de l'Escola Superior de Bibliotecàries, amb l'assignació de 1,875 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 10 del pressupost interior de l'Escola, reformat per Intervenció.

b) D. Jordi Rubió i Balaguer, Professor de la Càtedra de Bibliologia, Direcció de pràctiques i Biblioteconomia, amb l'assignació de 4,000 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 4 del pressupost interior de l'Escola, reformat per Intervenció.

c) D.ª Maria Lois i López, Professora de la Càtedra de Preparació per a l'ingrés, amb l'assignació de 1,500 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 12 del pressupost interior de l'Escola, reformat per Intervenció.

d) D. Josep Martí Sabat, Professor d'Ètica, Dret usual i Institucions fonamentals de Dret Català, amb l'assignació de 1,400 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 7 del pressupost interior de l'Escola, reformat per Intervenció.

(Sessió del dia 7 d'octubre de 1920.)

Vist l'informe del senyor Secretari d'Ensenyament primari i secundari del Consell de Pedagogia, i de con-

formitat amb el que proposava el senyor Conseller-ponent d'Instrucció pública, assenyalar el dia 17 del mes que som, a les quatre de la tarda, per a inaugurar la Biblioteca Popular del Vendrell, designant per a assistir a aquell acte el seu President, o la persona en qui ell delegui.

(Sessió del dia 13 d'octubre de 1920.)

Nomenar D. Lluís Segalà i Estalella, Professor de la Càtedra de Llengua llatina (primer i segon curs) i Nocions de Llengua grega, de l'Escola Superior de Bibliotecàries, pel terme de cinc anys, a comptar del dia 1.er del mes que som, i d'acord amb les Bases de la convocatòria, amb l'assignació de 4,500 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 2 del pressupost interior de l'Escola, reformat per Intervenció.

Nomenar D. Rafael Campalans i Puig, Professor de la Càtedra de Coneixements generals de les ciències pures i aplicades i de la seva classificació, de l'Escola Superior de Bibliotecàries, pel terme de cinc anys, a comptar del dia 1.er del mes que som, i d'acord amb les Bases de la convocatòria, amb l'assignació de 3,000 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 3 del pressupost interior de l'Escola, reformat per Intervenció.

Nomenar D. Manuel de Montoliu, Professor de la Càtedra de Literatura moderna de la mateixa Escola, pel terme de cinc anys, a comptar del dia 1.er del mes que som, i d'acord amb les Bases de la convocatòria, amb l'assignació de 750 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 9 del pressupost interior de l'Escola, reformat per Intervenció.

Nomenar D. Carles Riba i Bracons, Professor de la Càtedra de Literatura general de l'Escola Superior de Bibliotecàries, pel terme de cinc anys, a comptar del dia 1.er del mes que som, i d'acord amb les altres Bases de la convocatòria, amb l'assignació de 3,000 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 6 del pressupost interior de l'Escola, reformat per Intervenció.

(Sessió del dia 14 d'octubre de 1920.)

Queda enterat el Consell d'una comunicació de Nostra Parla acusant rebut de les obres de la Mancomunitat i de l'Institut d'Estudis Catalans que se li trameteren per a integrar a la Biblioteca Catalana que les Balears, Catalunya i València ofrenen al Rosselló per tal de perpetuar el record de l'estada del mariscal Joffre a Catalunya, i regradiant el donatiu.

(Sessió del dia 20 d'octubre de 1920.)

Posar sota el Patronat de la Mancomunitat de Catalunya la Biblioteca del Casal Català de Buenos Aires, ais efectes de dotar-la de llibres, revistes i altres publicacions, com es fa amb les Biblioteques que sosté la Mancomunitat, i amb el ben entès que si l'esmentat Casal Català deixa d'existir, la Mancomunitat disposarà lliurement de tot el material que li hagi tramès i el destinarà a una entitat semblant a l'actual Casal, i al dit objecte aquest acceptarà els donatius mitjançant rebut i catalogació.

Fixar pel propi diumenge, dia 24, a les dotze del matí, l'acte de col·locació de la primera pedra de l'edifici de la Biblioteca Popular concedida a la ciutat de Terrassa, delegant la representació de la Mancomunitat en el Conseller-ponent d'Instrucció pública, D. Romà Sol, i autoritzant el senyor President per a firmar l'escriptura de cessió dels terrenys en els quals ha d'edificar-se l'esmentada Biblioteca.

(Sessió del dia 21 d'octubre de 1920.)

Consignar al referit Consell de Pedagogia la quantitat de 3,200 pessetes, a càrrec de la partida 91 del

Pressupost vigent, per a atendre el servei de llibres i subscripcions de les Biblioteques Populars.

Retornar a D. Jacint Boada, contractista de les obres de la Biblioteca Popular de Canet de Mar, la fiança definitiva que va fer en son dia, d'acord amb el plec de condicions.

(Sessió del dia 27 d'octubre de 1920.)

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

Notícies i documents

Estadística del mes d'octubre de 1920. — Total de llibres servits a la Sala de Lectura (excepció feta dels de la Biblioteca de mà), 2,657; llegidors, 3,771; total de llibres servits en préstec, 409; total de llibres registrats, 548 obres.

Lista de donadors de llibres en el mateix mes. — A. Nadal, P. Benavent, C. Bassols, A. Giannini, E. Mayer, C. Llopis, E. Subirana, F. Valls Taberner, S. Mondon, J. Minguéz, J. M.ª Rossell, M. Maluquer, M. Ferrà, F. Suárez Bravo, R. d'Alós, V. Oliva de Vilanova, A. Indio, J. Leon Suárez, M. Folguera Duran, A. Rubió Lluch, J. Givanel Mas, M. M.ª Vidal, J. Miret Sans, Compañía Transatlántica, President de la Mancomunitat, Associació d'Arquitectes de Catalunya, Monestir de Montserrat, Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades.

El Sr. Eduard Toda ha fet donació de la seva rica col·lecció d'impressions elzevirianes, la qual, juntament amb un conjunt d'hermoses edicions d'autors clàssics del segle XVI i XVII, forma un total d'un miler de volums.

El Prof. K. Haebler, de la Biblioteca Nacional de Berlín, ha cedit generosament la portada que faltava en l'exemplar de la Biblioteca de Catalunya de la rara edició de la *Logica brevis et nova* de R. Lull (Barcelona, Amotós, 1512).

BIBLIOTEQUES POPULARS

Notícies i documents

PERSONAL

Ha sol·licitat l'excedència, i li ha estat concedida amb nota favorable en l'expedient, la Srta. Modesta Casellas Perpinyà, Bibliotecària de la Cambra Oficial del Llibre.

DIRECCIÓ TÈCNICA DE LES BIBLIOTEQUES POPULARS

Notícies i documents

El treball que està realitzant aquesta Direcció, és de dues classes:

1.ª De comunicació amb les Biblioteques Populars, orientant i dirigint, quan és necessari, llurs esforços, i impulsant llur actuació d'acord amb un pla uniforme en els detalls tècnics, sense perjudici de la flexibilitat exigida pel caràcter de cada localitat.

2.ª Constituir un organisme central que conegui en tot instant l'estat de cada Biblioteca i pugui preveure i satisfer les seves necessitats, tant en la part referent al material bibliogràfic com al tècnic.

PRIMERA SECCIÓ : COMUNICACIÓ EXTERIOR

a) S'ha completat la col·lecció de publicacions de l'Institut i del Consell de Pedagogia existents en les Biblioteques Populars.

b) S'ha refet i completat el material tècnic de cada una.

c) S'ha inaugurat el servei de lots circulants de la Biblioteca de Catalunya, trametent-ne un d'obres d'art a la Biblioteca Popular de Canet, amb motiu de l'exposició de pintures allí organitzada.

d) S'ha nodrit en tot allò que ha estat possible, donats els mitjans econòmics de què es disposava, les seccions de literatura catalana, tecnologia i llibres per a infants de la Biblioteca Popular de Vendrell.

e) S'han tramès instruccions per a preparar la instal·lació del servei de préstec a la Biblioteca Popular de Canet.

SEGONA SECCIÓ : ORGANISME CENTRAL

a) S'està fent l'inventari per còdules, degudament disposades per a anotar-hi les entrades i sortides dels llibres que formen el dipòsit per a les Biblioteques Populars.

b) S'ha fet el catàleg central de la Biblioteca Popular de Vendrell, i s'estan organitzant els de les restants.

c) S'han començat a instal·lar en el local de l'oficina els llibres duplicats de la Biblioteca de Catalunya i els que tenia en dipòsit procedents de l'arxiu de al Diputació, incorporant-los en l'inventari general indicat en el paràgraf a).

d) S'ha constituït l'arxiu central d'estadística de les Biblioteques Populars, posant-lo al corrent respecte de les que estaven endarrerides.

e) S'ha fet el dipòsit central de material per a les Biblioteques Populars, amb formularis comuns, i registre d'entrades i sortides.

f) Es prepara el catàleg sistemàtic d'una Biblioteca Popular ideal, el qual servirà de guia per a orientar la constitució dels fons de les que vagin a establir-se.

g) S'ha fet un pla d'adquisicions per a completar els fons de les Biblioteques avui en funcionament, posant-los més d'acord amb les necessitats locals i l'esperit de la terra, el qual ha estat sotmès al Consell de Pedagogia.

BIBLIOTECA POPULAR DE VALLS

Notícies i documents

El dia 24 visità la Biblioteca Popular l'orfeó Nova Tàrraga, acompanyat del regidor targarí Sr. Nonell, del regidor de Valls Sr. Queralt, en representació de l'alcalde; del Sr. Montserrat Cuadrada, President de la Diputació de Tarragona, i un nombrós públic de Valls i de Tàrraga que omplia completament les sales de la Biblioteca.

El President del Patronat, D. Fidel de Moragas, va fer les acostumades presentacions. Donà la benvinguda als cantaires, i pregà la Directora els expliqués l'objecte i funcionament de la Biblioteca, a la qual cosa accedí amb molt gust. En terminar, el Sr. Nonell donà les gràcies en nom de l'orfeó i de la població de Tàrraga, posant de relleu la gran obra cultural que realitza la Mancomunitat amb les Biblioteques Populars, i féu vots perquè Tàrraga tinguí ben aviat una Biblioteca. Fou molt aplaudit.

A continuació, l'orfeó, dirigit pel notable mestre Güell, cantà l'himne patriòtic *L'Arbre sagrat*.

Durant el mes d'octubre han concorregut a la Biblioteca 659 lectors, els quals han consultat 800 obres, distribuïdes en les següents matèries:

Obres generals, 131; Filosofia, 19; Religió, 36; Ciències socials i Dret, 34; Filologia, 14; Ciències pures, 11; Ciències aplicades, 11; Belles Artes, 28; Literatura, 89; Història i Geografia, 57.

Cal notar que hi han concorregut 235 infants, els quals han consultat 380 obres de la secció que la Biblioteca els hi té destinada especialment.

BIBLIOTECA POPULAR DE SALLENT

Notícies i documents

El dia 12 tingué lloc una reunió del Patronat de la Biblioteca a la sala de conferències de la mateixa. Hi assistiren els senyors President i Secretari, el Srs. Duran Carbonell i Ció Pujol i la senyoreta Bibliotecària. S'exposà la precisió d'organitzar uns cicles de conferències i s'acordà comunicar tal projecte i sol·licitar la cooperació de distingides personalitats per a inaugurar-los.

BIBLIOTECA POPULAR DE VENDRELL

Notícies i documents

El dia 17 del mes que som hi va haver la inauguració oficial d'aquesta Biblioteca, i com que l'inventari dels llibres i el catàleg de matèries són ja llestos, es va acordar obrir la sala de lectura l'endemà mateix. Durant aquests dies la Biblioteca s'ha vist plena completament, venint de 150 a 200 persones diàriament; els llibres per a infants són pocs per a donar l'abast a la gran munió d'infants que vénen.

Les hores d'obertura són d'una a dues del migdia, i de cinc a vuit del vespre els dies feiners, i els diumenges d'onze a una.

BIBLIOTECA POPULAR D'OLOT

Notícies i documents

Durant el mes d'octubre, la Biblioteca Popular ha tingut per hores de lectura, les de quatre a vuit del vespre dels dies feiners, i els dilluns, dijous i diumenges, d'onze a una del matí. Aquest horari regirà durant la present temporada de tardor i la propera d'hivern, segons acord del Patronat de la Biblioteca, i atenent-se a les necessitats i aventatges que reporta als lectors.

Els llibres de la Sala de Lectura han estat consultats per 267 lectors, entres els quals són: 158 homes, 58 dones, 51 infants. Les obres consultades han estat 693; d'entre elles 324 són Obres generals, 15 de Filosofia, 12 de Religió, 14 de Ciències socials i Dret, 34 de Filologia, 36 de Ciències pures, 20 de Ciències aplicades, 66 d'Art, 69 de Literatura, 48 d'Història.

Actualment són inscrits en el servei de préstec 45 lectors. Les obres consultades, 36. Aquest servei s'ha estès pels veïns pobles comarcals, comptant-se avui lectors que disfruten dels seus aventatges, a Les Preses, San Joan les Fonts i Besalú.

Del servei de préstec de la Biblioteca de Catalunya, en comunicació al d'Olot, han estat demanades 7 obres.

S'ha posat a disposició dels lectors una remesa d'obres rebuda de la Central de Biblioteques Populares i s'ha obert una nova secció de Llibres per a infants.

Iniciat per aquesta Biblioteca, es donaran a la present temporada uns cursos de Gramàtica catalana i d'Història de Catalunya; havent-se ja inaugurat, d'acord amb l'Escola de Belles Arts, una sèrie de converses d'Història general de l'Art, a càrrec d'En R. Vayreda. Aquest curs es desenrotllarà en tres etapes, respectivament, dedicades a l'Antiguitat, Edat mitjana i Renaixement; la primera de les quals constarà de divuit a vint lliçons i es regirà per la següent pauta general:

Prehistòria: Pobles semites: Egipte, Caldea, Assíria, Fenícia, Judea. — *Pobles autòctons*: Els Hitites, Asia menor (Frigia, Lídia i Lícia); Prehelènia (Creta, Micenes, Troya). — *Pobles Ària*: Pèrsia, Grècia (temps arcaics, temps clàssics, temps hel·lenístics). — *Etiúria*: Roma la Monarquia, la República, l'Imperi).

A cada conferència és posada de manifest la bibliografia que hi refereix i a disposició dels assistents, la que en disposa la Biblioteca.

Darrerament la Biblioteca, per ordre de la Direcció tècnica de Biblioteques Populares, ha obert una nova secció local i comarcal, de la qual ja compta amb alguns exemplars. Aquesta recent iniciativa promet indiscutible èxit i enriquiment prest i indubtable per a la nova col·lecció, per tal de comptar Olot i la seva comarca amb recursos suficients per a formar-la i augmentar-la.

BIBLIOTECA POPULAR DE BORGES BLANQUES

Notícies i documents

Durant el mes d'octubre han concorregut a la Biblioteca 752 lectors: 77 homes, 59 dones i 616 infants.

S'han llegit, ultra els diaris i revistes, 950 llibres: 641 llibres infantils, 7 de coneixements generals, 4 de Filosofia, 2 de Religió, 39 de Ciències socials, Dret i Pedagogia, 10 de Filologia, 6 de Ciències pures, 10 de Ciències aplicades, 60 de Belles Arts, 95 de Literatura i 66 de Geografia i Història.

BIBLIOTECA POPULAR DE CANET DE MAR

Notícies i documents

Durant el mes d'octubre han concorregut a aquesta Biblioteca 358 lectors: 119 homes, 92 dones i 147 infants. Demés, han simplement visitat la Biblioteca 134 persones.

S'han llegit 616 llibres, repartits en les següents matèries: 234 llibres d'infants, 19 d'Obres generals, 8 de Filosofia, 13 de Ciències socials i Dret, 17 de Filologia, 24 de Ciències teòriques, 12 de Ciències aplicades, 105 de Belles Arts, 142 de Literatura i 42 de Geografia i Història.

SERVEIS CIENTÍFICO-ADMINISTRATIUS

MAPA GEOGRÀFIC DE CATALUNYA

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Que el treball en les Oficines del Mapa Geogràfic de Catalunya, sigui de cinc hores diàries.

Que la plantilla d'aquest Servei s'entengui modificada, resultant en la següent forma, i conservant el personal el caràcter del seu nomenament:

Un Enginyer director, 6,000 pessetes; un Auxiliar, 3,000; un Delineant, 3,000; despeses d'escriptori i altres, 1,600 pessetes. Total, 13,600 pessetes.

(Sessió del dia 14 d'octubre de 1920.)

ENSENYAMENT

ENSENYAMENT SUPERIOR

CURSOS MONOGRÀFICS I D'INTERCANVI

Acordà el Consell:

Concedir a l'Institut de Rítmica i Plàstica la quantitat de 800 pessetes, que percebrà amb càrrec a la partida 90 del Pressupost vigent, per tal de subvenir a les despeses que ocasionarà al sudit Institut la visita a Catalunya del seu patrocinador, el Prof. Dr. E. Jacques

PARLAMENT

DEL SENYOR PRESIDENT DEL CONSELL PERMANENT, D. JOSEP PUIG I CADA-
FALCH, EN L'ACTE DE LA INAUGURACIÓ DE LA BIBLIOTECA POPULAR DE
LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA A LA VILA DEL VENDRELL, CELEBRAT
EL DIA 17 D'OCTUBRE DE MCMXX

M'heu fet la presentalla d'una bandera barrada, perquè en tot temps presideixi aquesta casa d'estudi que Catalunya us ha donat, perquè hi onegi, com una flama, sos colors d'or i sang. Ella, en l'aire, simbolitza la nostra aspiració ardent d'assolir les altures pures del saber, des d'on no s'obiren les baixes coses; ella significa el patriotisme que volem que plani sobre la nostra cultura.

CONTINUÏTAT. — Obrim aquesta casa i en comencem d'altres per tot Catalunya: Figueres, Pineda, Badalona, Vich, Terrassa, fent parió a altres tantes que difonen el llibre a Valls, a Canet, a Borges Blanques, a Sallent, a Olot. Venim aquí per a prosseguir aquesta obra que té ja vella història, camí llarg, en part ja recorregut i que anirem seguint fins a aconseguir les sublimitats de l'ideal.

L'ACTUAL MOMENT SOCIAL. — Justament avui, Catalunya vol fer el màxim esforç per a portar la serenor al cor de sos fills, semblant entre ells aquella noblesa que fa el saber, el veritable saber, que per força és educació moral, equilibrada i assenyada. I ho fem en aquests dies en què sembla que el món, rublert d'odis poc esbravats encara en les lluites de sang inconcebibles que mai els homes havien somniat, ha perdut per sempre més la pau i la generositat que calen per a l'estudi.

Més que mai, ara hem de mostrar la calma en les nostres decisions, la serenor del nostre pensament i el sentiment d'impertorbable continuïtat en el nostre obrar.

Pensem en la construcció espiritual de Catalunya sense girar ni per un moment l'esguard al terratrèmol actual.

En les nacions, en els homes, hi ha quelcom que

té aureoles eternals, i aquest fons del fons de l'ànima dels catalans és on volem arribar, on hem d'arribar per a sembrar-hi el saber i amb ell la bondat que mení el nostre poble als més enlairats destins. I ho anirem fent calmosament; sense sentir l'espetec de la bomba, ni veure la sang dolorosa que qui deu evitar no evita i que la llei ens veda evitar. Creuats de braços esperarem tot fent la nostra tasca, per inactuel que sembli, mirant no el present passatger, sinó l'esdevenidor del nostre poble.

LA CIÈNCIA NOSTRADA. — Jo, fa anys, explicava què era aquest ideal de ciència nostrada en ocasió memorable, en l'Assemblea de Manresa, tot apoiant una base que assenyadament votaren els nostres predecessors i que sintetitza tot un pla que anem seguint i continuant sense vacil·lacions ni cansament.

Jo, llavors, vaig dir — i no ho cito per vanitat, sinó per provar la continuïtat de la nostra obra: — «Tal diu la setzena d'aquelles famoses Bases de Manresa: «L'ensenyança pública, en sos diversos termes i graus, haurà d'organitzar-se d'una manera adequada a les necessitats i caràcter de la civilització de Catalunya»; que és com dir les últimes paraules amb què conclou la mateixa base: «haurà d'informar els plans d'ensenyança, el principi de dividir i especialitzar les carreres, evitant les ensenyances enciclopèdiques».

«Cal fer-ho notar alt, ben alt.

«Ha passat l'hora de les abstraccions que fan general la ciència en el cervell quan és particular en la realitat; ha passat l'hora dels idealismes que fan d'ella com un somni de boig al que res ni real ni possible correspon; ha acabat l'hora que la ciència aducada d'ulls miri només dintre si mateixa.

«Més enllà d'aquest món, per a la intel·ligència divina, que veu les coses en sa essència i sap en nombre, pes i mesura la llei que les lliga, que coneix la pensa de l'home amb claredat perfecta i sondeja individus, pobles i races fins als replecs més íntims del cor, i sap les lleis totes amb la precisió més rigorosa, la ciència és una.

«Però l'home, sap les lleis de tot, imperfectament. Unes quantes relacions senzilles de les coses extenses, unes quantes relacions entre posicions de l'espai, unes quantes altres de la quantitat, les arriba a posseir amb evidència perfecta, i en elles es pot declarar la ciència una també per tot, absoluta i independent de lloc i temps, i forjada dintre el cervell amb seguretat perfecta. Només que boigs s'han atrevit a declarar contingents les veritats de la Geometria i de l'Anàlisi matemàtic.

«Després d'aquestes vénen altres ciències en les quals les lleis i les funcions que les expressen, les diu la matèria subjecta al turment de l'experimentació i l'observació; i sols a voltes, quan alguna d'elles és entesa clarament, pot convertir-se de ciència d'experiment en ciència a priori: com la Mecànica, l'Astronomia i algunes parts de la Física.

«Després, hi ha altres branques, les més altes del saber, menys a tomb de la humana intel·ligència. Allò que en les primeres són forces fatals de la naturalesa, en les segones són voluntats lliures d'éssers que pensen; les relacions entre elles, l'anàlisi no té funcions per a representar-les, ni l'experiència, curta de vista, ha pogut esguardar-les, atorollada pel complicat i mòvible de sa forma externa.

«Tals són les ciències de les quals l'home sols domina el conjunt de les relacions de causa i efecte, i, com qui contempla la mar, veu les onades que rodolen, sense comprendre ni saber les lleis del moviment ni les òrbites de cada gota d'aigua que giravolta.

«I aquestes ciències són com les altres; en elles cal també cercar la funció, experimentant els homes, inventariant fets del passat i deduint vagament aquella llei que sols Déu sap i que és la clau que desxifra igual present, passat i esdevenidor.

«I veu's aquí un conjunt immens de ciències, totes, exclusió de les ciències físico-matemàtiques, que es presenten a l'home, amb tot i ésser elles en si ben absolutes, com revestides d'una mena de contingència que depèn del lloc i del temps, de la raça i de la història, que s'uneixen per a semblar a sos ulls variades i accidentals les conclusions d'aquella divina fórmula de la qual parlava.

«I veu's aquí la ciència havent d'ésser nacional i havent d'adaptar-se en cada lloc a l'aire que s'hi respira.

«Deixeu de fer-ho en les lletres, i tindreu l'artificialisme acadèmic, la retòrica universal, igual per a parlar als esclaus de Roma antiga que per a fer sentir als catalans d'avui dia.

«Deixeu de fer-ho en art, i tindreu una sola fórmula artística per a sempre, una mena de Vignola que subjectarà a mòdul i regla la inspiració.

«Deixeu de fer-ho en Dret, i tindreu escoles filosòfiques antihumanes.

«Deixeu de fer-ho en la ciència de governar els

pobles, i trobareu l'absolutisme centralista i la revolució unificadora.

«Deixeu de fer-ho en l'organització del treball i de la riquesa, i tindreu l'unitarisme més unitari de tots, aquella absurda igualtat del comunisme.»

CATALUNYA NO TÉ UN ENSENYAMENT ADEQUAT.— Jo no he de rectificar ni un mot d'aquestes ja velles paraules, en dir els nostres propòsits i proclamar la nostra obra.

Catalunya fa segles no té aquesta adequada ciència, no té Universitats que estudin el seu saber, no té ensenyança. Catalunya és foragitada oficialment de la Universitat com a matèria d'estudi i en son llenguatge.

No ens fem il·lusions; no és ciència allò que s'ha après oïnt recitar un llibre traduït; no és ensenyança les repeticions orals del saber d'altri; no és ensenyança aquest dictar coses que sempre passen lluny de nosaltres. Hi ha algun lloc recòndit, en les Universitats oficials, on la veritat es dona per primera vegada en núpries místiques a l'investigador català: allò és l'únic que hi tenim de veritable Universitat nostra.

EL BAIX NIVELL DE LA CIÈNCIA OFICIAL.— Aquesta ciència oficial importada ha tingut després el trist desavantatge del seu més baix nivell. L'home de la província francesa, uniformat, unificat, colonitzat si voleu per fèrria disciplina, en altre temps a la força imposada, pot després sentir un cert orgull de la vella lliurea esdevinguda amb els anys veritable trajo, i pot dir: «Jo pertanyo a la nació dels homes que, com Descartes i com Pascal, han posat els fonaments de la moderna ciència. Jo sóc de la terra—pot dir qualsevolga de sos matemàtics—de Fermat, de Cauchy, de Sturm, d'Hadamard, de Poincaré i de Chasles. Jo sóc compatriota de Laplace i de D'Alembert, d'Ampère, de Regnault o de Berthelot.»

«Quins noms troben per a la seva sujecció espiritual els nostres infants en les llargues teories de savis de nom exòtic que desfilen pel llibre de text?»

Han passat els anys i, no ens fem il·lusions, res hem fet en el camp immens de les ciències matemàtiques, físiques, químiques; res en el descobriment del món oriental; res en el descobriment del món clàssic; ben poc en el coneixement de la pròpia Espanya geogràfica, científica i històricament desconeguda; res en la formació de la complexitat que caracteritza el món modern. I nosaltres hem estat emportats en aquesta allau de grisa ignorància.

LA CIÈNCIA VERBALISTA.— Per això hem de fugir d'aquesta ciència fofa de paraules, que crea tot un estament foraster del saber, que viu en els seus afores, vagament de les seves desferres; gent sense un saber concret, parlant lleugerament de tot. Com els místics inventaren una vida de Crist sense els Evangelis, sense la història, sense la geografia dels llocs, avui en Universitats fantàstiques parlen d'una Grècia sense Grècia, i d'un Renaixement italià sense la Itàlia.

Un simil és per ells el saber: la Filosofia. Així es basteix una literatura científica de revista setma-

nal i il·lustrada, amb uns tòpics vulgars arran de terra i una ciència sense que hi hagin arribat les beceroles del mètode; i es formen uns homes científics estrangers a tota ciència ordenada. Els savis no són savis, sinó *escriptors* o *oradors*; els savis no són geomètres o físics o arqueòlegs o filòsofs, sinó així vagament *intel·lectuals*, gent de molta lectura o *garlaires*. L'intel·lectual d'aquesta mena no coneix la ciència amb sa tradició, amb son antic bagatge històric com tota cosa orgànica, sinó l'excreixència científica del moment. Per ells no hi ha la llarga ruta seguida, l'evolució del pensament científic i del mètode, sinó l'instant com una nova frívola, la que floreix en una tarda i l'endemà desapareix. És interessant en sos escrits trobar-hi les coses més concretes de la ciència, la Matemàtica o la Física, usades amb el més profund desconeixement. La buidor ressonant de la frase ampulosa majestuosament substitueix la claredat i la veritat modesta.

Aquesta Universitat no és nostra ni volem que ho sigui.

I aquest lleuger vernís científic fa l'home immoral. La veritat es pren i es deixa. Avui es mira a Llevant, demà a Ponent. El sagrat del pensament d'altri serà falsejat si així ve a tomb de conveniència. La noblesa, la cavalleriesitat, seran coses contingents, menys certes encara, en l'esperit ple de dubtes, que els principis indigestats de les ciències.

EL NOSTRE INCIPIENT ESFORÇ. — I podem tenir un saber propi.

Es de pocs anys que nosaltres comencem a treballar en quelcom de la Història, de l'Arqueologia, en quelcom de les Ciències Naturals i de la Biologia. Són els pocs anys en què comença l'epopeia de la nostra llibertat. La tasca nostra és com de colonització. Felicitament ha de caure la llavor en esperits desperts, d'altíssima visió, sensibles a la veritat, capaços de descobrir-la quan és com una llumeta, com una estrella perduda en l'espessa nit. I el treball de segles el farem amb anys. Paralel a aquest modest renaixement científic és el ressorgiment de l'art i la literatura.

Aquest saber nostrat, fonamentat en palpar, en tocar desconfiadament la veritat, aquest saber que volem que serveixi per les coses de la vida, tindrà la lluminositat del saber llatí i la claredat i la sanitat de les coses fortes i vives. Pujant per graus a la veritat, intentarem formar no fatus pedants encarrats darrera un mur de paraules, sinó homes. Homes que viuran de llur saber, que, per limitat que sigui, dintre son cercle serà complet. Tancarem el cicle de les paraules per sempre més amb set claus; tancarem la nissaga dels homes que parlen i no saben fer el que parlen.

LA NOSTRA UNIVERSITAT. — Dintre aquest criteri tenim, ho podem dir, gairebé bastida la Universitat futura.

Ella comença per dalt, a l'Institut d'Estudis Catalans; segueix després en els serveis diversos que estudien la pàtria, sa geografia, sa geologia, sa arqueologia, sa sanitat, son art, son dret civil, sos

problemes socials, son llenguatge, sa història, sa prehistòria i sa etnografia; i després s'aixeca als més abstractes cercles del saber humà i a les ciències físiques i matemàtiques, als estudis filosòfics i biològics. A cada un d'aquests vastíssims sectors correspon una institució que es diu Museu o Servei, Institut o Cursos Monogràfics, la qual cerca en la realitat material i espiritual el nèctar del saber.

Segueixen després les Institucions més pròpiament docents. L'Institut de Química, el d'Electricitat i Mecànica, les Escoles tècniques de Teixits, Filats, Tintoreria, Aprest, Estampats, Blanqueig; les Escoles de Tenèria; les d'Agricultura, Zootècnica i les de Bells Oficis, la d'Estudis Superiors de Comerç, l'Escola Professional de la Dona, la d'Infermeres.

Cada una cerca fora de casa el que li manca: en instrumental, en llibres, en homes. Professors estrangers col·laboren amb nosaltres; els pensionats es troben en diversos llocs del món. Un estudia el món musulmà prop del sarabistes de Madrid; altre el món jueu. Diversos estudiants cerquen solució als problemes agrícoles a Itàlia, a Califòrnia, al Canadà.

Cada Escola, al pondre's el sol, acull, en les mateixes aules dels rics, els obrers de tota mena, i les nostres grans aules i tallers i laboratoris esdevenen l'Escola Elemental del Treball, on a centenars hi troben el goig del saber i tasten la mel saborosa de fer l'obra pròpia conscienciosament, i aquest saber s'escampa per Catalunya en les Escoles locals d'Arts i Oficis i per l'Escola per Correspondència. I traspassem els límits de l'ensenyament tècnic en què la llei ens confina, per la força amb què les coses es lliguen; per la necessitat, que no té llei, preparam els fonaments del futur ensenyament primari i secundari català. L'Escola Normal, des de poc refeta; l'Escola d'Estiu, que té ja llarga història; les Escoles Montessori, els assaigs d'edificació escolar i de redacció de llibres, en són una mostra.

LA NOVA TASCA. — Sobre el que s'ha fet hem encara d'aixecar més en l'aire el castell, que és com aquests castells d'homes del Camp de Tarragona en què, com més braços, més en l'aire arriben.

Jo no diré fantàstiques invencions: repetiré encara textos oficials dits en solemne ocasió.

Hem de fundar la Universitat Catalana, sobre la Universitat autònoma o sense ella.

Hem de fundar el que el prof. Bertacchi reclamava per a Trieste: la Universitat de la Mar; la Universitat de l'Expansió completant la Universitat de la Indústria; l'Escola Naval; la gran Escola de Comerç; el Museu d'Exportació i el Seminari del Comerç Colonial per a cercar les rutes perdudes del comerç antic cap a l'Orient mediterrani, i cap a l'Àfrica i cap a l'Amèrica.

Hem de conèixer tota la terra, acabant ràpidament el mapa geogràfic i geològic.

Hem de sondar el subsòl per a conèixer sos tresors miners i hidràulics.

Cal veure aixecades i funcionant les Escoles de Comerç i les Escoles d'Indústries a Tarragona, a Girona, a Lleyda, a Reus, a Figueres, a Tremp, a Viella i a Tortosa.

Hem de construir fins a quaranta Biblioteques Populars per a les ciutats i viles catalanes.

Hem de fer arribar per tot l'ensenyament ambulant i per correspondència.

Hem de crear institucions complementàries on es nacionalitzin en la ciència i en la pàtria els mestres d'ensenyament primari, i hem de preparar el règim d'aquest ensenyament intentant la intervenció, mitjançant garanties en l'edificació escolar.

Hem de desenrotllar la múltiple acció de la Comissió d'Educació Popular.

Hem de crear Camps Experimentals, i estendre l'ensenyament agrícola ambulant i periòdic per tot Catalunya i completar els grans Laboratoris centrals.

Hem d'organitzar el Servei meteorològic.

Hem de començar l'Escola de Zootècnia.

Aquesta tasca és ja en part realitzada, i avui aquí la prosseguim i la prosseguirem a Lleyda inaugurant dintre poc l'Escola de Comerç, i a Barcelona començant com una Facultat de Pedagogia en l'Escola Normal, i una Escola de Zootècnia; i a Canet començant l'Escola Industrial.

En el nostre Pressupost extraordinari, explicat en un llibre *L'Obra a fer*, hi ha el còmput de la tasca. En el nostre Pressupost ordinari hi ha la tasca immediata.

EL RÈGIM DE LA NOSTRA ENSENYANÇA. — Aquesta tasca, personalment, amb mon antecessor Prat de

la Riba, inaugurada i guiada durant anys en la Diputació de Barcelona, té assegurat un règim en el Consell de Pedagogia que l'administra i la guia ja fa temps. El Consell harmonitza l'afany d'expansió en l'ensenyament, el desig de realitzar l'ideal de perfecció a què aspira, amb l'honorable i escrupolosa administració dels cabals que s'hi esmercen.

Independent dels homes que l'atzar de la política posi davant les Institucions catalanes, l'ensenyament trobarà en el Consell, format quasi tot ell d'elements tècnics, un guiatge gairebé autònom. Cap home ha pogut torçar la via que l'ensenyament va fent; cap grollera paraula ens farà tan sols girar el cap; cap calúmnia exòtica ens farà tan sols escursar el nostre pas. Les nostres obres amb el temps parlaran per nosaltres.

LA BIBLIOTECA QUE INAUGUREM. — En aquesta casa, que en petit tanca tot el saber dels homes, com en el fruit de l'arbre del Paradís podreu apendre-hi la ciència del bé i del mal. Jo us conjuro que feu com les abelles: xucleu-ne tan sols la mel del bé.

El sacerdot de Crist ara fa poc l'ha beneïda. Com ell ha fet caure les benediccions del Cel sobre aquesta casa material, preguem que la mà de Déu beneïxi el gran palau del saber que bastim per Catalunya.

Aspirem a tenir una cultura serena, clara, que ompli els cors de bondat i d'amor.

Daleroze, Director de l'Institut d'aquest mateix nom a Ginebra, entenent-se que aquesta subvenció implica la col·laboració de l'esmentat Professor a cursos monogràfics, amb dues lliçons de la seva especialitat, les quals hauran de precedir tot altre acte públic en què intervingui el susdit Professor durant la seva estada a Barcelona. (Sessió del dia 7 d'octubre de 1920.)

SEMINARI DE FILOSOFIA I PSICOLOGIA

LABORATORI DE PSICOLOGIA

Notícies i documents

Després del període preparatori, en què les tasques han estat limitades al personal interior del Seminari, aquest admetrà inscripcions a les tasques del seu Laboratori de Psicologia; comprenent, des del curs 1920-1921, diverses sèries, que per son caràcter poden interessar, no sols als psicòlegs i fisiòlegs de professió, sinó també als metges, criminalistes i mestres.

Per al primer semestre del curs 1920-1921 (quart trimestre de 1920 i primer trimestre de 1921), les tasques del Laboratori compendran:

I. *Un curs d'iniciació a la Psicologia experimental* (Prof. M. Georges Dwelshauvers, agregat al Seminari).— Amb exposició de les diferents qüestions empreses fins al present per aquesta ciència, dels mètodes que empra, dels resultats obtinguts i aprenentatge en el maneig dels aparells essencials. (Dues hores per setmana.)

II. *Un conjunt de recerques originals* (sota la direcció de M. Georges Dwelshauvers, agregat al Seminari).—

Els treballs portats a cap en el primer semestre, repartits en quatre seccions, seran els següents:

1.ª secció: Exploració experimental de l'observació interna i del seu grau de precisió.

La valor de l'observació interna, tan debatuda teòricament, no ha estat encara objecte d'una exploració experimental metòdica. Han estat estudiats els errors de l'observació externa (per exemple, il·lusions dels sentits, errors de localització, etc.). Póra important de determinar els errors de l'observació interna, començant per fets simples, i elevant-se gradualment als més complexos.— En aquest semestre seran examinats els errors de l'observació interna en l'apreciació del temps, servint-se del mètode de reaccions, i comparant la durada real de les reaccions simples amb l'apreciació que en dona el subjecte conscient, a l'estat normal.

2.ª secció: Experiències sobre l'exactitud en la percepció de la posició i del moviment del braç.

Mitjançant un nou aparell, serà emprès l'estudi d'aquest problema, molt descuidat fins avui. Es mesurarà exactament, fixades moltes sèries de posicions i de moviments d'un braç, del subjecte a l'estat normal, l'exactitud del sentit muscular, demanant al subjecte de reproduir amb l'altre braç les posicions i moviments del primer. Les experiències seran variades tenint en compte el temps, i espaiant els moviments reproduïts amb respecte als moviments a reproduir.

3.ª secció: Experiències sobre la imatge mental, amb inscripció dels ritmes respiratoris i circulatoris i dels efectes dinàmogènics.

Es tracta de recercar si, en els subjectes normals, enunciats simples i triats entre diferents ordres d'idees, desperten imatges mentals o simplement relacions abstractes, i si un o altre d'aquests processos van acompanyats de transformacions orgàniques o d'estats emotius.— Són les experiències clàssiques de Ribot, substituint els termes per idees, i acompanyades de la recerca de les concomitancies orgàniques de la imatge mental.

4.ª secció: Experiències psicomètriques sobre l'automatisme subconscient.

Seràn mesurats, en condicions diferents, els ritmes determinats apresos pel subjecte; primerament, quan el subjecte els repeteix amb plena atenció; després, quan els repeteix maquinalment; per fi, quan la seva atenció és portada damunt una altra cosa (per exemple, una lectura interessant).

La inscripció es gratuïta, però el nombre d'admesos no podrà excedir de deu, donant-se preferència als professionals dedicats als treballs de psicologia. Els admesos als treballs del Laboratori deuran seguir regularment el curs d'iniciació i pendre part en els treballs d'una, almenys, de les seccions; es comprometeran a seguir exactament i integralment aquests treballs.— Les demandes d'inscripció seran adreçades per carta al Seminari de Filosofia (Urgell, 187) des del 15 de setembre al 15 d'octubre. Convé indicar noms, edat i professió, així com la finalitat perseguida. Els treballs de Laboratori començaran els primers dies de novembre.

Altres cursos i treballs de Psicologia són en preparació al mateix Seminari. Oportunament es publicaran els programes corresponents.

ENSENYAMENT NORMAL

ESTUDIS NORMALS

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

A proposta del Conseller-ponent, la constitució dels Jurats que han de fallar el Concurs per a la provisió de places a favor dels Mestres procedents dels Estudis Normals de la Mancomunitat, en la forma següent:

1.ª La Presidència dels Jurats correspon al senyor Conseller-ponent d'Instrucció pública, o al senyor Diputat a qui aquell delegui.

2.ª Els vocals seran:

Per les dues places de l'Escola de Comerç de Lleyda: D. Miquel Vidal i Guardiola i D. Ferran Boter.

Per les dues places de la Secció d'Ensenyament domèstic del Consell de Pedagogia: D.ª Concepció Farran i D. Josep Agell i Agell.

Per les dues places de l'Escola Montessori: D. Eladi Homs i D.ª Maria Montessori.

Per la plaça d'Ensenyament general de l'Escola tècnica d'Oficis d'Art: D. Francesc d'À. Gali i D. Eladi Homs.

Per la plaça de Català, Geografia i Història, de l'Escola professional per a la Dona: D.ª Maria Fath i D. Pompeu Fabra.

3.ª Les Secretaries aniran a càrrec dels senyors Secretaris dels Departaments als quals corresponguin les Escoles o Seccions.

(Sessió del dia 7 d'octubre de 1920.)

Prengué esment d'una comunicació de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, regradant l'acord pres pel Consell de facultar el de Pedagogia per a instituir i organitzar els Estudis Normals, segons les bases elaborades per la Ponència que es constituí, a conseqüència de la sol·licitud que la Protectora adreçà a la Mancomunitat.

(Sessió del dia 20 d'octubre de 1920.)

Fixar en deu pessetes per assignatura l'import de la inscripció a ensenyaments solts dels Estudis Normals de la Mancomunitat.

Consignar al Consell de Pedagogia la quantitat de 2,000 pessetes, a càrrec de la partida 121 del Pressupost

vigent, per a l'adquisició de mobles i aparells per a la Secció d'Estudis Normals, i organització de la qual el Consell Permanent li té confiada.

(Sessió del dia 27 d'octubre de 1920.)

Notícies i documents

Nomenament de Professorat pel primer trimestre

A proposta del senyor Secretari d'Ensenyament, i de conformitat amb les bases d'Estudis Normals aprovades amb anterioritat pel Consell Permanent, el Consell de Pedagogia acordà nomenar els professors següents pel trimestre de prova d'Estudis Normals, a partir del dia 15 d'octubre, i amb les gratificacions que s'expressen:

D. Artur Martorell, professor de Gramàtica, classe alterna, i Francès, classe alterna, amb la gratificació de 200 pessetes mensuals.

D. Salvador Maluquer, professor de Ciències Naturals, classe alterna, amb la gratificació de 175 ptes. mensuals.

D. Pau Vila, professor de Geografia, classe bisetmanal, i Història, classe bisetmanal, amb la gratificació de 135 pessetes mensuals.

D. Pere Pujol, professor de Matemàtiques, classe alterna, amb la gratificació de 75 pessetes mensuals.

D.ª Concepció Farran, professora de Física i Química, classe alterna, amb la gratificació de 75 ptes. mensuals.

S'aprovà, així mateix, a proposta de l'indicat senyor Secretari, el següent pla d'adaptació dels Estudis Normals:

SEGON I ÚLTIM ANY DEL PLA ANTIC

Psicologia, segon curs (començarà el 15 d'octubre).
Religió (amb els alumnes del primer any; començarà el 1.er de gener).

Història de la Filosofia i de l'Educació (del segon any del pla actual; començarà el 1.er de gener).

Metodologia (del segon any del pla actual; començarà el 1.er de gener).

Pràctiques d'ensenyament (del segon any del pla actual; començarà el 1.er de gener).

Català (amb els alumnes del primer any; començarà el 1.er de gener).

Literatura general (del segon any del pla actual; començarà el 15 d'octubre).

ADAPTACIÓ DE LES ESPECIALITATS

Els alumnes de Filosofia assistiran al curs de Filosofia (començarà el 1.er de gener).

Els alumnes de Geografia assistiran al curs de Condicions naturals i Geografia de Catalunya (començarà el 1.er de gener).

Els alumnes de Matemàtiques assistiran a una classe de Matemàtiques de la Universitat Industrial (començarà el 15 d'octubre).

Els alumnes de Química podran continuar l'especialitat (començarà el 15 d'octubre).

Els alumnes d'Història Literària podran assistir a un segon curs de Català del pla actual (començarà el 15 d'octubre).

ENSENYAMENT PRIMARI

ESCOLA MONTESSORI

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Aprovar la suplència de la Dra. Maria Montessori, Directora del Seminari de Pedagogia, en el Jurat que ha de fallar el concurs per a la provisió de dues places a l'Escola Montessori, a favor del senyor adjunt del dit Seminari Dr. Antoni Batlle, pvre., que assumeix la direcció en absència de la doctora.

Quedar enterat de la notificació dels nomenaments que a continuació s'esmenten, efectuats pel Consell de Pedagogia, per al règim docent de l'Escola Montessori, en ús de l'autorització del Consell Permanent del dia 6 de maig de l'any que som, i en mèrits del Concurs celebrat a l'efecte:

D.ª Teresa Badia Oller, per una de les Seccions, amb el sou de 2,500 pessetes anuals, a partir del 1.er de novembre fins el 30 de setembre de 1921.

D.ª Maria Josepa Pou i Godori, per la plaça de professora auxiliar, amb el sou de 2,000 pessetes, també a partir del 1.er de novembre fins el 30 de setembre esmentat.

Donar-se, així mateix, per informat d'haver estat confirmats en els seus càrrecs per un any, a partir del 1.er d'octubre, i a proposta del Director de l'Escola, D. Eladi Homs, els professors següents:

D.ª Josepa Roig, professora de pàrvuls, amb 3,500 pessetes.

D.ª Maria Villuendas, professora elemental, amb 3,000 pessetes.

D.ª Flora Martínez, professora elemental, amb 2,000 pessetes.

Mn. Higiní Anglès, professor de religió, amb 1,800 pessetes.

D.ª Estrella Mitjans, aia, amb 1,800 pessetes.

D. Josep Barberà, en substitució de D. Joan Gibert, amb 1,200 pessetes.

També donar-se per informat d'haver-se nomenat per a exercir fins el 30 de setembre de 1921, les senyorettes:

D.ª Josepa Savall, professora de pàrvuls, amb 2,000 pessetes.

D.ª Julita Farnés, professora de mitjans, amb 2,500 pessetes.

D.ª Edith Lavan, professora d'anglès, amb 1,200 pessetes.

D.ª Pilar Ruff, auxiliar de música, amb 600 pessetes.

D. Josep Llorenç, professor de dibuix, amb 1,200 pessetes.

D.ª Teresa Segura, mecanògrafa, amb 900 pessetes.

Donar-se per enterat que, en la sessió del 23 de setembre, el Consell de Pedagogia assignà a D. Eladi Homs la gratificació de 4,000 pessetes per la Direcció de l'Escola Montessori, confirmant-se fins el moment que el Consell Permanent prengui ulteriors acords, el sou de la Dra. Maria Montessori, important 5,000 pessetes anuals per la representació del Consell prop de l'esmentada Escola.

(Sessió del dia 27 d'octubre de 1920.)

Notícies i documents

El dia 1.er d'octubre ha recomençat les seves tasques l'Escola Montessori que regeix el Consell de Pedagogia, entrant en l'any sisè de la seva actuació. Degut a

haver estat traslladat a la Casa de Maternitat de les Corts de Sarrià el Seminari Laboratori de Pedagogia que dirigeix la Dra. Na Maria Montessori, el qual ha viscut estatjat interinament en la mateixa casa de l'Escola Montessori durant els dos anys darrers, aquesta Escola deixa de tenir el caràcter de lloc d'experimentació de nous procediments pedagògics per a esdevenir simplement una institució tipus d'ensenyament primari amb una orientació donada i uns procediments ja experimentats i establerts: els del mètode Montessori, que el món pedagògic coneix prou bé. Aquest desglossament d'institucions reclamava un personal dirigent materialment independent. A proposta de la Dra. Montessori, qui conserva la direcció del seu Laboratori, el Consell de Pedagogia nomenà per a la direcció de l'Escola Montessori el seu deixeble D. Eladi Homs, encomanant, però, a la Dra. Montessori, la representació del Consell dins l'Escola.

Durant aquest curs, l'Escola, que es troba en ple període de creixença, tindrà les següents classes: tres seccions de pàrvuls de tres a quatre anys, i una altra de nens de cinc a sis anys; dues seccions d'ensenyament elemental per a nens de set a vuit i de nou a deu anys, respectivament. Quant a ensenyaments especials, queda establert definitivament el de l'idioma anglès amb caràcter general, s'intensifica el de la llengua castellana, es restableixen els exercicis de gimnàstica, es conserven els ensenyaments de labors, s'amplien els de música, els de dibuix queden transformats en treballs de realitzacions artístiques i segueixen en el mateix peu de seriositat l'educació religiosa i les pràctiques higièniques.

Anexes a l'Escola Montessori, hi ha una classe de nois que fan estudis de batxillerat i una altra de noies que, en un nombre reduït, segueixen els ensenyaments superiors.

La matrícula arriba, en el moment de la redacció d'aquesta nota, al número 115. En començar el mes de novembre pendran possessió dels seus càrrecs una nova professora i una auxiliar que acaben d'ésser designades pel Consell de Pedagogia i serà inaugurada una de les tres classes de pàrvuls, que és de nova creació, el qual permetrà l'admissió de nous alumnes.

ENSENYAMENT PROFESSIONAL

ESCOLA D'INFERMERES

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Nomenar professora de Nocions de Física i Nocions de Química, de l'Escola d'Infermeres, pel termini d'un any, a comptar del dia 1.º del present mes d'octubre, a D.ª Concepció Farran, amb l'obligació de dues hores setmanals de classe i amb el sou de 1.000 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 4.º de l'anex núm. 23 del Pressupost vigent.

Nomenar pel càrrec d'Oficial de Secretaria de l'Escola d'Infermeres Auxiliars de Medicina, pel termini d'un any, a comptar del dia 1.º del corrent mes d'octubre, a D.ª Anna Judas i Artigal, amb l'obligació de tres hores diàries de treball d'oficina, amb l'assignació de 2.000 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 11 de l'anex núm. 23 del Pressupost vigent.

Nomenar, pel termini d'un any, a comptar del present mes d'octubre, D.ª Anna Judas i Artigal, amb l'obligació de dues hores diàries de treball, que haurà de destinar a regentar els Ensenyaments de Recapitulació i ampliació dels coneixements d'Ensenyança primària i ampliació de coneixements de cultura general, amb l'assignació de 500 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 5 de l'anex núm. 23 del Pressupost vigent.

Nomenar professor dels dos cursos d'Ètica professional de l'Escola d'Infermeres, pel termini d'un any, a comptar del dia 1.º del present mes d'octubre, D. Josep Tarré, prev., amb l'obligació de dues hores setmanals de classe, i l'assignació de 500 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 5 de l'anex núm. 23 del Pressupost vigent.

Comunicar a D. Francesc Martorell i Trabal, l'agraïment del Consell pel bon zel posat en el compliment de la seva comanda, durant el temps que ha professat l'Ensenyament de Teoria i Història de la Cultura, de l'Escola d'Infermeres.

(Sessió del dia 27 d'octubre de 1920.)

ESCOLA PROVINCIAL DE TALL DE GIRONA

Notícies i documents

Han començat en aquesta Escola, des del 1.º d'octubre, les classes de dibuix, tall, brodats, encaixos i tota mena de treballs que tinguin per finalitat la perfecció i embelliment de la indumentària femenina, així com també s'han començat treballs d'utilitat domèstica, com són alfombres, edredons, etc. Els dissabtes tenen lloc classes especials per a Mestresses de la província. Amb caràcter extraordinari, es dona els diumenges una classe de cultura general.

És desig fervent de la Direcció d'aquesta Escola, transformar-la en Escola professional per a la dona, plenament convençuda que respon l'esmentada transformació a una necessitat molt sentida a Girona i la seva província, mancades, llevat de la Normal de Mestresses, d'institucions on es doni un ensenyament professional genuïnament femení, amb el qual, ultra aixecar el nivell cultural de la dona, pugui aquesta atendre les seves necessitats i les dels altres.

ESCOLA DE FUNCIONARIS D'ADMINISTRACIÓ LOCAL

Notícies i documents

El dia 1.º de mes es reuniren els Srs. Lloret, Pi Suñer, Coll Rodés, Reventós, Gich, Bosch, Vidal i Guardolai, Sans Buigas i Busquets, per a traçar les normes d'estudi d'acord amb les bases de l'Escola i fer la distribució d'honors i matèries, resolent, demés, allotjar en les aules als alumnes del Dr. Coronas, qui explicarà durant aquest curs la càtedra lliure de taquigrafia catalana. No es donaran, en canvi, dues càtedres lliures que l'any passat s'instal·laren en ella, que són la d'Economia Social, que passa a l'Escola d'Alts Estudis Comercials, i la de Gramàtica catalana que es donarà a la Universitat industrial, per a major comoditat dels alumnes.

Es resolgué, demés, donar a l'ensenyança de les disciplines que comprenen els plans d'estudi un caient essencialment pràctic, fugint sobretot del sistema memorista i verbalista, tan comú en els centres oficials de cultura.

El Sr. Lloret digné que la Diputació i l'Ajuntament havien acordat atorgar matrícules gratuïtes, i per a la provisió de les mateixes s'acordà celebrar l'oportú concurs.

ENSENYAMENT TÈCNICO-INDUSTRIAL

ESCOLA ELEMENTAL DEL TREBALL

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Nomenar Professor de Física i Química de l'Ensenyament de Manyans de l'Escola Elemental del Treball,

pel termini de cinc anys, a comptar des del dia 1.er del mes que cursem, i d'acord amb totes les altres Bases del Concurs, D. Joan Pascual i Vilà, amb l'assignació de 1,500 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. III de l'anex núm. 18 del Pressupost vigent.

Nomenar, pels càrrecs de Mestre conductor de màquines de vapor de l'Ensenyament de Conductors de Màquines de Vapor de l'Escola Elemental del Treball, i pel de Fogainer adscrit a aquest mateix Ensenyament, fins el dia 1.er de juliol de 1923, D. Miquel Valls i Carreras i D. Miquel Martí i Vilà, amb les assignacions de 1,500 i 1,000 pessetes anuals, respectivament, que llurs càrrecs tenen consignades en els caps. XX i XXI de l'anex número 18 del Pressupost vigent.

Nomenar Professor de Matemàtiques i Ciències naturals de l'Ensenyament de Teixits de l'Escola Elemental del Treball, pel termini de cinc anys, a comptar des del dia 1.er del mes en curs, i d'acord amb totes les altres Bases del Concurs, no desvirtuades taxativament pel present acord, D. Joan Sala i Simon, amb l'assignació de 2,000 pessetes conjuntament, que percebrà amb càrrec al pressupost interior de l'Escola.

Nomenar Professor de Tecnologia tèxtil de l'Ensenyament de Teixits de l'Escola Elemental del Treball, pel termini de cinc anys, a comptar des del dia 1.er del mes que som, i d'acord amb totes les altres Bases del Concurs, D. Ricard Polguera i Vilà, amb l'assignació de 1,200 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al pressupost interior de l'Escola.

Nomenar Professor de Dibuix general i de Teixits de la Secció de Teixits de l'Escola Elemental del Treball, pel termini de cinc anys, a comptar des del dia 1.er del mes que som, i d'acord amb totes les altres Bases del Concurs, D. Joan Feu i Panyellas, amb l'assignació de 1,500 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 64 del pressupost interior de l'Escola.

Nomenar Professor de Tecnologia, Coneixements de materials, Mecànica i Hidràulica de l'Ensenyament per Electricistes de l'Escola Elemental del Treball i Professor de Matemàtiques 2.ª curs del mateix Ensenyament, pel termini de cinc anys, a comptar des del dia 1.er del mes en curs, i d'acord amb totes les altres Bases de la Convocatòria, D. Ramon Vilamitjana i Masdevall i don Paulí Castells i Vidal, respectivament, amb les assignacions de 2,000 i 900 pessetes anuals, que percebran amb càrrec al pressupost interior de l'Escola.

(Sessió del dia 7 d'octubre de 1920.)

Nomenar Professor de Matemàtiques, curs únic, de l'Ensenyament d'Indústries Químiques de l'Escola Elemental del Treball, fins el dia 30 de juny de l'any 1923, d'acord amb totes les altres Bases del Concurs, D. Francesc Sirera i Pont, amb l'assignació de 900 pessetes anuals, que percebrà en la següent forma: 300 pessetes amb càrrec a la partida 132 i 600 amb càrrec al cap. 24 de l'anex núm. 18 del Pressupost vigent.

(Sessió del dia 21 d'octubre de 1920.)

Aprovar la nova distribució del pressupost de l'Escola Elemental del Treball, en la següent forma, que si bé varia alguns conceptes i quantitats, no afecta la totalitat:

Cap.	Pressupost primitiu	Pressupost definitiu	Cap.
8	3,000	1,833'32	1
9	anul·lada 1,350	gastat 450	2
		nova 900	3
		nova 600	4
		nova 300	5
	4,350	4,083'32	

Cap.	Pressupost primitiu	Pressupost definitiu	Cap.
24-25	anul·lada 1,000	nova 625	6
26	250	nova 150	7
27	anul·lada 500	nova 600	8
28	anul·lada 250	nova 300	9
	2,000	1,675	
30	3,000	2,250	10
38	anul·lada 1,125	gastat 375	11
		nova 375	12
		nova 600	13
	4,125	3,600	

Donar compte de les anteriors modificacions a l'Assemblea de la Mancomunitat, en la primera reunió que celebri.

(Sessió del dia 28 d'octubre de 1920.)

ENSENYAMENT ARTÍSTIC

ESCOLA TÈCNICA D'OFICIS D'ART

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Nomenar Professor d'Aritmètica i Geometria de l'Escola tècnica d'Oficis d'Art, pel termini de cinc anys, a comptar des del dia 1.er del present mes d'octubre, i d'acord amb les altres Bases del Concurs, D. Josep Gall i Pabra, amb l'assignació de 900 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 6 de l'anex núm. 17 del Pressupost vigent.

Nomenar Professor de Física i Química de l'Escola tècnica d'Oficis d'Art, pel termini de cinc anys, a comptar des del dia 1.er del mes que som, i d'acord amb totes les altres Bases del Concurs, D. Ramon Oliveras i Massó, amb l'assignació de 900 pessetes anuals que percebrà amb càrrec al cap. 7 de l'anex núm. 17 del Pressupost vigent.

Nomenar Professor de la càtedra de Dibuix de l'Escola tècnica d'Oficis d'Art, pel termini de cinc anys, a comptar del dia 1.er del mes que som, i de conformitat amb totes les altres Bases del Concurs, D. Antoni Gelabert i Alart, amb l'assignació de 2,000 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 1 de l'anex núm. 17 del Pressupost vigent.

Nomenar D. Rafael Solanich i Balús, i D. Joan Mirambell i Perran, per les dues places de Professor de Realitzacions de l'Escola tècnica d'Oficis d'Art, pel termini de cinc anys, a comptar del dia 1.er del mes que som, i d'acord amb totes les altres Bases del Concurs, amb assignació de 2,000 pessetes anuals per cada un, que percebran amb càrrec al cap. 3 de l'anex núm. 17 del Pressupost vigent.

Nomenar Professor d'Escultura de l'Escola tècnica d'Oficis d'Art, pel termini de cinc anys, a comptar del dia 1.er del mes que som, i d'acord amb totes les altres Bases del Concurs, D. Pau Gargallo i Catalan, amb l'assignació de 2,000 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 2 del Pressupost que figura en l'anex número 17 del Pressupost general vigent.

Nomenar Professor de Història de l'Art de l'Escola tècnica d'Oficis d'Art, pel termini de cinc anys, a comptar del dia 1.er del mes que som, i d'acord amb totes les altres Bases del Concurs, D. Peliu Elias i Bracons, amb l'assignació de 1,250 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 5 de l'anex núm. 17 del Pressupost vigent.

Nomenar Mestre d'Ebanisteria de l'Escola tècnica d'Oficis d'Art, pel termini de cinc anys, a comptar del

dia 1.º del mes que som, i d'acord amb les altres Bases del Concurs, D. Evarist Roca i Jornet, amb l'assignació de 1,500 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 11 de l'anex núm. 17 del Pressupost vigent.

Nomenar Mestre de Talla de Fusta de l'Escola tècnica d'Oficis d'Art, pel termini de cinc anys, a comptar des del dia 1.º del mes que som, i d'acord amb totes les altres Bases del Concurs, D. Jaume Duran i Castellanes, amb l'assignació de 1,500 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 12 de l'anex núm. 17 del Pressupost vigent. (Sessió del dia 7 d'octubre de 1920.)

Nomenar pels càrrecs que s'indiquen, pel terme de cinc anys, a comptar del dia 1.º del present mes d'octubre, i de conformitat amb les Bases de la convocatòria, els senyors que s'esmenten:

a) D. Pau Gargallo i Catalan, Mestre repujador de l'Escola tècnica d'Oficis d'Art, amb l'assignació de 1,900 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al capítol 14 de l'anex núm. 17 del Pressupost vigent.

b) D. Jaume Mercader i Caralt, Mestre de Joieria de l'Escola tècnica d'Oficis d'Art, amb l'assignació de 1,500 pessetes, que percebrà amb càrrec al cap. 16 de l'anex núm. 17 del Pressupost vigent.

Declarar desert el Concurs convocat per a la provisió de les places de Mestre argenter, de Professor de Dibuix de Taller aplicat als oficis del Metall, i la de Professor de Dibuix de Taller aplicat als oficis de la Fusta, de l'Escola tècnica d'Oficis d'Art.

Comunicar als senyors que han constituït els Jurats que han actuat en el Concurs obert per manament de l'acord de 23 de setembre de l'any actual, l'agraïment del Consell pel bon zel que han posat en el compliment del seu comès.

(Sessió del dia 14 d'octubre de 1920.)

Nomenar Professor d'Ensenyament general, a l'Escola tècnica d'Oficis d'Art, pel termini de cinc anys renovables, a comptar del dia 1.º del mes que som, i d'acord amb totes les altres Bases del concurs, acordat en sessió del dia 23 de setembre de l'any actual, D. Gil Trigrin i Artigas, amb l'assignació de 2,000 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 4.º de l'anex núm. 17 del Pressupost vigent.

(Sessió del dia 28 d'octubre de 1920.)

ENSENYAMENT COMERCIAL

ESCOLA D'ALTS ESTUDIS COMERCIALS

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Nomenar Professor de Mercologia de l'Escola d'Alts Estudis Comercials, pel termini de cinc anys, a comptar des del dia 1.º del corrent mes d'octubre, i d'acord amb totes les altres Bases del Concurs, D. Antoni Novelles i Roig, amb l'assignació de 3,000 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. VII del pressupost interior de l'esmentada Escola, i fer constar honoríficament que els mèrits rellevants de D. Josep Caixés i Gilibert, presentats a Concurs, son suficients a judici del Jurat per a ocupar la càtedra concursada, cas de no haver-hi hagut altres concursants amb millor dret. Així mateix acordà el Consell comunicar a D. Josep M. Bassols i Iglesias, Diputat de la Mancomunitat, a D. Miquel Vidal i Guardiola, i a D. Josep Agell i Agell, l'agraïment del Consell pel bon zel que han posat en el compliment del seu comès.

Obrir Concurs per al proveïment de la càtedra de Teoria de l'Economia i Política Social, de l'Escola d'Alts Estudis Comercials, amb vuit hores setmanals de classe

i dotada amb l'assignació de 3,000 pessetes anuals, de conformitat amb les següents Bases, que hauran de publicar-se en els *Bulletins Oficials* de Catalunya i en la premsa diària, en la forma de costum:

I. — Podran pendre part en aquest Concurs:

a) Els que siguin o hagin estat Professors i Auxiliars a la dita Escola, i no tinguin en el seu expedient personal nota desfavorable imposada en mèrits d'expedient.

b) Els posseïdors de títols de llicenciatura en Universitat o Escola Superior de l'Estat o de la Mancomunitat.

c) Els que hagin realitzat estudis especialitzats de les assignatures que concursin, en Escoles Superiors.

II. — Els aspirants presentaran llurs instàncies ajustades a les prescripcions vigents, a les Oficines de la Mancomunitat de Catalunya (Palau de la Generalitat) des de la data de la publicació de l'anunci corresponent en els *Bulletins Oficials* de Catalunya, fins a les tretze hores del dia 25 del present mes d'octubre, junt amb els programes de les assignatures la càtedra de la qual concursin, les relacions de mèrits, treballs i documents que puguin il·lustrar el judici del Jurat, i una memòria justificativa dels programes presentats. Els títols i documents que els aspirants desitgin retirar hauran d'ésser acompanyats de còpies esteses en deguda forma.

Els aspirants hauran d'acreditar trobar-se lliures del servei militar o estar-lo prestant en la situació corresponent, per mitjà d'un certificat del Secretari de la Comissió Mixta de Reclutament respectiva, o amb els documents lliurats per les Autoritats militars que correspongui.

Els actuals Professors de l'Escola, queden dispensats d'acompanyar llurs sol·licituds de les relacions de mèrits, treballs i memòries adés dits.

III. — Constituiran el Jurat el senyor Conseller-ponent d'Instrucció pública o el senyor Diputat a qui delegui, que actuarà de President, dos Vocals que nomenarà el Consell de Pedagogia entre les persones que s'hagin especialitzat en el corresponent ensenyament, i un Secretari tècnic del dit Consell, que actuarà de Secretari.

IV. — El nomenament es farà per cinc anys, i en la forma següent:

Si en vista dels documents i treballs presentats al Concurs, i demés circumstàncies, resulta unanimitat en el parer del Jurat respecte al concursant al qual s'hagi d'adjudicar la càtedra, quedarà aquest designat i es proposarà al Consell Permanent el seu nomenament. En cas contrari, el Jurat podrà pendre acord eliminatori i proposar a la resta dels concursants els exercicis que estimi convenients per a completar el judici a què haurà donat lloc la presentació de documents i treballs.

V. — Hom entén que en presentar-se a concurs els concursants accepten el calendari i règim establert a l'Escola, i es sotmeten a les modificacions que poguessin sofrir el pla, els programes i el reglament del personal docent, dins les condicions i règim generals de la Mancomunitat de Catalunya.

VI. — El concursant que sigui designat per a ocupar la càtedra del present Concurs, percebrà el sou íntegre assignat en el cas que no professin actualment altres càtedres a la Universitat, Escoles especials i Escoles Superiors de la Mancomunitat. Els concursants que no estiguin en aquestes condicions hauran de fer constar en les corresponents instàncies llur conformitat amb les escales de sous i règim d'acumulacions que s'estableixi.

(Sessió del dia 7 d'octubre de 1920.)

Fixar en 100 pessetes, a part de l'àrbitri de segell de la Mancomunitat, els drets a satisfer pels títols acreditatius d'haver revalidat a l'Escola d'Alts Estudis

Comercials els estudis en ella cursats, qualsevulla que sigui l'especialitat o especialitats a què pertanyin.

(Sessió del dia 14 d'octubre de 1920.)

Acordar nomenar professor de Dret del Comerciant, de l'Escola d'Alts Estudis Comercials, pel termini de cinc anys, a comptar del primer dia del corrent mes d'octubre, i d'acord amb totes les altres Bases del Concurs, D. Manuel Carrasco i Formiguera, amb l'assignació de 3.000 pessetes anuals, que percebrà amb càrrec al cap. 8 de l'anex núm. 20 del Pressupost vigent.

Que el Jurat encarregat de formular proposta per a la provisió de la càtedra de Teoria de l'Economia i Política Social a l'Escola d'Alts Estudis Comercials, sigui integrat pel senyor Ponent d'Instrucció pública o el senyor Diputat a qui ell delegui, D. Miquel Vidal i Guardiola, D. Josep M. Tallada i Paulí i el senyor Secretari general del Departament a què correspon la mentada Escola.

(Sessió del dia 28 d'octubre de 1920.)

ESCOLES LOCALS DE COMERÇ

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Aprovar el següent Reglament per a l'organització i règim de les Escoles Locals de Comerç:

1.ª Les Escoles Locals de Comerç tenen per principal objecte la formació professional completa de directors i auxiliars comercials i el perfeccionament tècnico-teòric d'empleats mercantils, havent d'orientar-se per constituir en el demà centres d'investigació superior de les ciències comercials, segons possibilitats, tradicions i conveniències de les comarques on es trobin establertes.

2.ª Les Escoles funcionen amb dos tipus d'ensenyaments, uns en classes diurnes destinats als estudiants procedents directament de l'ensenyament primari, i altres en classes nocturnes pels estudiants ocupats ja en tasques comercials, podent-se però assolir en ambdós tipus el grau de formació tècnica necessària per a obtenir el títol de «Tècnic mercantil» que l'Escola concedeix amb les condicions que aquestes Bases determinen.

Curs preparatori

3.ª Per la preparació de l'ingrés als ensenyaments en classes diurnes, s'estableix en cada Escola un curs de recapitulació i ampliació de coneixements d'escola primària, essent les matèries del seu estudi, les llengües catalana i castellana, la Història universal i de Catalunya, i elements de matemàtiques, geografia i ciències físiques i naturals, als quals s'afegirà la llengua francesa. Els aspirants a l'ingrés al curs preparatori hauran de sol·licitar-ho a la Direcció de l'Escola, per instància reintegrada amb un segell de pesseta de la Mancomunitat.

Els programes establerts per aquestes matèries determinen el mínim de coneixements exigible en l'examen per l'ingrés directe als ensenyaments especialitzats. Els alumnes que hagin aprovat el curs preparatori podran ingressar, sense cap altre requisit, en els estudis professionals.

4.ª Les classes del curs preparatori són donades per dos Professors, un encarregat dels ensenyaments de lletres i l'altre dels de ciències.

5.ª Per l'admissió al curs preparatori caldrà haver complert dotze anys i sofrir un examen de les matèries fonamentals de l'ensenyament primari.

Els alumnes del curs preparatori, passaran diària-

ment set hores a l'Escola: els matins de nou a dos quarts d'una, i les tardes de les tres a dos quarts de set.

6.ª Els drets d'admissió als exàmens d'ingrés són fixats en la quantitat mínima de 5 pessetes. L'import de la matrícula per al curs preparatori serà de 100 pessetes com a mínim, abonables en dos terminis abans de començar el curs, i a la fi del primer semestre.

Període professional (Classes diurnes)

7.ª Els aspirants a aquests ensenyaments hauran d'acreditar haver complert tretze anys i demostrar que posseeixen els coneixements fixats en els programes del curs preparatori. En l'examen d'ingrés al període professional, els aspirants seran classificats per ordre de mèrit en cada una de les matèries prescrites en el curs preparatori. El nombre de places serà fixat cada curs, atenent a les circumstàncies del moment; essent admesos tots els alumnes aprovats del curs preparatori i els candidats de l'ingrés directe que tinguin major puntuació global en els exercicis.

8.ª Els ensenyaments teòrics en les classes diurnes d'aquestes Escoles, es regeixen pel següent pla:

Primer any. — Hores setmanals: Llengua catalana i castellana, 3; Llengua francesa, 3; Geografia humana, 3; Geografia comercial de Catalunya i d'Espanya, 6; Ampliació d'Aritmètica i Algebra, 6; Física aplicada al comerç, 3. Total, 24 hores.

Segon any. — Hores setmanals: Francès (segon curs), 3; Anglès (primer curs) o alemany (primer curs), 3; Geografia comercial universal, 6; Càlcul comercial, 6; Mercologia, 3; Comptabilitat, 3. Total, 24 hores.

Tercer any. — Hores setmanals: Francès (tercer curs), 3; Anglès o alemany (segon curs), 3; Economia comercial, 3; Dret del comerciant, 3; Química aplicada al comerç i reconeixement de productes, 6; Psicologia del comerciant, 3; Comptabilitat, 3; Estadística, duanes i transports, 3. Total, 27 hores.

9.ª En aquest període de formació professional el treball escolar consisteix normalment en quatre hores diàries de classes teòriques, ultra tres hores i mitja d'assistència a l'Escola, per l'aprenentatge i perfeccionament de les tècniques manuals, *amanuensis cursus*, pràctiques d'oficina mercantil, i conferències. Dintre d'aquestes hores es farà, així, l'estudi de la taquígrafia, mecanografia, caligrafia, dibuix, tècnica comercial, correspondència, documents mercantils, organització d'oficines, registre, classificació, arxivació, etc.

10.ª A la fi de cada curs el Claustre de l'Escola, en vista dels coneixements i aptituds adquirits pels alumnes — controlats en exercicis i proves d'exàmens en els casos que es cregui oportú — determinarà, ordenant-los segons mèrit, els alumnes que puguin ésser admesos al curs següent. Es concediran nous exàmens pel mes de setembre als alumnes que sense posseir a fi de curs el mínim de capacitat indispensable, estiguin en condicions, a judici del Claustre, d'arribar-hi després de les vacances.

11.ª La durada dels cursos es de nou mesos, del primer dia hàbil d'octubre, fins a fi de juny, amb quinze dies de vacances per Nadal, i quinze dies per Pasqua. Les classes acaben el dia 20 de juny, destinant-se la darrera desena als exercicis i proves d'examen, per a la classificació dels alumnes.

12.ª Els drets de matrícula per a la totalitat d'assignatures i ensenyaments de cada un dels cursos seran, com a mínim, de 150 pessetes, abonables en dos terminis, la meitat abans de començar el curs, i la resta a la fi del primer semestre.

13.ª Pels efectes d'assoliment de certificat i títols d'estudis, tenen aquest caràcter oficial, essent obliga-

tòria l'assistència a les classes i el sotmetre's al Reglament interior de l'Escola. Excepcionalment podran acceptar-se a determinades classes alumnes que cursin els ensenyaments sense efectes acadèmics. Els drets de matrícula són idèntics en ambdós casos, sigui el que es vulgui el nombre d'assignatures que els alumnes lliures sol·licitin cursar.

14.ª Finitos els estudis podrà lliurar-se un certificat als alumnes que ho demanin i satisfacin els drets corresponents. Els alumnes que vulguin obtenir el títol de tècnic mercantil hauran de sotmetre's a uns exercicis de revàlida i abonar la quantitat mínima de 50 pessetes, ultra els drets de segell de la Mancomunitat que corresponguin.

Període professional (Classes nocturnes)

15. En l'examen d'admissió a aquest ensenyament ha d'acreditar-se la possessió dels coneixements fonamentals d'Escola primària. Per a ésser admès a aquest examen, caldrà haver complert catorze anys i sol·licitar-ho a la Direcció de l'Escola, per instància reintegrada amb un segell d'una pesseta de la Mancomunitat. Els drets de matrícula per a la totalitat d'assignatures de cada un dels cursos, són fixats en la quantitat mínima de 25 pessetes, abonables en dos terminis.

16.ª Com és dit en l'art. 2.ª, en els estudis de vespre s'assoleix el mateix gran que en els ensenyaments diurns, tenint dret els alumnes, en acabar els seus estudis, i acreditar en els exercicis de revàlida la possessió dels coneixements pràctics no apresos a l'Escola, a l'obtenció dels mateixos certificats i títols que els estudiants concurrents a les classes diurnes.

17.ª La carrera de tècnic mercantil cursada en els ensenyaments de vespre, té una durada de quatre anys amb subjecció al següent pla d'estudis:

Primer curs. — Hores setmanals: Geografia política, 2; Geografia comercial de Catalunya i d'Espanya, 2; Aritmètica, 2; Àlgebra, 2; Català i castellà, 2; Francès (primer curs), 2. Total, 12 hores.

Segon curs. — Hores setmanals: Francès (segon curs), 2; Anglès o alemany, 2; Geografia comercial universal, 2; Càlcul comercial, 2; Comptabilitat, 2; Taquígrafia, 2. Total, 12 hores.

Tercer curs. — Hores setmanals: Francès (tercer curs), 2; Anglès o alemany (segon curs), 2; Física i química aplicada al comerç, 2; Mercologia, 2; Taquígrafia, 2; Comptabilitat, 2. Total, 12 hores.

Quart curs. — Hores setmanals: Química aplicada al comerç i reconeixement de productes, 2; Economia, 2; Dret del comerciant, 2; Comptabilitat, 2; Tècnica, 2; Estadística, duanes i transports, 2. Total 12 hores.

Patronats locals de les Escoles de Comerç

18.ª S'instauraran, pel Consell Permanent, Patronats locals per les Escoles de Comerç, els quals tindran per missió essencial vetllar pel seu bon règim, laborar pel seu expandiment i creixença, fomentar les activitats socials i deportives dels escolars, i encoratjar-los, eixint de l'Escola, en llur vida professional.

Ultra la missió esmentada, els Patronats tindran davant de les respectives Escoles la representació administrativa del Consell Permanent de la Mancomunitat i dels seus organismes, la qual exerciran per mitjà dels seus Presidents i Secretaris, com es dit en els següents extrems:

a) Donant fe dels inventaris que formulin anualment els Secretaris, amb el vist i plan del Director.

b) Tenint la responsabilitat dels locals on les Escoles estiguin instal·lades.

c) Informant sobre les qüestions referents a la vida de les Escoles, en què el seu parer sigui demanat.

d) Comunicant el Consell, pel seu estudi i superior resolució, les modificacions dels plans d'estudis i règim de les Escoles que creguin aconsellable.

e) Autoritzant els Directors de les Escoles per a resoldre els casos d'urgència no previstos en els reglaments, donant compte immediat al Consell de la natura de les autoritzacions concedides.

f) Aprovant o suspentent les sancions eventuals que proposin els Directors pels manaments que els escolars poguessin cometre als reglaments interns de les Escoles.

g) Donant possessió dels seus càrrecs al personal docent i administratiu de les Escoles que designi el Consell Permanent.

19.ª Integraran els Patronats:

a) Un Diputat de la Mancomunitat, designat pel Consell Permanent.

b) Un vocal delegat del respectiu Ajuntament, designat entre els seus regidors.

c) Un delegat de la Cambra de Comerç o de les Associacions de Comerciants, en les localitats on n'hi hagi.

d) Un delegat de les Associacions d'Empleats mercantils, en les localitats on existeixin.

El Consell Permanent, a proposta del Consell de Pedagogia, podrà designar fins sis vocals més entre les persones de la localitat que hagin excel·lit en llur amor a les obres culturals, o pel seu prestigi dintre el camp d'activitat de l'Escola.

20.ª Els Patronats de les Escoles es reuniran per convocatòria del seu President, sempre que aquest ho judiqui convenient, i almenys una vegada l'any, cada fi de curs. En la reunió anual s'aprovarà la memòria report, corresponent al finit exercici, la qual s'eleva al Consell de Pedagogia de la Mancomunitat. En la seva primera sessió els Patronats designaran la seva Mesa, procedint-se a nova elecció cada tres anys, i essent renovables les designacions.

21.ª Els Patronats podran recaptar donatius en metàl·lic i en tota altra forma, per a ajudar a perfeccionar l'obra de les Escoles, entenent-se que les concessions que s'obtinguin seran propietat de la Mancomunitat de Catalunya, essent necessari que la seva aplicació sigui regulada pel Consell Permanent.

22.ª Els vocals patrons que ho siguin en funció del càrrec, cessaran quan fineixin llurs comandes. Les vacants que es produïxin per aquesta i tota altra causa, seran cobertes dintre el termini d'un any.

Organització de les Escoles Locals de Comerç

23.ª La funció administrativa de les Escoles de Comerç correspon al Departament d'Ensenyament tècnic i professional del Consell de Pedagogia. Els serveis tècnics i facultatius seran informats pel Secretari del Departament directament, o prèvia consulta dels Patronats i organismes tècnics de la Mancomunitat de Catalunya.

24.ª El règim d'organització interna de les Escoles, en tot el que no és previst en aquest reglament, està encomanat al Consell de Pedagogia de la Mancomunitat.

25.ª El Professorat de les Escoles Locals de Comerç està subjecte al que disposa el reglament especial.

26.ª Les Escoles de Comerç hauran d'ésser visitades anualment per un delegat del Consell de Pedagogia, qui formularà un report de cada visita, destinat al Departament.

27.ª El Secretari del Departament d'Ensenyament tècnic i professional està encarregat d'executar i fer

complir tots els preceptes continguts en el present Reglament, i els acords que ulteriorment siguin presos, referents a les Escoles Locals de Comerç.

(Sessió del dia 14 d'octubre de 1920.)

Aprovar el següent reglament per al professorat de les Escoles Locals de Comerç:

1.º El personal de les Escoles Locals de Comerç estarà integrat per les tres categories de professors següents:

- a) Professors dels ensenyaments preparatoris.
- b) Professors dels cursos professionals.
- c) Professors extraordinaris.

2.º Els ensenyaments del curs preparatori estaran confiats a dos professors, un encarregat dels de lletres i un altre dels de ciències.

3.º Els Professors del curs preparatori tindran un treball de divuit hores de classe setmanals durant l'any escolar, i la cura del *repetitorium* i Secretaria de l'Escola, amb l'assignació mínima anual de 3.000 pessetes.

Serán normalment designats per concurs entre els llicenciats dels Estudis Normals de la Mancomunitat. No gens menys el Consell Permanent podrà acordar-ho altrament sempre que ho aconsellin especials circumstàncies i vist l'informe del Consell de Pedagogia.

4.º Els cursos professionals estaran confiats a quatre professors, els quals constituiran el Claustre de l'Escola i tindran repartides les matèries que integren el pla d'estudis, en la forma següent, corresponent-los els nombres d'hores de classe setmanals que s'assenyalen:

Professor de
Geografia humana
Geografia de Catalunya i general d'Espanya
Geografia econòmica universal
amb vint-i-una hores de classe setmanals : quinze en els estudis de dia i sis en els de vetlla.

Professor de
Càlcul Comercial
Comptabilitat
amb vint hores de classe setmanals : dotze en els estudis de dia i vuit en els de vetlla.

Professor de
Física i Química aplicades al comerç
Mercologia i Reconeixement de productes comercials
amb divuit hores de classe setmanals : dotze en els estudis de dia i sis en els de vetlla.

Professor de
Economia Comercial
Dret del Comerciant
Psicologia del Comerciant
Estadística, Duanes i Transports
amb divuit hores de classe setmanals : dotze en els estudis de dia i sis en els de vetlla.

5.º Els Professors dels cursos professionals tindran una assignació mínima de 5.000 pessetes anuals i seran designats normalment per concurs entre els llicenciats dels Estudis Normals i de l'Escola d'Alts Estudis Comercials de la Mancomunitat. No gens menys, el Consell Permanent podrà acordar-ho altrament sempre que ho aconsellin especials circumstàncies i vist l'informe del Consell de Pedagogia.

6.º L'ensenyament d'idiomes, taquigrafia, tècniques manuals, pràctiques, etc., podrà ésser encomanat per acumulació als Professors ordinaris que reuneixin les necessàries condicions de capacitat o bé es confiarà a professors extraordinaris, els quals seran nomenats per mesos o per cursos, amb retribució mensual, segons hores de classe.

7.º L'ensenyament del dibuix en els estudis diurns, i l'ensenyament del dibuix en els de vetlla, podran ésser confiats per acumulació als professors del curs preparatori.

8.º El Consell Permanent, a proposta del Consell de Pedagogia, designarà el professor del Claustre que hagi d'assumir les funcions de Director, i el professor del curs preparatori que hagi d'exercir el càrrec de Secretari.

9.º Les assignacions dels professors extraordinaris i les gratificacions per les tasques acumulades seran fixades en cada cas pel Consell Permanent, en els corresponents pressupostos interns de l'Escola.

ESCOLA DE COMERÇ, DE LLEYDA

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Nomenar D. Eladi Homs per a substituir D. Ferran Boter en el Jurat que ha de fallar el Concurs per a la provisió de dues places de l'Escola de Comerç de Lleyda, ofertes als alumnes d'Estudis Normals.

(Sessió del dia 27 d'octubre de 1910.)

ENSENYAMENT DOMÈSTIC

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Quedar enterat d'haver estat fets pel Consell de Pedagogia, en ús de l'autorització que se li conferí amb data 6 de maig proppassat, i previ concurs celebrat a l'efecte, el nomenament de les Srtes. Montserrat Sastre i Carme Rodon, per les auxiliaries de la Secció d'Ensenyament domèstic del Consell de Pedagogia, amb el sou de 1.200 pessetes, per un any, i amb les obligacions que es detallaven en les Bases del Concurs.

(Sessió del dia 27 d'octubre de 1920.)

Notícies i documents

Havent estat nomenades les dues auxiliars d'aquesta secció, es prepara actualment la instal·lació de la oficina i l'organització d'una sèrie de cursos ambulants a càrrec de la Directora de la Secció, Srta. Concepció Farran, i les seves auxiliars, Srtes. Montserrat Sastre i Carme Rodon.

SERVEIS DE DIFUSIÓ I VULGARITZACIÓ

EXTENSIÓ D'ENSENYAMENT TÈCNIC

Notícies i documents

Encara que els estudis d'Electricitat que són cursats per correspondència en aquesta Extensió no hagin de subjectar-se a determinats períodes de començament i fi de curs com a les escoles orals, puix l'ensenyament és individual i comença per a cada alumne el dia que s'inscriu i acaba quan té aprovat tot el pla de la carrera, per raons de costum és dins d'aquesta època de l'any quan l'Extensió fa més propaganda.

En aquest mes han estat tramesos a 927 Ajuntaments de Catalunya altres tants cartells de propaganda perquè siguin fixats, i un nombre igual de prospectes d'informació.

També han estat tramesos a 187 periòdics de Catalunya gasetilles pregades, acompanyant prospecte per a cada periòdic.

Moviment d'alumnes de la Secció d'Experts Electricistes, amb el gran previ de Tècnics Electricistes (única secció creada fins avui): D. Josep Comellas i

Turull, d'Aguilar de Segarra, D. Josep Laporta, de Tortosa, D. Salvador Pallarès, de la Seu d'Urgell, D. Agustí Branzuela, de Barcelona, D. F. Llobet, de Cabella, D. I. Macià, de Calaf, són els alumnes nous d'aquest mes, que, sumats al nombre total de l'Escola, fan 131 alumnes.

Cada inscripció és per a tota la carrera, de manera que a les inscripcions correspon igual nombre d'alumnes.

Ensenyament. — Ha presentat el moviment que segueix: Consultes evacuades, 792; exàmens escrits, segons qüestionaris, 267.

Correspondència de Secretaria. — Lletres i comunicacions trameses, de tràmit i administració: 37. — Rebutdes: 31. — Lletres rebutdes demanant dades: 100. Amb les respostes han estat tramesos prospectes.

En la Junta mensual de Professors celebrada el dia 11 del que cursa, s'examinà i discutí sobre les qüestions pedagògiques i tècniques presentades durant el mes de setembre darrer en el curs de l'Ensenyament.

També examinà de la situació i avenç d'alguns alumnes dins de la carrera d'Expert Electricista, en relació amb l'estat de les impressions dels textos.

CONFERENCIES

Cicle de conferències que per iniciativa de l'Excel·lentíssim Ajuntament de Girona es donaran en la dita ciutat, sota els auspicis del Consell de Pedagogia i el Departament d'Agricultura:

1.ª (el 27 d'octubre) «L'Escola d'Infermeres auxiliars de Medicina», conferenciant, D. Baltasar Pijoan, Secretari de la dita Escola.

2.ª (el 30 d'octubre) «L'Escola Superior d'Agricultura», Conferenciant, D. Carles Pi Sunyer, Director de l'Escola.

3.ª (el 1.ª de novembre) «La Mancomunitat i el progrés de l'Agricultura Catalana», Conferenciant, D. I. Reventós, Director del Servei tècnic d'Agricultura de la Mancomunitat.

4.ª (el 6 de novembre) «Les Escoles de Directors d'Indústries», Conferenciant, D. Josep Agell, Director de l'Institut de Química Aplicada.

5.ª (el 13 de novembre) «L'Escola Superior de Bells Oficis», Conferenciant, D. Francesc d'A. Galf, Director de l'Escola.

6.ª (el 20 de novembre) «El Règim de l'Ensenyament primari», Conferenciant, D. Alexandre Galf, Secretari general del Departament d'Ensenyament Primari i Secundari.

7.ª (el 27 de novembre) «La Mancomunitat de Catalunya i l'Educació Professional», Conferenciant, don Rafael Campalans, Secretari general del Departament d'Ensenyament Tècnic i Professional.

Les conferències, il·lustrades amb projeccions, es donaran al Saló de Sessions de l'Excma. Corporació Municipal, essent pública l'assistència.

VARIA

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Acceptar a D. Josep M.ª Tallada i Paulí la renúncia del càrrec de Professor de la Càtedra de Política Social que té presentada.

(Sessió del dia 7 d'octubre de 1920.)

Posar a disposició del Consell de Pedagogia la quantitat de 600 pessetes, a justificar, a càrrec de la partida 90 del Pressupost vigent, per tal d'atendre les despeses que ocasioni el portar a cap el cicle de conferències demanat per l'Ajuntament de Girona, i encomanar a l'organització de l'esmentat Consell de Pedagogia.

(Sessió del dia 14 d'octubre de 1920.)

Enterat el Consell de la comunicació del Casal Català de Buenos Aires, demanant un premi pels Jocs Florals que aquella institució organitza, el tema i l'import del qual es fixarà cada vegada, acordà accedir-hi.

(Sessió del dia 20 d'octubre de 1920.)

Regraciar l'atenció del senyor President del Solar Vasco-Navarro de Barcelona en assabentar el Consell que, coincidint amb la Fira de Mostres, visitarà Barcelona l'Orfeó Donostiarra, amb una representació de l'Ajuntament de Sant Sebastià, i sol·licitant una subvenció per les despeses del viatge i estada dels esmentats senyors; doient-se de no poder accedir a la petició que s'hi fa, per no haver-hi en el Pressupost actual consignació oportuna, i disposà que per Majordomia s'adquireixi, a títol d'honor, una lotja d'abonament als concerts que donarà l'esmentat Orfeó.

(Sessió del dia 21 d'octubre de 1920.)

Consignar al Consell de Pedagogia 250 pessetes, a càrrec de la partida 90 del Pressupost d'enguany, per a enviar un dels seus tècnics a la Vall d'Andorra, a fi d'estudiar en ella els problemes de l'ensenyament.

Prorrogar per dos anys més el nomenament de don Lluís Planas i Calvet pel càrrec que ocupa d'Arquitecte del Servei de Cultura, a partir del dia 3 de novembre propinent, data en la qual es compleixen els tres anys des que va pendre possessió de l'expressat càrrec.

(Sessió de dia 28 d'octubre de 1920.)

AGRICULTURA

ESCOLA SUPERIOR D'AGRICULTURA

Acords del Consell Permanent

Designar els següents Tribunals per a jutjar el Concurs obert per a la provisió de quatre vacants de Preparadors en l'Escola d'Agricultura:

Per al Concurs de Preparador de Ciències exactes i físiques: Dr. D. Isidre Pòlit, Professor de Matemàtiques, i D. Rafael Campalans, Professor de Física.

Per al Concurs de Preparador de Ciències naturals: Dr. D. Marian Faura, Professor de Geologia, i Dr. D. Manuel Llenas, Professor de Botànica.

Per al Concurs de Preparador de Fitotècnia: D. Joan

Angel i Genís, Professor de Fitotècnia, i D. Albert Herbrard, Professor de Geologia.

Per al Concurs de Preparador de Biologia i Zootècnia: D. Jaume Nonell, Professor de Microbiologia agrícola, i D. Pere M. Rossell i Vilà, Professor de Zootècnia.

Aquests Tribunals seran presidits pe Conseller-ponent del Servei, o la persona que ell delegui.

Aprovar el projecte i pressupost de repoblació i apertura de camins en la finca «Torre Ribera», de la Mancomunitat, destinant a aquest objecte un crèdit de 11,300 pessetes, a càrrec de la partida 81 del Pressupost vigent.

(Sessió del dia 16 d'octubre de 1920.)

Nomenar per la Secció de Ciències exactes i físiques, D. Joan de Lasarte i Karr.

Nomenar per la de Ciències Naturals, D. Josep R. Bataller i Calatayud.

Nomenar per la de Fitotècnia, D. Josep M. Soler i Coll.

Nomenar per la de Biologia i Zootècnia, D. Pere González i Juan.

Tots ells amb el sou anual de 2,500 pessetes i amb subjecció al Reglament d'Oficines de la Mancomunitat, i a l'especial de la susdita Escola, aprovat en 19 d'agost proppassat, essent de cinc anys el termini de duració del càrrec, si bé pugui prorrogar-se indefinidament de la guisa establerta en el susdit Reglament d'Oficines.

(Sessió del dia 28 d'octubre de 1920.)

SERVEI FORESTAL

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Autoritzar l'Enginyer D. Segimon Vendrell, per a portar a compliment l'acord del dia 14 proppassat, relatiu a repoblació forestal i obertura de camins de la finca «Torre Ribera», atribuint-se a la Secció d'Agricultura, per mitjà dels corresponents lliuraments a favor de D. Josep Bataller, Pagador de la dita Secció, les quantitats que siguin precises per a satisfer les despeses que es realitzin.

(Sessió del dia 21 d'octubre de 1920.)

SECCIÓ ZOOTÈCNICA

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Enterar-se, amb satisfacció, del resultat del Concurs per a la millora del bestiar boví de raça lletera, celebrat a La Seu d'Urgell, el report del qual és publicat en aquest mateix número de la CRÒNICA.

(Sessió del dia 14 d'octubre de 1920.)

Autoritzar la celebració d'un Concurs de segona classe per a la millora de l'espècie cavallina, projectat per tenir lloc a Puigcerdà el dia 31 del mes que som; les despeses del qual es calculen aproximadament en 2,885 pessetes, a càrrec de la partida 328 del Pressupost vigent, i 7,275 pessetes probables de la resta dels premis, a pagar en el pròxim exercici.

(Sessió del dia 21 d'octubre de 1920.)

ACCIÓ SOCIAL AGRÀRIA

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Enterar-se detingudament dels altres treballs realitzats per la Secció d'Agricultura, en els departaments d'Acció Social Agrària, Terra Campa, Viticultura, Vinicultura, Enologia i Arbres fruiters, durant la setmana última.

Pendre esment del report de D. Josep Rendé, Cap de la Secció d'Acció Social Agrària, referent a l'estudi de la situació econòmica-administrativa dels pobles de l'alta muntanya del Priorat, fet en compliment de l'acord del Consell del dia 17 de juliol del present any, i en fer constar la satisfacció amb què ha vist la cura esmerçada en compliment d'aquella comanda, acordà disposar que D. Josep Rendé completi el seu estudi amb una visita d'informació directa als pobles que motivaren el primer acord del Consell.

(Sessió del dia 20 d'octubre de 1920.)

VÀRIA

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Autoritzar la venda de la maquinària que no pugui ésser susceptible de servei, procedent de l'antiga Granja Experimental, que per l'antiguitat dels models no compensaria de les despeses de la reparació que necessiten.

Autoritzar el Conseller Sr. Mias per a representar la Mancomunitat en els actes que a discreció seva ho cregui oportú, de la campanya oleícola començada pels elements productors de Lleyda.

(Sessió del dia 21 d'octubre de 1920.)

Notícies i documents

REPORT DEL CONCURS DE BESTIAR BOVÍ A LA SEU D'URGELL, CELEBRAT EL 26 DE SETEMBRE DE 1920.

Com estava anunciat, el dia 26 del mes que som es celebrà a La Seu d'Urgell el Concurs de tercera classe per a la millora del bestiar boví lleter, raça schwitz (suïssa), essent el primer Concurs que es realitzava amb la cooperació de la Asociación General de Ganaderos del Reino.

Aquest Concurs, pel grandíssim interès demostrat per la Societat Cooperativa Lletera de La Seu, tingué una preparació gairebé perfecta, puix que, ultra una conferència destinada a explicar amb tota claredat i mena de detalls i circumstàncies l'orientació i finalitat que persegueix la Mancomunitat de Catalunya amb els concursos de bestiar, donada pel substitut del Cap dels Serveis de Ramaderia, es donà un curset de Ramaderia, des del dia 18 fins al 25, vigília del Concurs, pels Professors Srs. Poch, Arumí i Danès Casabosch, tot seguit d'atendre el Consell Permanent el prec de la societat abans esmentada, i per aital sol·licitud es desenrotllaren els temes següents: «Anàlisi de llets», «Fabricació de mantegues i formatges», «Indústries derivades de la llet», «Adobs dels prats», «Higiene de les Vaqueries i de la vaca lletera», «Malalties infeccioses i profilaxis de les mateixes, en el bestiar boví lleter», «Alimentació racional del bestiar en estabulació». La

concurrència fou nombrosa, i avalada per la presència de l'Excm. Diputat a Corts, D. Josep Zulueta, i alcalde i regidors del Municipi de La Seu d'Urgell.

L'assistència de bestiar al Concurs fou abundant, puix que ultra els mascles i femelles reproductores aspirants als premis de la Mancomunitat de Catalunya, es congregaren en el Passeig de Tetuán, lloc del Concurs, tots els anolls i anolles aspirants als premis de l'Associació General de Ganaderos del Reino, fent un total de 170 caps, distribuïts així: 4 toros, 110 vaques, 16 anolls, 40 anolles.

A La Seu d'Urgell es venien celebrant Concursos per a tota mena de bestiar, i en el mateix dia. Aquests Concursos estaven mancats d'orientació, i per això que, en el present Concurs, alguns ramaders, creient que aquest fóra una continuació d'aquells, hi menaren escamots de vaques amb signes de creuament d'altres races (amb un nombre crescut les creuades de la raça aranesa [Vall d'Aran] i suïssa), i és per això que la primera prova d'eliminació es reduí a una tria molt fatigosa. Els creuaments de les races holandesa, bretona i altres es presentaren en una mínima proporció.

Tot seguit el Jurat, compost per D. Josep Zulueta, President de la Junta Regional de l'Associació General de Ganaderos del Reino, Advocat i Diputat a Corts; D. C. Ramon Danès Casabosch, Professor Veterinari, Tècnic Clínic dels Serveis de Ramaderia, en substitució del Cap dels Serveis de Ramaderia, Professor Rossell i Vilà, absent de Catalunya, i D. Josep M.ª Sala, Veterinari de Bellpuig, ajudats per l'Enginyer D. Joan Arumí, dels Serveis de Terra Campa, i D. Josep Beltran, Veterinari Inspector Municipal d'Higiene i Sanitat Pecüàries de La Seu d'Urgell; es procedí a la segona prova eliminatòria, o sigui, caps d'alçària inferior a l'assenyalada, i de menys edat que la fixada en el programa, sortint vers l'examen del Jurat amb destinació a ésser degudament qualificats, 4 toros i 29 vaques.

Cal remarcar que en procedir a la qualificació per punts de les vaques, s'hagueren de rebutjar 10 vaques més per sofrir tara orgànica conceptuada incurable a conseqüència del mal de peu (glosopeda) que acabaven de passar, i així foren 4 toros i 19 vaques les qualificades pel Jurat i que complien les condicions exigides en el programa.

El Jurat acordà no concedir el primer premi per a reproductors mascles, o toros, per quant cap d'ells reunia les característiques d'un perfecte tipus schwitz o suís. Els altres premis foren tots donats, corresponent als números d'ordre, 151, 152, 150, 168, 167, 169, 154, 161, i 172.

Els propietaris dels exemplars premiats resultaren ésser:

Els dels toros: D. Felix Puig, d'Alàs; D. Jacint Fitó, de Fígols, i D. Antoni Fígols, de La Seu d'Urgell.

Els de les vaques: D. Joan Armengol, de La Seu; vaques núms. 168, 167, 169; D. Bartomeu Mayoral, de La Seu; D. Enric Vidal, de La Seu; D. Joan Jordana, de Magdalena.

Tot seguit de publicat l'acord del Jurat per l'adjudicació de premis de la Mancomunitat de Catalunya, es procedí a les proves eliminatòries dels anolls i anolles menats al Concurs i aspirants als premis de l'Associació General de Ganaderos del Reino.

Després d'un reconeixement amb molta cura, de l'edat i estat sanitari dels 16 anolls i 40 anolles, foren visurats altra volta per una tria dels que no palesaven en llur morfologia una puresa de sang exigida en les condicions del Concurs, i el Jurat acordà escollir per la sola comparació els que amb millors motius podien aspirar al premi; éssent qualificats 4 anolls i 5 anolles, que obtingueren major puntuació i els premis corresponents.

A la tarda, el Jurat visità deu masies de Castellciutat, Les Torres, Sellarés, La Seu, on presentaven, vuit d'aquestes, lots de 3 vaques, i les altres dues, lots de 5 vaques, havent obtingut major puntuació i, per tant, el premi de lots, el lot de 5 vaques presentat per D. Antoni Fígols, i el lot de 3 vaques, presentat per don Salvador Robert, de La Seu tots dos.

Els propietaris dels exemplars premiats, foren els següents:

Anoll núm. 163, primer premi, D. Bartomeu Fitó, de La Seu; anoll núm. 174, D. Climent Soler, d'Arseguell; anoll núm. 173, tercer premi, Cooperativa Lletera de La Seu d'Urgell; anoll núm. 164, quart premi extraordinari, D. Bartomeu Grau, de La Seu. I anolles, núm. 175, D. Joan Armengol, de La Seu; número 191, D. Antoni Mayoral, de Castellciutat; núms. 188 i 189, D. Bartomeu Fitó, de La Seu; núm. 192, D. Pere Majoral, d'Arfa.

A les sis del vespre, i en la casa comunal, es procedí al pagament de tots els premis, havent marcat amb una arrecada de registre a l'orella esquerra els reproductors amb premi de la Mancomunitat, i amb una arrecada a l'orella dreta, de les cries que obtingueren premis de l'Associació General de Ganaderos del Reino.

Cal fer remarcar una anotació, per ço que fa referència a ésser el primer Concurs on s'ha desenrotllat l'acció conjunta de la Mancomunitat i l'Associació General de Ganaderos, i és que amb l'adjudicació de premis a les cries d'aquells mateixos reproductors aspirants als premis de la Mancomunitat, permet fer a la fi del Concurs, i pels tècnics dels Serveis de Ramaderia, una crítica de l'estat actual de la producció animal especialitzada en la comarca i una ordenació de consells fonamentals per a combatre els defectes de llur producció, tal com es feu a La Seu, i així ho va fer constar l'Excm. Sr. D. Josep Zulueta en son discurs de comiat que remercià al públic ramader per llur concurrència i féu remarcar amb raonament eloqüentíssim la satisfacció de tots per haver començat una tasca tan profitosa l'Associació General de Ganaderos del Reino, sots l'organització seriosa i pràctica patrocinada per la Mancomunitat en els Concursos de bestiar.

REPORT DEL CONCURS I EXPOSICIÓ D'APARELLS PER AL CONREU MECÀNIC DE LES TERRES A SARAGOSSA, CELEBRAT DEL 25 DE SETEMBRE AL 10 D'OCTUBRE.

L'Enginyer agrícola, D. Albert Dàneo i Gentile, Ajudant de l'Institut de Mecànica aplicada agrícola, ha assistit al Concurs i Exposició d'Aparells per al conreu mecànic de les terres, que es celebrà a Saragossa des del 25 de setembre al 10 d'octubre, organitzat pel Consell Provincial de Foment.

El viatge del Sr. Dàneo tenia tres objectius: Estudiar l'organització del Concurs, posant-se a l'entorn en relació amb els tècnics que allí acudiren; observar el funcionament dels aparells exposats i presentats a concurs, i en últim terme convidar personalment a les cases assistents al Concurs de Tractors i Exposició de maquinària agrícola que la Mancomunitat projecta celebrar a l'abril vinent a Lleyda.

La impressió general treta del Concurs de Saragossa, és que no difereix gran cosa de tots els celebrats fins ara; sense ésser deficient ni dolenta la seva organització, no s'arriben a obtenir amb ella totes les dades tècniques que són precises per a poder judicar el treball de la dita màquina agrícola.

No s'ha pogut arribar encara a apreciar el veritable treball dels tractors i poder-los comparar entr

si, amb tots els elements de judici necessaris, degut en part a les grans dificultats que presenta la dita comparació per les varietats de factors que intervenen en el funcionament d'un motor agrícola, puix que en ell ha de distingir-se el treball que realitza el tractor del que fa l'arada.

El Sr. Dàneo fou amablement atès pel Jurat, el qual li facilità totes les dades que li convingueren per tal d'acomplir el seu comès, i en correspondència, els convidà a presenciar les proves del Concurs de Lleyda, pel qual s'interessaren tots els senyors del Jurat. Iguals facilitats obtingué de D. Mariano Cortés, ànima del Concurs de Saragossa, Director de l'Estació d'Assaigs de Màquines de Madrid, i Catedràtic de Mecànica de l'Escola d'Agricultura de la Moncloa, el qual, ultra tota la deferència tinguda pel Tècnic de la Mancomunitat, li oferí tota la seva cooperació personal i tècnica per al Concurs de Lleyda, del qual tenia notícies i bones impressions segons es desprenia sentint-n'hi parlar.

Finalment, el Sr. Dàneo cultivà la relació de les cases constructores que assistiren al Concurs de Saragossa, escoltant d'elles paraules falagueres per les condicions fixades en el reglament del Concurs de Lleyda, al qual prometeren assistir.

DELEGACIÓ

Les perturbacions econòmiques que la baixa del preu del vi ha portat a les comarques vitícoles catalanes, mogueren a la Direcció dels Serveis tècnics d'Agricultura a proposar la cooperació de la Mancomunitat, per tal d'aconseguir entre tots la solució dels conflictes que s'en deriven. Havent proposat el Conseller-ponent dels afers d'Agricultura, que el Consell aprovés els propòsits de la Direcció, s'acordà així en sessió del dia 30 del passat setembre.

En sa virtut, havent estat convidat el Director dels Serveis tècnics d'Agricultura, per la Junta de Defensa vitícola, a l'acte públic que havia de celebrar-se a Falset el dia 3 del actual, delegà a l'Enginyer agrícola, don Erasme M.^a d'Ymbert, Ajudant d'Enologia, el qual parlà en el mitin sobre la constitució i creixença de la Federació de Cellers del Priorat, exposant els aventatges que ha de reportar a la dita comarca la construcció de la projectada Facina cooperativa, per quant es fan allí en gran quantitat misteles i vins mistelats. Així mateix exposà els punts de mira que han de reunir l'elaboració i acabament dels vins de la Comarca, per tal que així puguin recobrar el seu antic crèdit els renomats vins del Priorat.

OBRES HIDRÀULIQUES I DE SANEJAMENT

Acords del Consell Permanent

Encarregar a l'Oficina del Mapa geogràfic de Catalunya que procedeixi a l'aixecament del plànol topogràfic de la part del Baix Empordà que pugui ésser convenient al Prof. Rvnd. Dr. Marian Faura i Sans, per a l'estudi de les aigües subterrànies de la dita regió que

li fou encomanat pel Consell Permanent, i al senyor Enginyer Cap del Servei d'Obres Hidràuliques, que en son dia ordeni formar el perfil de les cotes del susdit plànol que designi l'esmentat Professor, assabentant a aquest del present acord com a resolució de la seva comunicació del 11 del mes que som.

(Sessió del dia 20 d'octubre de 1920.)

TELÈFONS

TREBALLS EN CURS I OBRES ACABADES

Acords del Consell Permanent

Prengué esment el Consell del curs dels següents treballs:

Continuació dels treballs de construcció en la línia Gandesa-Tortosa, secció Aldover-Roquetes.

Continuació i acabament de la construcció de la línia Balaguer-Camarasa.

Acabament dels treballs d'estesa de cables de Vich.

Començament dels treballs en la construcció de la línia Montornès-Montmaló.

Queda acabada la línia Montornès-Montmaló.

El dia 8 s'inaugurà el servei a la sub-central de Les Lloses, del grup de Ripoll.

Començament i acabament dels treballs de construcció de la línia Camprodon-Llanàs.

Començament i acabament dels treballs de construcció de la línia Almatret-Mayals.

Començament dels treballs de construcció de la línia Llanàs-Vilallonga.

El dia 19 s'inaugurà el servei a Borredà, Montmeló i Vilada.

El dia 21 s'inaugurà el servei a Camarasa.

(Sessió del dia 14 d'octubre de 1920.)

VÀRIA

Acords del Consell Permanent

Aprovà el Consell:

L'ordre donada per la Secció tècnica de Telèfons d'anul·lar interinament el núm. 28 del de Port-Bou, que estava a nom d'Enric Ràfols i Companyia, havent de subscriure nova pòlissa la casa Visay i Giralt, si de-

sitja abonar-se, i assabentar aquest acord a D. Antoni Escubós Girona en contestació a la seva instància del dia 6 del mes que som.

(Sessió del dia 14 d'octubre de 1920.)

S'enterà el Consell de les comunicacions dels Alcaldes de Mayals i Camarasa, regraciant l'establiment del servei telefònic en les respectives localitats.

(Sessió del dia 27 d'octubre de 1920.)

FERROCARRILS

TREBALLS EN CURS I OBRES ACABADES

Notícies i documents

REUS-MONTROIG

S'acaba el plànol topogràfic de la variant Rindoms-Viñols-Montbrió.

Es fa el traçat d'aquesta variant i enllaç amb la part primitiva del projecte.

Es té avis de la Segona Divisió de Ferrocarrils de què el dia 14 anirà l'enginyer designat per a fer la confrontació, si bé no té lloc perquè per un avis posterior queda aplaçada.

TARRAGONA-PONS

Segueixen les operacions de replanteix de la traça entre Constantí-La Pobla i Morell.

Segueix el desenrotllament de les dades preses en el camp per a obtenir el plànol topogràfic del tros comprès entre Calra i Cervera.

TÀRREGA-BALAGUER

S'ultimà el plànol topogràfic de la variant que interessa els vuit primers quilòmetres, a partir de Tàrraga, del projecte primitiu.

LLEYDA-FRAGA

S'organitza i es procedeix al transport i instal·lació en el punt de treball, dels aparells necessaris per a fer un sondeix del Segre en les immediacions d'Alcarraç, per l'establiment d'un pont en què el traçat ha de passar el riu Segre.

Es renoven els treballs de camp per a obtenir el topogràfic d'aquesta secció.

CARRETERES, CAMINS I PONTS

CONSTRUCCIONS

Acords del Consell Permanent

Aprovà el Consell:

L'acte de recepció definitiva de les obres del pont i avingudes sobre la riera de Gualba en el ramal a La Batllòria del camí veïnal de Sant Celoni a Gualba.

L'acte de recepció definitiva de les obres de nova construcció de la carretera de Banyoles a la de Besalú a Roses, tros segon.

L'acte de recepció definitiva del pont sobre el riu Pluvià, en el camí de Sant Esteve de Bas a Hostalets, i incautació per part de la Mancomunitat de la conservació d'aquest camí, acordant comunicar a l'Ajuntament de Sant Esteve de Bas que, en compliment del que disposa l'apartat a) de l'octava de les Bases d'Auxili als pobles, vigents en la província de Girona, ve obligat a verificar el proveïment de pedra partida necessari per al dit servei, a raó de 23 metres cúbics anuals com a mínimum en els passeigs o dipòsits llimdants amb el repetit camí.

La liquidació i acte de recepció dels treballs de proveïment de pedra partida per a la conservació del fern del camí de Corró de Vall a la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinàs.

La liquidació, fulla de dades i acte de recepció defini-

tiva de les obres de fàbrica del camí de nova construcció del de Guissona a Taltahull per Massoteres a Sant Guim de la Plana, de les quals resulta un romanent de pessetes 1.666,47 a favor del contractista.

La liquidació, fulla de dades i acte de recepció definitiva de les obres de construcció del camí veïnal de Savellà del Comtat a la carretera de Rocafort de Queralt a Cervera, de les quals resulta un romanent de 2.189,67 pessetes a favor del contractista.

L'acte de recepció definitiva de les obres del pont i avingudes sobre la riera de Gualba en el ramal a La Batllòria del camí de Sant Celoni a Gualba.

La liquidació i fulla de dades de les obres de construcció del camí veïnal de Torrebesses a la carretera de Lleyda a Plix. Aquesta liquidació, en la qual manca la firma del contractista, per haver passat amb excés el termini que se li havia assenyalat, a fi que hi fes constar la seva conformitat o presentés les reclamacions que considerés pertinents, deixa un romanent de 971,36 pessetes; però, important la reparació que la Secció tècnica, d'acord amb el que es féu constar en l'acte de recepció provisional de les obres de fàbrica i definitiva de les altres, 2.528,18 pessetes, no solament no procedeix lliurar aquesta quantitat a favor del contractista, sinó que resta una diferència de 1.556,76 pessetes a descomptar de la fiança constituïda per a respondre de l'execució de les obres.

(Sessió del dia 6 d'octubre de 1920.)

La construcció de 21 metres lineals de mur de defensa contra les avingudes del riu Meder, en el quilòmetre 1 del camí de Vich a la carretera de Moyà a Calaf, pel seu import de 1,993'68 pessetes.

(Sessió del dia 20 d'octubre de 1920.)

Aprovà el pressupost reformat i addicional de les obres de reforma i ampliació del grup d'escorredors sobre el torrent «Rodesquers», que importa 2,474'56 pessetes, o sigui 728'30 pessetes més que el primitiu, que era de 1,746'36 pessetes; disposant que es comunicui aquest acord a l'Ajuntament d'Espolla a fi que, de conformitat amb l'apartat f) de la quarta de les Bases d'Auxili als pobles, vigents en la província de Girona, faci efectiva, abans de finir el propi any econòmic, el 50 per 100 de la diferència, o siguin 364'15 pessetes, i que es lliuri el total de la diferència a favor del Pagador segon de la Secció tècnica per a atendre les despeses que ocasionaran els treballs esmentats.

L'acte de recepció definitiva de les obres de construcció d'una caseta doble per a peons caminers en el camí de Terrassa a Talamanca.

L'acte de recepció definitiva i de la liquidació de les obres de construcció del camí veïnal d'Alamús a la carretera de Madrid a França, de la qual resulta un romanent de 653'32 pessetes, a favor del contractista.

Deixà aprovades el Consell les obres executades per l'Ajuntament d'Odena de construcció d'un pont-passera sobre el riu del mateix nom en el punt nomenat «Els Horts», i acordà comunicar al dit Municipi que interessi ell mateix, si ho creu convenient, de la Jefatura d'Obres Públiques de l'Estat, l'oportuna inspecció i declaració de remesa al trànsit públic del pont de referència, des de la qual cosa se li abonarà el segon terme de subvenció que li fou concedida per la Diputació provincial de Barcelona, de conformitat amb l'acord d'aquella Corporació de 12 de març de 1918.

(Sessió del dia 27 d'octubre de 1920.)

REPARACIÓ I CONSERVACIÓ

Acords del Consell Permanent

Aprovà el Consell:

La inversió i consolidació de pedra partida per a l'arranjament del ferm de la mateixa carretera, quilòmetres 4 a 7, pel seu import de 1,958'10 pessetes; 8 a 11, pel seu import de 1,904'60 pessetes; i 12 a 15, pel seu import de 1,797'60 pessetes.

L'adquisició i inversió de pedra partida i en gros per a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 1 a 5 del quilòmetre 4 del camí de la carretera de Tarragona a Barcelona a la de Barcelona a Santa Creu de Calafell, per Sant Boy de Llobregat, pel seu import de 1,761'22 ptes.

La fragmentació de pedra en gros per a l'arranjament del quilòmetre 14 del camí veïnal de la carretera de Tarragona a Barcelona a Corbera de Llobregat, pel seu import de 1,686 pessetes.

La inversió i consolidació de pedra per a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 2 a 8 del quilòmetre 10 de la carretera de Santa Bàrbara a La Cènia, pel seu import de 1,999'61 pessetes.

La inversió i consolidació de pedra per a l'arranjament del ferm de la mateixa carretera, hectòmetres 7 a 10 del quilòmetre 13, pel seu import de 1,998'53 pessetes; hectòmetres 6 a 10 del quilòmetre 14, pel seu import de 1,999'08 pessetes; i hectòmetres 2 a 6 del quilòmetre 13, pel seu import de 1,998'75 pessetes.

L'adquisició de pedra partida per a l'arranjament dels hectòmetres 3 a 5, del quilòmetre 7, de la carretera de Gràcia a Manresa, pel seu import de 1,924'93 pessetes.

L'adquisició de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels quilòmetres 1 a 4 del camí veïnal de Sant Cebrià a Sant Iscle de Vallalta, pel seu import de 1,984'50 pessetes.

L'adquisició de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels quilòmetres 1 a 3 del camí veïnal de la carretera de Madrid a França, per Malgrat, pel seu import de 1,979'25 pessetes.

La inversió i consolidació de pedra partida a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 6 i 7 del quilòmetre 3 del camí veïnal de Manlleu a La Gleba (Masies de Sant Hipòlit), pel seu import de 1,979'50 pessetes.

La inversió i consolidació de pedra partida per a l'arranjament del ferm del mateix camí hectòmetres 7 i 8 del quilòmetre 3, pel seu import de 1,976'83 pessetes; i hectòmetres 1 a 9 del quilòmetre 4, pel seu import de 1,212'84 pessetes.

La inversió i consolidació de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels quilòmetres 8 i 9 de la carretera de l'estació de Bellpuig al quilòmetre 54, hectòmetre 2, de la carretera d'Artesa de Segre a Montblanch, pel seu import de 1,679'00 pessetes.

La inversió i consolidació de pedra partida per a l'arranjament del ferm de la mateixa carretera, quilòmetres 10 a 12, pel seu import de 1,744'10 pessetes; hectòmetres 1 a 10 i 1 a 5 dels quilòmetres 27 i 28, pel seu import de 1,326'80 pessetes; hectòmetres 5 a 10 i 1 a 5 dels quilòmetres 28 i 29, pel seu import de 1,508'70 ptes.

La inversió i consolidació de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels quilòmetres 1 a 5 de la carretera de Borges Blanques a Bellpuig, pel seu import de pessetes 1,647'80; i 13 a 19 de la mateixa carretera, pel seu import de 1,797'60 pessetes.

La inversió i consolidació de pedra partida per a la conservació del ferm dels quilòmetres 1 a 3 de la carretera de Mollerusa a Belcaire, pel seu import de 1,829'70 pessetes.

Els treballs de reparació del pont de Vernet sobre el riu Segre, durant el mes de setembre, per un import de 6,000 pessetes, a justificar.

Els treballs de reparació i millora del camí de bast de la Curva d'Agnoll en Ager, per Corsà i Serra del Montsech a la Vall del Ribagorçana, per un import de 1,935 pessetes, a justificar.

El projecte de proveïment de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels quilòmetres 7 a 26 de la carretera de Caldes de Montbuy a Sant Celoni, pel seu pressupost de contracte de 12,070'40 pessetes, junt amb els plec de condicions facultatives, particulars i econòmiques que hauran de regir la subhasta, que s'acordà anunciar tot seguit.

(Sessió del dia 6 d'octubre de 1920.)

Vist el dictamen de la Secció segona del Departament d'Administració, i de conformitat amb la seva proposta, retornar a D. Antoni Puig i Ràfols la fiança que va constituir per a respondre de l'execució dels treballs de proveïment de pedra per a la conservació del ferm dels quilòmetres 8 a 19 de la carretera de Sant Boy de Llobregat a La Llacuna.

Treballs de construcció de 110 metres d'acera en la travessia de Sentfores (La Guixa) del camí de Vich a la carretera de Moyà a Calaf, pel seu import de 1,979'50 pessetes.

Treballs de construcció de 115 metres de la mateixa acera, pel seu import de 1,976'29 pessetes.

Treballs de reparació del pont sobre el riu Segre a Vernet, mitjançant lliurament de la quantitat de 10,000 ptes. pel que es refereix a les despeses del mes que som.

Comunicar als Ajuntaments de Calaf i Sant Martí Sesgaiols que el camí que neix aquests dos pobles serà

aviat objecte d'una reparació extraordinària, i que de moment es procedirà, amb tota la urgència que sigui possible, a la inversió provisional de pedra que sigui necessària a l'aferrat.

Comunicar a l'Ajuntament de Sarrià que el propi- vinent any econòmic es procedirà a l'arranjament del camí de Sarrià a Vallvidrera, però que ara s'han donat ja les ordres oportunes perquè, en espera de la reparació definitiva, es facin les obres provisionals necessàries a la plaça de Mossèn Cinto, tros ocupat pel dit camí.

Denegar la demanda formulada per l'Alcalde de Cabanyes respecte a què la Mancomunitat satisfaci la suma de 0'40 pessetes per carro-bóta d'aigua utilitzada en l'arranjament del camí veïnal de Vilafranca a Guardiola, car és d'utilitat pública la bassa d'aigua d'on fou extreta.

Adquisició de pedra partida per a l'arranjament del ferm del camí veïnal de Navarces a Talamanca, pel seu import de 1,963'50 pessetes.

Adquisició de pedra partida per a l'arranjament del ferm del tros segon del camí veïnal d'Espunyola a Puigreig per Caserres, pel seu import de 1,995 pessetes.

Adquisició de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels camins d'Orrius a la riera de Clara i de Sant Genís de Vilassar a Sant Cristòfol de Premià, pel seu import de 1,984'50 pessetes.

Adquisició de pedra partida per a l'arranjament dels quilòmetres 1, 2 i 3 de la carretera de Masnou a Granollers, pel seu import de 1,234'80 pessetes.

(Sessió del dia 13 d'octubre de 1920.)

Autoritzar la Secció tècnica per a continuar, pel sistema d'administració, les obres que a continuació s'esmenten, aprovant els oportuns pressupostos, que hauran de lliurar-se a favor del Pagador corresponent:

Adquisició i inversió de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 1 a 5 del quilòmetre 5 del camí veïnal de la carretera de Tarragona a Barcelona a la de Barcelona a Santa Creu de Calafell a Sant Boy de Llobregat, pel seu import de 1,756'95 pessetes.

Adquisició i inversió de pedra partida per a l'arranjament de la mateixa via, hectòmetres 6 a 10 del quilòmetre 4, pel seu import de 1,758'01 pessetes.

Inversió i consolidació de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 3 a 10 del quilòmetre 6 de la carretera de Montesquiu al confí amb Lleyda per Berga, pel seu import de 1,990'20 pessetes.

Inversió i consolidació de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 7 a 10 del quilòmetre 12 i 1 del quilòmetre 13 de la carretera de Santa Bàrbara a La Cènia, pel seu import de 1,998'53 pessetes.

Inversió i consolidació de pedra partida per a l'arranjament del ferm de la mateixa via, hectòmetres 1 a 5 del quilòmetre 14, pel seu import de 1,998 pessetes.

Adquisició de pedra partida per a l'arranjament del camí veïnal de Santa Maria d'Oló a la carretera de Moyà a Calaf, pel seu import de 1,789'20 pessetes.

Adquisició de pedra partida per a l'arranjament del camí veïnal de Manresa a Sampedor, pel seu import de 1,848 pessetes.

Adquisició de pedra partida per a l'arranjament dels quilòmetres 1 a 4 del camí veïnal de Terrassa a Talamanca, pel seu import de 1,965'07 pessetes.

Obres d'acabament del tros tercer, secció tercera, quilòmetres 17'400 a 20'044 de la carretera de Tarragona a Pont d'Armentera, pels seus imports de 1,998, 1,995'84 i 1,998 pessetes.

Adquisició i inversió de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 6 a 10 del quilòmetre 5 de la carretera de Tarragona a Barcelona a la de Bar-

celona a Santa Creu de Calafell per Sant Boy de Llobregat, pel seu import de 1,810'97 pessetes.

Adquisició i inversió de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 9-10 i 1-4 dels quilòmetres 13 i 14 del camí veïnal de Parets a la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinàs, pel seu import de 1,984'50 pessetes.

Adquisició i inversió de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 5 a 7 del quilòmetre 7 de la carretera de Gràcia a Manresa, pel seu import de 1,902'46 pessetes.

Quedà enterat el Consell d'un ofici de l'Ajuntament de Senterada fent constar el seu agraïment per l'obra curosa que ha portat a cap en el camí veïnal de Senterada a Surroca de Bellera la brigada volant de la Mancomunitat.

Autoritzar la Secció tècnica de Carreteres, camins i ponts, per a continuar per administració les obres de reparació del pont sobre el riu Segre a Vernet, disposant el lliurament de la quantitat de 12,000 pessetes per a atendre les despeses que s'ocasionaran durant el mes que som, amb el ben entès que, oportunament, hauran de presentar-se els justificants d'aquesta suma.

El Consell prengué esment d'una comunicació del Centre Excursionista de Catalunya, donant compte del resultat del primer assaig de fitament de camins de muntanya, i acompanyant fotografies.

Autoritzar la Secció tècnica de Carreteres, camins i ponts, per a efectuar una revisió dels preus del projecte de les obres de construcció del pont sobre el riu Noya en el camí veïnal de Gelida a Sant Llorenç d'Hortons, per tal de verificar nova subhasta de les obres de conformitat amb el pressupost que resulti.

(Sessió del dia 20 d'octubre de 1920.)

Encarregar a la Secció tècnica de Carreteres, camins i ponts, la revisió del projecte de les obres del pont sobre el riu Garona a Les en virtut d'haver quedat dues vegades deserta la subhasta que es celebrà per a la seva adjudicació després d'haver estat feta una primera revisió de preus, perquè proposi, com a conseqüència, una nova subhasta amb revisió del pressupost de contracte; o bé, si ho creu més convenient, executi les obres pel sistema d'administració.

Retornar a D. Ramon Massip la fiança que va constituir per a respondre de l'execució dels treballs de provinent de pedra partida per a la conservació del ferm del camí de Casa Gomis (Collbató) a Monistrol de Montserrat.

Vistos també els oportuns dictàmens de la Secció, autoritzar la Secció tècnica de Carreteres, camins i ponts per a realitzar, per administració, els treballs que a continuació es detallen, deixant aprovats els pressupostos que hauran de lliurar-se a favor del Pagador corresponent:

Adquisició i inversió de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 1 a 5 del quilòmetre 6 del camí veïnal de la carretera de Tarragona a Barcelona a la de Barcelona a Santa Creu de Calafell per Sant Boy de Llobregat, pel seu import de 1,759'08 ptes.

Adquisició i inversió de pedra partida per a l'arranjament del mateix camí, hectòmetres 6 a 10 del quilòmetre 6, pel seu import de 1,782'62 pessetes; i 1 a 5 del quilòmetre 7, pel seu import de 1,773'52 pessetes.

Inversió i consolidació de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 1 i 2 del quilòmetre 3 de la carretera de Vich a Roda a enllaçar amb la de Vich a Olot, pel seu import de 1,984'85 pessetes.

Adquisició de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 1 a 10 del quilòmetre 10 del camí veïnal de Parets a la carretera de Sant Llorenç Savall a Llinàs, pel seu import de 992'25 pessetes.

Adquisició de pedra partida per a l'arranjament del ferm del mateix camí, hectòmetres 1 a 10 del quilòmetre 11, pel seu import de 1,559'25 pessetes; hectòmetres 1 a 10, pel seu import de 1,559'25 pessetes; i hectòmetres 1 a 8 del quilòmetre 13, pel seu import de 992'25 pessetes.

Adquisició de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 7 i 8 del quilòmetre 7 de la carretera de Gràcia a Manresa, pel seu import de 1,921'72 pessetes.

Inversió i consolidació de pedra partida per a l'arranjament del ferm dels hectòmetres 6 a 10 del quilòmetre 5 de la carretera d'Esparraguera a Manresa, pel seu import de 1,487'30 pessetes.

Inversió i consolidació de pedra partida per a l'arranjament de la mateixa carretera, hectòmetre 1 a 5 del quilòmetre 5, pel seu import de 1,851'10 pessetes; hectòmetres 6 a 10 del quilòmetre 4, pel seu import de 1,913'16 pessetes; i hectòmetres 1 a 5 del quilòmetre 4, pel seu import de 1,915'30 pessetes.

Construcció d'un mur de defensa contra les avingudes del riu Meder, en el quilòmetre 1 del camí de Vich a la carretera de Moyà a Calaf, pel seu import de 501'70 pessetes.

Obres d'inversió de pedra partida, extracció de terres procedents d'esllavissades i arranjament de passeigs i rases en els camins de Figueres a Espolla, de Perelada a Vilanova de la Muga, i de Perelada a Garriguella, pel seu import de 1,811'70 pessetes.

Obres d'acabament del tros tercer, secció tercera, quilòmetres 17'400 a 20'044 de la carretera de Tarragona a Pont d'Armentera, pels seus imports parcials de 1,987'20 i 1,992'60 pessetes.

(Sessió del dia 27 d'octubre de 1920.)

ADQUISICIONS DE MAQUINÀRIA

Acords del Consell Permanent

Aprovà el Consell:

Adquirir dues bombes amb destinació al servei de carros-bòtes de les Seccions de Sant Sadurn i Manresa, que importen 1,444 pessetes.

Adquirir dues bombes per al servei de les Seccions de Grauollers i Vich, pel seu import de 1,444 pessetes.

Adquirir dues bombes amb destinació a les Seccions de Sant Boy de Llobregat i Vilafranca del Penedès, pel seu import de 1,478 pessetes.

Adquirir dues bombes destinades a les Seccions de Tarragona i Valls-Montblanch, de 3,500 litres de rendiment, pel seu import de 1,800 pessetes.

Adquirir dues bombes destinades a les Seccions de Figueres i Mollet, pel seu import de 1,800 pessetes.

Adquirir una bomba destinada a la Secció de Banyoles, pel seu import de 900 pessetes.

Adquirir una bomba destinada a les brigades de Tarragona i Tortosa, pel seu import de 900 pessetes.

(Sessió del dia 6 d'octubre de 1920.)

Aprovar el projecte de Bases d'un Concurs per a l'adquisició de dos cilindres compressors de vapor de quinze tones de pes en buit, amb destinació a la consolidació del ferm de les carreteres i camins mancomunals, disposant que les dites Bases fossin anunciades de seguida en el *Bulletí Oficial* de la província de Barcelona, als efectes del Concurs.

Aprovar l'acte de recepció de dos camions automò-

bils amb destinació a la conservació de carreteres i camins de la Mancomunitat, l'import dels quals és de 26,000 pessetes cada un; així com els comptes, que en total ascendeixen a 52,000 pessetes, presentats per la Hispano Suïza, a fer efectius dintre el termini de dos mesos.

(Sessió del dia 20 d'octubre de 1920.)

Comunicar a l'Ajuntament d'Albesa que, demés de no ajustar-se la seva petició d'una brigada volant per a la reparació dels camins carreters del seu terme municipal, a les Bases acordades pel Consell el 14 de maig últim, de conformitat amb les quals tingué lloc en son dia la distribució de subvencions destinades a l'arranjament de camins carreters, ha arribat la seva sol·licitud amb data posterior a la fixada per a pendre part en el Concurs obert per la Mancomunitat, no podent-se per aquest motiu accedir a la demanda; i que solament cabria tenir-la en compte en el cas que complimentats tots els compromisos contrats amb motiu de l'esmentat Concurs no s'exhaurís totalment la partida consignada a aquest efecte en el Pressupost vigent.

(Sessió del dia 27 d'octubre de 1920.)

PERSONAL

Acords del Consell Permanent

Adoptà el Consell els següents acords:

1.º És admès a Concurs per a la provisió de dues places de Sobrestants d'Obres Públiques el Sr. don Rufi Sánchez Robles, per haver complimentat l'acord del Consell de data 16 de setembre últim, i en resta exclòs D. Manuel Duaygues, per no haver tramès el certificat d'estudis de sobrestant.

2.º Són admesos a Concurs per a la provisió de vuit places de Delineants-escrivents d'Obres Públiques, els Srs. D. Pere Hortal i D. Carles Baltà, per haver complimentat també el referit acord del Consell.

3.º Són admesos a Concurs per a la provisió de quatre places d'Ajudants d'Obres Públiques, els senyors D. Rossend Gutiérrez i D. Angel de la Rosa, també per haver complimentat l'acord del Consell de 16 de setembre darrer, i en resta exclòs D. Josep Rico.

Facultar a l'Enginyer-Director de la Secció tècnica per fixar la data en la qual hagi de cessar en el seu càrrec l'Enginyer D. Joaquim Llançó, qui presenta la seva dimissió amb motiu d'haver estat nomenat Enginyer del Servei de via i obres de les línies de la xarxa de Ferrocarrils del Nord compresos en la denominació «Circumscripció Barcelona»; i comunicar a l'interessat la seva satisfacció pel zel que ha posat en l'exercici del seu càrrec durant el temps que ha estat al servei de la Mancomunitat.

(Sessió del dia 6 d'octubre de 1920.)

Vista la proposta formulada pel Conseller-ponent dels afers d'Obres Públiques i per l'Enginyer-Director de la Secció tècnica, designats en sessió del dia 16 de setembre darrer per a informar, a tenor de les Bases aprovades el dia 7 d'agost de l'any que som, sobre el mèrit dels concursants que resultin definitivament admesos al Concurs per a la provisió de dues places d'Enginyer subaltern d'Obres Públiques, amb destinació a la Secció tècnica de Carreteres, camins i ponts:

1.º Són admesos per als càrrecs d'Enginyers subalterns de la Secció tècnica de Carreteres, camins i ponts, D. Joan A. Lagarde Irazoqui i D. Ramon Compte.

2.º S'encomana al senyor Director Cap del Departament d'Administració, l'estudi jurídic de l'acord a pendre respecte quinquennis i jubilacions dels funcio-

aris que obtenen un nomenament definitiu, després d'haver exercit el mateix càrrec amb nomenament interí o de temporer; cas en què es troben els Srs. Lagarde i Compte, designats en virtut de l'acord anterior.
(Sessió del dia 13 d'octubre de 1920.)

Autoritzar el senyor Enginyer-Director de la Secció tècnica de Carreteres, camins i ponts per a nomenar, amb caràcter de temporers i per sis mesos, amb el sou de 750 pessetes mensuals, dos Enginyers subalterns d'obres públiques, en substitució dels Enginyers don Joaquim Llansó i D. Joaquim Camon, que van demetre els seus càrrecs.

Concedir a D. Jacint Enfruns la jubilació que sol·licita en el seu càrrec de peó caminer; disposant que fos comunicat aquest acord a la Diputació de Barcelona, a fi que, tenint en compte que dels trenta anys i quatre mesos que ha prestat servei, vint-i-set anys i set mesos va dependre de la Diputació i quatre anys i nou mesos de la Mancomunitat, satisfaci 1'83 pessetes diàries que li pertoca i 0'33 pessetes també diàries les satisfarà la Mancomunitat.

Concedir la jubilació a D. Josep Galimany, disposant que fos comunicat aquest acord a la Diputació de Barcelona, a fi que, tenint en compte que dels vint-i-set anys i vuit mesos que ha prestat servei, vint-i-dos i onze mesos va dependre de la Diputació i quatre anys i nou mesos de la Mancomunitat, satisfaci 1'61 pessetes diàries la dita Diputació i 0'34 pessetes també diàries les satisfarà la Mancomunitat.

(Sessió del dia 20 d'octubre de 1920.)

EXPROPIACIONS

Acordà el Consell:

Ordenar al Pagador primer de la Secció tècnica d'aquell Servei que pagui juntament i en sol acte a don Josep Bassas i Moncausubirà, D.ª Dolors Barbils i Ribé i D. Joaquim Bassas i Barnils (aquests dos darrers en representació del seu respectiu espòs i pare D. Nicolau Bassas i Moncausubirà), la quantitat de 237'31 pessetes, lliurada al susdit funcionari per acord de la Diputació provincial de Barcelona de 19 de desembre de 1911 per pagar a D. Nicolau i D. Josep Bassas i Moncausubirà, el preu d'expropiació de les finques núms. 21 i 22 del terme municipal de Bigas i Riells, ocupades per la construcció del tros segon de la secció primera de la carretera provincial de Sant Llorenç Savall a Llinàs, mitjançant que els perceptors assumeixin la responsabilitat de quantes reclamacions puguin dirigir-se a la Diputació provincial de Barcelona o a la Mancomunitat de Catalunya, en virtut del susdit pagament, quedant lliures d'evicció i responsabilitat les dites Corporacions.

Acceptar les cessions de terrenys fetes per donya Sofia Bonaplata i el senyor marquès de Castellbell, per a la construcció del camí de Sant Andreu a Santa Coloma de Gramanet.

Comunicar el precedent acord als interessats i a la Secció tècnica de Carreteres, camins i ponts.

(Sessió del dia 27 d'octubre de 1920.)

SUBHASTES

Acordà el Consell:

Aprovar la designació dels següents senyors Diputats per a les subhastes dels vinent dies 14 i 15:

D. Josep Grañé i D. Manuel Solanas, per a assistir a la del proveïment de pedra partida per a la conservació del ferm de la carretera del Bot a Gandesa, quilòmetres 1 a 3, que es celebrarà simultàniament a Bar-

celona i a Tarragona el vinent dia 14, a les onze hores del matí.

D. Josep Grañé i D. Albert de Quintana, per a assistir a la del proveïment de pedra amb destinació als camins de Figueres a Sant Climent Sassebes, quilòmetres 1 a 4, i de Figueres a Espolla, quilòmetres 1 a 6, que es celebrarà simultàniament a Barcelona i a Girona, el mateix dia 14, a dos quarts de dotze del matí.

D. Josep Grañé, per a assistir a la del proveïment de pedra partida amb destinació a la conservació del ferm dels quilòmetres 1 a 10 de la carretera de Sant Sadurní d'Anoya a Sentmanat i del camí de Ullastrell, quilòmetres 1 a 4, que es celebrarà en aquest Palau de la Generalitat, també el dia 14 vinent, a les dotze del matí.

D. Isidre Riu i Puig i D. Albert de Quintana, per a assistir a la del proveïment de pedra per a la conservació del ferm del camí de Pont de Molins a Les Escaules, que es celebrarà simultàniament a Barcelona i a Girona, el propi dia 15, a les onze hores del matí.

D. Isidre Riu i Puig i D. Albert de Quintana, per a assistir a la del proveïment de pedra partida per a la conservació del ferm dels quilòmetres 1 a 6 del camí de Figueres a Terrades, que es celebrarà simultàniament a Barcelona i a Girona, el mateix dia 15, a dos quarts de dotze del matí.

D. Isidre Riu i Puig i D. Manuel Solanas, per a assistir a la del proveïment de pedra per a la conservació de la carretera de Tarragona a Pont d'Armentera, quilòmetres 1 a 26, que es celebrarà simultàniament a Barcelona i a Tarragona el referit dia 15, a les dotze del matí.

(Sessió del dia 6 d'octubre de 1920.)

Treure a subhasta les obres del Pont sobre el Llobregat, a Sant Vicens de Castellet, aprovant-se els plects de condicions particulars i econòmiques que hauran de regir-la.

(Sessió del dia 15 d'octubre de 1920.)

Autoritzar el Negociat de Carreteres, camins i ponts per a reduir els anuncis de subhasta, inspirant-se en les circulars de la Direcció d'Obres Públiques de dates 9 d'octubre de 1919 i 11 de febrer de 1920.

Adjudicar a D. Frederic Borja la subhasta de les obres de proveïment de pedra partida per a la conservació del ferm de la carretera de Bot a Gandesa, quilòmetres 1 a 3, per la quantitat de 42,100 pessetes.

(Sessió del dia 21 d'octubre de 1920.)

Acordà el Consell adjudicar a D. Pere Blanch la subhasta de les obres de proveïment de pedra partida per a la conservació del camí de Pont de Molins a Les Escaules, per la quantitat de 14,991'25 pessetes.

(Sessió del dia 27 d'octubre de 1920.)

VÀRIA

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Vistes les peticions dels interessats, i de conformitat amb la proposta de la Secció segona d'administració, els següents acords:

1.ª Comunicar a l'Ajuntament d'Olost, així com al propietari En Joan Casas, que la Mancomunitat, no essent competent per fallar sobre si la servitud de pas en el camí del dit poble a la carretera de Prats de Lluçanès a Sant Quirce de Besora és de caràcter públic o privat, desisteix de reconstruir-lo, tal com sol·licita el Municipi d'Olost, mentre no hi hagi avenença entre aquest que afirma tractar-se d'una servitud pública i

En Casas que insisteix en dir que és privada, o bé sentència judicial.

2.ª Comunicar així mateix a l'Ajuntament d'Olost que si vol construir el pas pel seu compte i sota la seva responsabilitat exclusiva, la Mancomunitat l'autoritza per a fer-ho en la forma ordinària, és a dir, sense perjudici de tercer.

L'Enginyer Director d'Obres Públiques Sr. Turell, donà compte de les entrevistes que ha celebrat aquests dies amb el Cap del Negociat de camins veïnals del Ministeri de Foment, D. Manuel Maluquer, aprofitant la seva estada a aquesta ciutat, i dels assumptes en elles tractats, que són: Conveniència que s'assabenti a la Mancomunitat la resolució recaiguda respecte els Concursos de subvencions III i IV quant a les províncies de Girona i Tarragona, essent ja coneguda la corresponent a Barcelona i Lleyda; conveniència que sigui resolta favorablement la instància de la Diputació de Girona referent al traspàs a la Mancomunitat del seu Contracte per a la construcció de camins veïnals; tramitació que caldrà seguir perquè l'Estat accepti l'obligació de contribuir, de conformitat amb la subvenció corresponent, al major cost de les obres que resulti amb motiu de les revisions de preus de contractes; facilitats que caldria donar per a la millor i més ràpida tramitació per l'Estat dels projectes que formula la Mancomunitat i construcció de les obres; procediment perquè la Mancomunitat pugui obtenir de l'Estat les mateixes facilitats que el Ministeri de Foment ha recaptat per si mateix, per a activar ampliar la construcció de camins veïnals i ponts eco-

nòmics dels III i IV Concursos de subvencions, a tenor d'una sèrie de RR. DD. i RR. OO. dictades del mes de juny últim ençà; sistema que hauria d'aplicar-se per a facilitar el cobrament, per part de la Mancomunitat, de les subvencions de l'Estat que li corresponen, pels proveïments de pedra partida als camins veïnals que conservava la Diputació de Barcelona i el que hauria de seguir-se per a l'esdevenidor, a l'objecte de no entorpir la tramitació dels projectes que aprovi la Mancomunitat, la qual cosa seria en definitiva en perjudici de la bona conservació d'aquelles vies de comunicació.

Oferí el Sr. Maluquer estudiar aquelles qüestions per a les quals no pogué donar immediata contestació i proposar al seu retorn a Madrid les resolucions procedents, tenint en compte l'opinió del Sr. Turell, que el Consell ratificà després de sentir les seves manifestacions.

(Sessió del dia 13 d'octubre de 1920.)

Adreçar un ofici a la Jefatura d'Obres Públiques de Girona pregant-li que comuniqui a la Mancomunitat la causa determinant de la rescissió de contracta amb pèrdua de fiança del proveïment de pedra per als quilòmetres 759 a 762 de la carretera de Madrid a França, i si a conseqüència de la dita rescissió, decretada per la Direcció general d'Obres Públiques en 10 d'agost de 1914, el contractista D. Antoni Coderch ha estat inhabilitat administrativament per fer obres o serveis de caràcter públic.

(Sessió del dia 27 d'octubre de 1920.)

BENEFICÈNCIA I SANITAT

BENEFICÈNCIA

Acords del Consell Permanent

Prengué esment el Consell del report de la visita feta, per comanda del Secretari de la Junta de Govern de les Cases Provincials de Caritat i de Maternitat de Barcelona, als expòsits residents en els pobles de L'Aldea, La Cava, L'Enveja, Sant Carles de la Ràpita i Alcanar, i a les cases d'Expòsits de Castelló i València, acordant-se que passi aquest report al Consell de Pedagogia per si són dignes de tenir-se en compte les observacions que s'hi fan.

JUNTES AUTÒNOMES I COMISSIONS AUXILIARS

JUNTES DE GOVERN DELS ESTABLIMENTS DE BENEFICÈNCIA

BARCELONA

El dia 1.ª del corrent celebrà sessió la Junta de Govern dels Establiments de Beneficència de Barcelona, sota la presidència de l'Excm. Sr. D. Joan Vallès i Pujals, President de l'Excm. Diputació de Barcelona i de l'esmentada Junta, i amb l'assistència dels senyors Diputats D. Joan M.ª Roma i Comamala, Vice-president de

la mateixa Junta, i D. Josep M.ª Bassols i Iglesias i els Srs. D. Albert Bastardas i Sampere, Dr. D. Francisco Fàbregas i Mas, M. I. Sr. Canonge Dr. D. Josep Gasia i Español, D. Pere Santaló i Castellví i D. Jaume Trabal i Martorell.

Entre altres assumptes de tràmit, es donà compte dels següents:

Fundació instituïda en la Casa de Caritat pel doctor D. Antoni de P. Aleu, President del Centre Català de Buenos Aires, en virtut de la qual, perpètuament, serà costejada la pensió d'un asilat amb les rendes produïdes per trenta sis títols de la Mancomunitat de Catalunya, dipositats al Banc de Barcelona a l'esmentat fi.

Ingrés, per meitat, en les Caixes d'ambdós Asils, de la suma de 100.000 pessetes, a compte de l'herència de D. Joan Puigventós i Vivet, i en la de la Casa de Caritat, la de 50.000 pessetes més, rebudes en concepte de donatiu del Comitè d'Obra Benèfica i Social.

Firma de l'escriptura de donació a favor de la Casa de Caritat, de dues cases unides, situades als carrers de Mallorca i de Xifré, fet per D.ª Trinitat Sastre i Marqués, vídua de D. Pere Juncadella i Comasólvias.

Nomenament de Metge temporal intern de la Secció d'Inclusa de la Casa de Maternitat i Expòsits, a favor de D. Pompeu Pascual i Carbó.

S'aprova una combinació de Practicants de Medicina de la Casa de Caritat, en virtut de diferents ascensos per rigorós escalafó, produït per la dimissió de dos practicants numeraris.

Recaptació pel servei de cotxes mortuoris.

Funcionament dels tallers de la Casa de Caritat.

Subministre de llet de vaca a la Casa de Maternitat i Exposits, fet pel Sindicat Agrícola de Manlleu, al preu de 0'60 pessetes litre.

Resultat de la visita d'inspecció practicada als pobles de L'Aldea, La Cava, L'Enveja i Sant Carles de la Ràpita, on hi han col·locats exposits a càrrec de la Casa de Maternitat i Exposits.

Resolució de diferents expedients de naturalització, legitimació i afilament d'exposits.

Moviment d'asilats en ambdós Asils.

GIRONA

Juntes de Govern dels Establiments de Beneficència. — El dia 5, els vocals de la Junta de Sanitat de la Mancomunitat de Catalunya, Drs. Sayé i Nubiola, acompanyats de l'Arquitecte Sr. Rubió, visitaren Girona, per tal d'estudiar sobre el terreny la construcció a l'Hospital d'aquella ciutat d'unes Seccions per a isolament d'infecciosos i tuberculosos, i estudiar demés el millorament de l'alletament artificial a la Secció de Maternitat de l'Hospici.

El dia 8, a les sis de la tarda, es reüní en sessió ordinària la Junta de Govern d'aquests Establiments de Beneficència, sota la presidència del Conseller-ponent, President de la Junta, D. Agustí Riera, i amb assistència dels vocals D. Albert de Quintana, Dr. D. Josep Morera, Dr. D. Laureà Dalmau, D. Jaume Sagrera i D. Leopold Cánovas, per a resoldre els expedients que figuraven en l'ordre del dia:

De la Casa de Misericòrdia. — Expedient d'ingrés en la Secció de vells, de Martí Pallí Carlas, veí de Calonge.

Expedient d'ingrés en la mateixa Secció, de Miquel Torrent Bayer, natural d'Arbúcies.

Expedient d'ingrés en la mateixa Secció, d'Anna Pascual i del seu fill Projecte Ballell, de Monells.

Expedient d'ingrés en la mateixa Secció, de Jaume Gubau Cabruja, natural de Riudarenas.

Expedient d'afilament d'una exposita a favor de Francesc Viladroer i consort.

Expedient de pensió d'alletament a un fill de Maria Sastre, veïna de Salt.

De l'Hospital. — Recepció d'un motor elevador d'aigua, instal·lat en la Farmàcia, i aprovació de la factura presentada per al seu pagament.

Del Manicomi de Salt. — Expedient d'ingrés en observació del dement Antoni Perpinyà, de Ribes.

Expedient d'ingrés en observació del dement Carme Vila, de Les Planes.

Expedient d'ingrés en observació del dement Adelaida Gelf, de Figueres.

Expedient d'ingrés en observació del dement Carme Esgleas, de Sant Andreu Salou.

Després quedà enterada la Junta d'algunes comunicacions d'ordre interior, disposant el curs a seguir en cada una d'elles.

El dia 15 del corrent es reüní en sessió ordinària setmanal la Junta de Govern dels Establiments de Beneficència de Girona, sota la presidència del Conseller-ponent de Sanitat i Beneficència, D. Agustí Riera, President de la Junta, i amb assistència dels vocals D. Albert de Quintana, D. Leopold Cánovas, D. Ramon de Berenguer, D. Laureà Dalmau, D. Jaume Sagrera i Dr. D. Josep Morera.

Després de llegida i aprovada l'acte de la sessió anterior, i enterada d'algunes comunicacions d'ordre interior, passà a despatxar els expedients que figuraven en l'ordre del dia:

I. — Expedient de reclamació d'una asilada en la

Casa de Misericòrdia, promogut per la mare, Dolors Castellà, veïna de Girona.

II. — Concessió d'un augment de 50 cèntims diaris en el jornal de les bugaderes de l'Hospital.

III. — Adquisició de material tipogràfic per a conservació de la impremta de la Casa de Misericòrdia, per valor de 1,287 pessetes.

IV. — Expedient d'admissió en el Manicomi de Salt de la dement Concepció Mir, veïna de Sant Feliu de Guíxols.

V. — Expedient d'admissió en el Manicomi de Salt del dement Benet Roig, natural de Palafrugell.

VI. — Expedient d'admissió en el Manicomi de Salt del dement Lluís Vaquer, natural de Bohulla (Alacant), repatriat de França.

VII. — Moviment d'asilats durant el mes de setembre en el Manicomi de Salt.

Passà a ocupar-se després la Junta d'un article que publica un periòdic d'aquesta ciutat, orgue del Diputat a Corts per Torroella de Montgrí, denunciant a la Junta uns suposats desordres i desorganització en el Servei de dementes de la Mancomunitat, citant casos ocorreguts en una Colònia de dementes establerta en la província i altres coses per l'istil; i com està tot ell faltat de fonament, per ésser públic que la Mancomunitat no té establerta Colònia de cap mena, i el servei de dementes que es presta en el Manicomi de Salt funciona, sinó amb un ordre perfectíssim, d'una manera adequada a les necessitats actuals i força més millor que quan estava al servei de la Diputació, la Junta estudià la manera més eficaç de fer sentir la raó al periòdic de referència, perquè campanyes polítiques, insidioses com aquesta, no puguin desviar l'opinió pública, en ço que als afers de Beneficència de la Mancomunitat es refereix.

LLEIDA

Antecedents d'aquesta Junta. — El dia 10 del mes de maig de 1920 el Conseller-ponent de Beneficència D. Agustí Riera Pau, va constituir la Junta de Govern, nomenada pel Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya, pel règim dels Establiments de Beneficència, composta pels Srs. D. Romà Sol Mestre, D. Alfred Pereña Reixachs, D. Marian Jaques Piñol, D. Manuel Florensa Farré, Diputats, els tres primers representant la Mancomunitat i el darrer al Col·legi d'Advocats de Lleida; Dr. D. Josep Cortecans Vendrell, Canonge; D. Josep Curria Figueras, propietari i del Comerç; D. Felip Solé Olivé, Director de la Normal de Mestres; D. Josep M. Vicens, Metge, i D. Carmel Izquierdo, Comptable.

Des de la seva constitució s'ha reünit setmanalment la Junta, i ha resolt els assumptes que figuraven en l'ordre del dia de les sessions, o sigui admissió d'asilats en els Establiments de Beneficència, concessió de pensions d'alletament, tramitació d'expedients d'afilament d'exposits, aprovació mensual dels comptes de les despeses fetes pel sosteniment dels asils, celebració de concursos trimestrals per adquisició de queviures i robes, etc., etc.

Demés, en sessió de 22 de maig, es va acordar, a proposta del vocal Sr. Florensa, gestionar prop de la companyia Riegos y Fuerzas del Ebro una rebaixa en el preu del fluid elèctric que es despesa en els asils per a llum i força motriu. Es varen fer les gestions corresponents, en les quals prengué una part principalíssima el Diputat provincial D. Pere Lasala Borderas, havent-se obtingut una rebaixa del 33 per 100 en l'import total del fluid que per tots conceptes es consumeixi en els asils.

En la mateixa sessió es va nomenar una ponència, composta pel Diputat Sr. Jaques i el Metge Sr. Vicens,

perquè així que estinguin estudiades les condicions climatològiques i de situació de dues finques de la Diputació, una rústica de 150 jornals d'extensió, del terme municipal de Pinós, i altra urbana, del districte de Riner, nomenades «Espinalgosa» i «Hospital de Riner», dictaminessin si eren a propòsit per a instal·lar-hi un establiment benèfic, i proposar-ho en cas afirmatiu al Consell de la Mancomunitat.

En sessió del dia 31 de maig es va acordar fer les obres necessàries per a establir un complet isolament entre la població dels vells i la dels nens de la Casa de Misericòrdia, les quals es començaran seguit. Demés, s'ha dedicat a lloc d'esbargiment pels vells, la part de jardí que fins ara havia tingut el Director dels asils.

A proposta del vocal Sr. Solé té decidit la Junta practicar tots els anys dues visites col·lectives a les escoles i tallers dels asilats, per apreciar l'estat d'ensenyament i avenç dels asilats concurrents als susdits centres.

En sessió del dia 7 de juny el vocal Sr. Vicens donà compte del resultat obtingut en la visita feta a la Casa de Misericòrdia, llegint un resum on consta l'estat actual en què es troba el susdit Establiment, detallant tot ço que fa referència a orientació de les sales, ventilació de les mateixes, grau de netedat, capacitat, condicions higièniques, polidesa dels asilats, grau d'instrucció en les escoles i tallers, i proposant les millores que al seu entendre s'han de introduir, tant pel que fa referència a alimentació dels asilats com a millorament i higienització dels locals. Havent estat presa en consideració dita proposta, s'ajornà el pendre acords concrets per a quant el treball del Sr. Vicens estigui completat amb l'estudi que ha de fer de l'Hospital i Casa de Maternitat.

En sessió de 14 de juny es va acordar sol·licitar de la Junta de Subsistències 5.000 quilos d'oli per l'abastiment dels asils, i havent estat adjudicat el mes passat, s'han retirat ja del dipòsit de D. Josep Bardia, de Borges, havent-se obtingut per aital concepte una economia de més de 6.000 pessetes en aquest sol article.

Obra en la sessió corresponent del Consell de Pedagogia de la Mancomunitat, una admirable ponència dels vocals Srs. Cortecans i Solé, estudiant tot ço que fa referència a la reorganització de l'ensenyament en els asils.

En la sessió celebrada per la Junta de Govern dels Establiments de Beneficència el dia 4 del corrent mes d'octubre, amb assistència dels Srs. Sol, President; Cortecans, Pereña, Solé, Izquierdo i Currià, es varen resoldre els assumptes que figuraven en l'ordre del dia, o sigui: Nomenar infermer de l'Hospital de Santa Maria, a Ermengol Castells Soklevila.

Trametre a l'alcalde de Lleyda una relació dels exòsits que han de quintar l'any vinent.

Concedir la pensió d'al·letament sol·licitada pel vef d'Almatret, Bernat Pardell, per atendre a la del seu fill bessó Jaume.

Adjudicar el subministre de vi pels Establiments durant els mesos d'octubre, novembre i desembre a Ramon Requeses, per ésser la mostra per ell presentada a concurs, la de millor qualitat, segons anàlisi fet per l'apotecari de l'Hospital Sr. Floresa.

Aprovar diverses factures de queviures subministrats durant el mes en curs per l'abastiment dels asils.

Trametre al Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya una instància de Antonia Curcó, vídua de l'infermer mort E. Alamon, demanant pensió de viduetat.

A la sessió de la Junta de Govern dels Establiments de Beneficència de Lleyda del dia 11 d'octubre corrent, presidida pel Sr. Sol, assistiren els Srs. Jaques, Florensa, Pereña, Cortecans i Solé, i es varen resoldre els assumptes que formaven l'ordre del dia, que són els següents:

Aprovar una factura, import de les gorres fetes pels

ayos i porters, i altres de farina per a l'abastiment dels asils.

Oficiar a tots els alcaldes de la província, assabentant-los que han de trametre els expedients de reclusió de presunts dementes a l'Excm. Sr. President de la Mancomunitat, per contra de fer-ho, com ara, a la Junta de Govern, dient-los els documents que han de compondre'ls.

Concedint el permís sol·licitat per a casar-se per l'exposita Presentació, núm. 122, de la Casa de Maternitat.

Admetent en torn en la Casa de Misericòrdia a Maurici Salat, veí d'Arbeca, i en la casa de Maternitat als nens Josep i Joan Oro Oliveres, de Lleyda, i Ramon i Joan, Sesan Aguilaniedo, de Corbins.

Aprovar els comptes mensuals de despeses fetes per la compra de queviures pels asils.

Per tal de preparar la confecció del pressupost de l'any vinent, es va ordenar a la Intervenció que donés una còpia del vigent a cada un dels vocals de la Junta i un estat comparatiu del desenrotllament que aquest ha tingut durant els sis primers mesos de l'any en curs, comprenent-hi els augments de despeses haguts en cada article i capítol sobre les respectives consignacions.

Amb aquestes dades es reuniran la ponència d'abastiments formada pels Srs. Vicens i Currià, la de Pedagogia i Acció social formada pels Srs. Cortecans i Solé, i la de Governació, que formen els Srs. Jaques i Pereña, per a estudiar les reformes que cal establir l'any vinent en els seveus de la respectiva competència de cada ponència. Amb els informes de les tres, la d'Hisenda, que formen els Srs. Florensa e Izquierdo, presentaran el treball de conjunt a la Junta de Govern, per a estudiar-lo, discutir-lo i aprovar-lo.

A la sessió del dia 18 del mes d'octubre de 1920, presidida pel Rvnd. Dr. D. Josep Cortecans, Vice-president de la mateixa, hi assistiren els vocals Srs. Jaques, Solé, Pereña, Vicens, Currià i Izquierdo.

Foren oberts els plec presentats a Secretaria, durant el temps que ha estat anunciat el concurs per a comprar les robes d'hivern pels asils, i com a proposicions més ventajoses s'acceptaren la de la Sra. Vidua de Marqués, que oferí les robes de l'Hospital per 650 pessetes i la de D. Jaume Rovira, per a subministrar-les a les Cases de Misericòrdia i Maternitat, per un total de 8.410 pessetes.

De l'ordre del dia es resolgueren els següents assumptes:

I. — Trametre roba a l'administrador de la Fillola de la Seu d'Urgell, pels exòsits de dit partit judicial.

II. — Autoritzar l'adquisició de materials d'obres per les que es fan en el nou menjador de vells de la Casa de Misericòrdia.

III. — Trametre a Sant Boy sis pressumptes dementes asilats en la Casa de Misericòrdia.

IV. — Concedir pensions d'al·letament demanades per:

Josep Antoni Duaignes, de Suñé, pel seu fill Genero, orfe de mare.

Per Joaquim Escuer Oriol, de Vilanova d'Alpicat, pel seu fill que no pot criar la mare, per estar malalta.

Per Josep Mata Jordana, de Bellpuig, per un dels seus fills bessons.

V. — Admetre en la Casa de Misericòrdia, quan per torn li correspongui, a Pau A. Camí, de Corbins.

VI. — Demanar a la Visitadora general de les Filles de la Caritat de Sant Vicens de Paül, que en destini dues més a la Casa de Misericòrdia, per atendre a les necessitats cada dia amb augment de dit asil, assabentant-la del desig de la Junta de què, una de les dues almenys, estigui especialitzada en l'ensenyament dels nens anormals.

Notícies i documents

DONATIUS

Seguint un bell costum, tradicional ja entre la nostra Societat, d'afavorir amb donatius importants l'obra de pietat i cultura que vénen desenrotllant, de molt temps ençà, les Cases de Caritat i Maternitat, que actuen avui en dia sota el patronatge de la Mancomunitat de Catalunya, D. Antoni de P. Aleu, el distingit català que tant treballa a Amèrica per la causa de la Pàtria, en trobar-se accidentalment a Barcelona, ha volgut associar el seu nom a l'obra benemèrita dels nostres Establiments benèfics, i a l'efecte ha constituït un capital perquè, perpètuament, amb les seves rendes, sigui sostingut un vell en aquella santa Casa.

Així mateix, l'ex-diputat a Corts per Olot, el Dr. don Francesc Fàbregas, ha fet l'esplèndid present de 210 flassades i 800 garibaldines, que faran un servei inapreciable als asilats de la Casa de Caritat, per la qual tanta predilecció sent el generós donant.

I, finalment, D.ª Trinitat Sastre, vídua de D. Pere Juncadella, ha donat a la susdita Casa els edificis número 554 del carrer de Mallorca, i el senyalat amb el núm. 17 del carrer de Xifré.

La Junta de Govern dels Asils beneficiats acordà que el nom dels generosos benefactors fos gravat en la làpida destinada a l'efecte.

SANITAT

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Delegar al Dr. D. Lluís Sayé i Sampere, Sub-director dels Serveis de Sanitat, perquè assisteixi a la reunió que tindrà lloc a París els dies 18, 19 i 20 del mes que som, per tal de preparar la creació d'una Associació Internacional contra la Tuberculosi, visitant de passada aquelles Institucions antituberculoses, franceses, angleses i suïsses, que consideri convenients per a la informació que té propòsit de realitzar; i disposà que es destinés a aquest fi la quantitat de 1,500 pessetes, amb càrrec a la partida 83 del Pressupost vigent.

(Sessió del dia 7 d'octubre de 1920.)

Donar-se per enterat del report presentat pel Servei d'Estudis Sanitaris, en compliment de la missió que li fou encomanada en sessió del dia 20 de setembre darrer, referent a l'estat sanitari de Lleyda, i que es transcriu en aquest exemplar de la CRÒNICA.

(Sessió del dia 14 d'octubre de 1920.)

Aprovar el següent pressupost d'instal·lació del Servei d'Assistència Social dels Tuberculosos de Catalunya, proposat per la Comissió de Sanitat; autoritzant-se el Director del Servei de Sanitat perquè pagui fer les adquisicions de material i objectes detallats a continuació, amb càrrec a la partida 84 del Pressupost vigent de la Mancomunitat:

	Pessetes	Pessetes
<i>Laboratori</i>		
Microscopi.....	1,500	
Estufa parafina.....	1,500	
Estufa cultius.....	1,000	
Centrifugador.....	400	
Suma i segueix.....	4,400	

	Pessetes	Pessetes
<i>Suma anterior.....</i>	<i>4,400</i>	
Autoclau.....	500	
Balança.....	250	
Microtom.....	1,150	
Estoig dissecció.....	25	
Taula conills.....	70	
Taula cobais.....	50	
Nevera.....	250	
Vidre histologia.....	250	
Vidre bacteriologia.....	250	
Gàbies.....	200	
Material de sang.....	350	
Material d'esputs.....	300	
Colorants.....	500	
Material de cultius.....	500	
Imprevistos.....	955	
<i>Material clínic</i>		10,000
Estetoscops.....	25	
Xeringues tuberculina.....	60	
Xeringues puncions pleurals.....	150	
Xeringues usuals.....	250	
Tuberculina.....	100	
Escarificadors Pirquet.....	50	
Aparell neumotòrax.....	850	
Cànules platí.....	150	
Cànules punció lumbar i pleural.....	150	
Bàscula.....	225	
Material de cura.....	520	
Pots metall.....	200	
Dues taules de vidre.....	700	
Cadira reconeixement.....	350	
Aparell aire calent per inhalacions.....	1,800	
Accessoris larinx.....	1,411	
<i>Material profilàctic</i>		7,000
Mil escupideres de lit a 1'75 pessetes.....	1,750	
Mil escupideres de butxaca a 1'50 pessetes.....	1,500	
Solucions desinfectants.....	1,750	
<i>Material d'escriptori</i>		5,000
Màquina d'escriure.....	1,200	
Ciclostyle.....	1,500	
Accessoris.....	1,300	
<i>Material fotogràfic</i>		4,000
Aparell de projecció.....	1,500	
Aparell fotogràfic i accessoris.....	1,000	
Laboratori de fotografia.....	1,500	
Plaques, paper i altre material.....	1,000	
<i>Instal·lacions aigua, gas i electricitat</i>		5,000
Instal·lació electricitat.....	814'35	
Lavabos, bidoir.....	1,834	
Accessoris.....	101'45	
<i>Llibres i revistes.....</i>		2,750
<i>Impresos.....</i>		1,000
Impresos.....	1,850	
Pitxes per classificació i altre material imprès de l'arxiu.....	1,150	
<i>Robes, retol façana, imprevisos.....</i>		3,000
Robes, retol façana, imprevisos.....		11,940
Total...		49,690

(Sessió del dia 21 d'octubre de 1920.)

Notícies i documents

REPORT DE LA VISITA DEL DELEGAT DEL SERVEI SANITARI DE LA MANCOMUNITAT A LLEYDA, VERIFICADA DEL DIA 1 AL 3 D'OCTUBRE DE 1920.

Informat el Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya, pel Sr. Conseller-ponent de Beneficència i Sanitat, que a la ciutat de Lleyda hi existien abundants casos de febre tifoïda, acordà dit Consell l'anada d'un tècnic del Servei de Sanitat a la població esmentada per a estudiar sobre el terreny la indicada malaltia, juntament amb les condicions epidemiològiques de la mateixa.

Complimentant dit acord s'emprengué el viatge el dia 1.º del corrent, retornant el dia 3, també del corrent, i com a resultat del viatge oferim a la superior consideració del Sr. Conseller-ponent de Beneficència i Sanitat el següent:

Estat sanitari actual de Lleyda. — Posats en relació amb els senyors Alcalde, Delegat sanitari de l'Alcaldia, Inspector provincial de Sanitat i un metge militar, poguérem formar concepte de l'estat sanitari de la població, que, com en la mateixa època d'anys anteriors, es caracteritza per un increment de l'endèmia tífica, encara que no tingui caràcter epidèmic entre la població civil.

No pot dir-se el mateix de la població militar, en la qual feia ja més d'una mesada (en el moment de la nostra visita i amb un contingent militar de dos regiments) hi havien allitats en l'Hospital militar vuitanta atacats tífics, havent-hi hagut ja el darrer mes onze defuncions.

En l'Hospital provincial hi havien llits buits.

Causas que mantenen l'endèmia o són causa d'epidèmia. — Al nostre judici són de diversos ordres, els quals exposarem sumàriament.

Origen hídric. — L'aigua procedeix de la presa de Pinyana del Noguera-Ribagorçana, va conduïda en un canal descobert, que passa per cinc poblacions, i d'allí va a parar a un dipòsit antiquat i deficient, i es distribueix a poca pressió. Co que fa que l'aigua es contamina en el trajecte, essent molt impura visiblement per poc que ploqui.

Aliments. — La llet, amb les condicions dolentes de les quadres; les verdures, amb el mal costum d'ésser regades amb dejeccions humanes sense depurar, són altres orígens de la infecció.

Mosques. — Altre factor important el constitueixen aquests insectes, que són molt abundants a Lleyda.

Hospitals. — La falta del degut isolament dels infectats, és un important factor de contagi. Així com ulteriorment ho són els portadors de gèrmens.

Habitació. — En part de la població existeixen cases antigues, en carrers excessivament estrets, i amb grossos defectes sanitaris. Principalment el pitjor instal·lat són les comunes, i en moltes cases de pagès no són usades de cap mena.

Mesures que haurien de prendre's. — Ràpidament hauria de procedir-se al complet funcionament de la nova instal·lació de l'aigua potable, els treballs del qual estan ja gairebé acabats, i que en resum són: protecció i desviament del canal d'abastiment de la ciutat, singularment al pas de llocs habitats; a 8 quilòmetres de Lleyda hi ha construïts tres dipòsits, de cabuda uns 8.000 metres cúbics cada un, i des dels dits compartiments de sedimentació i autodepuració, anirà en tuberia fins a la ciutat i es servirà a pressió.

Abans de la tuberia, i com a major garantia de la depuració, hauria d'establir-se un filtre de sorra, o bé una instal·lació de clorització.

Respecte a aliments i mosques hauria de fer-se una protecció mecànica, mitjançant teles metàl·liques, en les obertures de les quadres, comunes, vaqueries, cuines, botigues de comestibles (recobrint els aliments amb gasses). És convenient sempre, i a l'estiu necessari, el renovar els jassos de les quadres, amb extracció completa dels mateixos, almenys un cop per setmana.

Demés, i des de la primavera i periòdicament, tindrien de regar-se els femers amb solucions apropiades per a destruir els ous i les larves de mosca.

Fóra necessari educar als pagesos sobre l'ús de les comunes, instal·lant basses impermeables, i evitant l'emprar dejeccions humanes per adob que no hagin sofert una convenient depuració de diverses setmanes de repòs.

Per altre cantó, caldria establir una campanya organitzada de sanització general de la població, de les habitacions, i una educació sanitària de la col·lectivitat.

Isolament dels hospitals. — Mentre no es construïx el nou hospital, hauria d'establir-se en l'actual les condicions higièniques millors que fos possible, amb un isolament dels infectats, almenys posant teles metàl·liques espesses en les portes i finestres de les sales destinades als mateixos.

Per últim, parlarem de la *Vacunació antitífica*, pràctica a la que, tant les autoritats, com els facultatius de la ciutat, estaven molt ben disposats a dur-la a cap, i convinguérem amb els metges del Municipi sobre la manera, hores, nombre d'injeccions, precaucions a pendre, forma de portar el registre, manera de propagar tant com sigui possible dita pràctica per tota la població.

Vàrem remetre als metges del Municipi vint dosis completes de vacuna antitífica, ultra les trenta que havien ja estat trameses per correu al senyor Alcalde, i de l'ús de la mateixa se'ns trametrà relació detallada.

Verola. — Fórem informats també del nombre excessiu de casos de verola, malgrat vacunar-se intensa ment aquests darrers mesos, per ço que indicàrem als metges del Dispensari Municipal la forma de portar un rigorós control de vacunacions i revacunacions de tots els habitants de la població.

REPORT DELS TREBALLS EN CURS DEL SERVEI DE SANITAT

Paludisme

Tortosa. — Al dispensari antipalúdic instal·lat a la Casa de l'Ajuntament, i inaugurat el dia 6 de setembre, per l'assistència gratuïta de palúdics menesterosos i orientació de treballs de profilaxia, que funciona durant dos dies a la setmana, sota la direcció immediata dels Drs. Vila Torrademe i Montserrat, hi acudeix un número crescut de malalts, als quals se'ls subministra la quinina pel seu tractament, i a la vegada es fan estudis epidemiològics.

En la comarca tortosina, i en els llocs intensament palúdics d'Illa de Mar, Roque, Campredó i Camarles, hi ha constituït en cada un d'ells un agrupament de més de vint-i-cinc persones, les quals estan sotmeses a les normes d'una rigorosa profilaxia antipalúdica, amb resultats totalment satisfactoris i exemplars.

Salou-Vilaseca. — En aquestes localitats continuen practicant-se els assaigs portats a terme des dels anys anteriors i amb resultats igualment favorables. Van assistits fins a la data, quaranta set individus.

Almacelles. — Després dels estudis preliminars dels anys anteriors, s'ha començat aquest els experiments

de profilaxia quinina en set cases dels voltants del poble que són llogars de paludisme.

En total, formen una agrupació de quaranta cinc individus, els quals segueixen en curs d'experimentació sota la inspecció del Dr. Llop.

Ha estat també informada per aquest Servei una instància presentada per D. Carles de Fortuny, referent a la dessecació de la «Bassa del Pou», pròxima al poble d'Almacelles, la qual constituïa un perill per a la salut pública.

Tifoidea

Complimentant acords del Consell Permanent, i a proposta del Sr. Conseller-ponent de Beneficència i Sanitat, s'efectuà, pel Servei de Sanitat, una visita a Lleyda en els dies 1, 2 i 3 del corrent octubre, per tal d'estudiar sobre el terreny l'endèmia tífica de la susdita capital.

Fou objecte d'estudi, de comú acord amb les autori-

tats i facultatius de la localitat, el problema de l'abastiment d'aigües, sanitació general, campanya contra les mosques, i es convingueren les normes per l'establiment de la vacunació antitífica, al qual objecte el Servei facilità dosis de vacuna apropiada. Es visità, demés, l'Hospital, i en especial les sales d'infecciosos.

Tuberculosi

El dimarts, dia 5, es va visitar l'Hospital de Girona amb el fi d'estudiar el lloc on s'han d'instal·lar les sales per isolament de tuberculosos greus.

Continuen els treballs d'instal·lació del Servei d'Assistència Social dels Tuberculosos de Catalunya.

Ha sortit cap a França, Suïssa i Anglaterra el Dr. Sayé amb el fi d'assistir a les sessions que tindran lloc a París els dies 17, 18 i 19, per a constituir una Associació Internacional de Lluita Contra la Tuberculosi, i per a visitar les principals institucions profilàctiques d'aquests països.

HISENDA

Acords del Consell Permanent

Acordà el Consell:

Lliurar a favor del senyor Director de la Caixa de Pensions per la Vellesa i Estalvis les quantitats requerides per a bonificar amb un ral diari les pensions a vells invàlids de Terrassa i Pineda, concedit per la Mancomunitat segons els acords abans esmentats, prèvia formalització de la relació modificada dels beneficiaris, que farà la Secció després d'haver preguntat a les Alcaldies respectives si han mort alguns dels vells pensionats.

Abonar, per data, al senyor Caixer interí de la Mancomunitat de Catalunya, la quantitat de 5.894'09 pessetes import de la diferència entre les comissions, corretatges, timbres i interessos dels préstecs efectuats a la Societat de Crèdit Mercantil amb garantia de les obligacions de la Diputació de Barcelona que posseïa la Mancomunitat, durant els mesos d'octubre, novembre i desembre de l'any darrer i gener del corrent, i els interessos produïts pel cobrament de cupons de les obligacions dipositades, expedint-se per la Presidència el lliurament oportú.

(Sessió del dia 28 d'octubre de 1920.)

INSTITUCIONS AUTÒNOMES I COMISSIONS AUXILIARS

CAIXA DE CRÈDIT COMUNAL

Pròximament es reunirà el Comitè administratiu de la Caixa de Crèdit Comunal.

Resten pendents de les firmes de les corresponents

escriptures, les concessions de crèdits als Ajuntaments d'Arbós, Argentona, Borges Blanques i Sant Martí de Tous.

Estan a estudi dels ponents del Comitè administratiu de la Caixa els expedients dels Ajuntaments de Sabadell i Pobla de Claramunt i els dels Sindicats agrícoles de Aiguamúrcia, Bonastre, Llorenç del Penedès i Masroig, havent-se emès dictamen en els dels Sindicats agrícoles d'Albagés i Arbeca.

Hi ha en projecte la contractació d'operacions de crèdit a quaranta dos municipis i a vint-i-dos Sindicats agrícoles.

El dia 30 de setembre últim vencé i es féu efectiu el cupó núm. 22 de les obligacions de l'Emprèstit especial d'aquesta Caixa.

El dia 17 visità el Sindicat Agrícola de Bonastre el Secretari-vocal dels Comitès de la Caixa, D. Guillem Virgili, per tal de conèixer la potencialitat econòmica, el funcionament i comptabilitat de l'esmentada Associació i redactar l'informe que li fou encomanat pel Comitè administratiu en presència d'una petició de préstec formulada per la mateixa.

SERVEI DE DIPÒSITS DE VALORS

De conformitat amb l'acord de l'Assemblea de la Mancomunitat de 17 de gener de 1920, des de 1.ª d'octubre corrent ha quedat instaurat l'esmentat Servei, i, per tant, les obligacions dels deutes de la Diputació de Barcelona, Mancomunitat de Catalunya i Caixa de Crèdit Comunal poden ésser dipositades, lliures de drets de custòdia, a la Caixa de la Mancomunitat.

Cal fer avinent que, per a major facilitat dels dipositants, es presten gratuïtament les operacions per al cobrament de la renda dels títols dipositats.

INTERVENCIÓ (TELÈFONS)

NOTA COMPARATIVA DE LES RECAPTACIONS DEL SEGON TRIMESTRE DE 1919 I EL SEGON DE 1920

CONCEPTES	RECAPTAT		DIFERÈNCIES EN 1920	
	Segon trimestre de 1919	Segon trimestre de 1920	En més	En menys
	Pesetes	Pesetes	Pesetes	Pesetes
Servei interurbà	42,155'32	62,511'78	20,356'46	—
Abonaments	51,468'12	64,572'38	13,104'26	—
Instal·lacions d'aparells	2,250	4,800	2,550	—
Instal·lacions	19,955'18	325	—	19,630'18
Subvencions	6,533'33	2,033'33	—	4,500
TOTALS	122,361'95	134,242'49	36,010'72	24,130'18

RESUM

	PESETES
RECAPTAT DE MÉS	36,010'72
RECAPTAT DE MENYS	24,130'18
TOTAL RECAPTAT DE MÉS	11,880'54

INGRESSOS DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

NOTA COMPARATIVA DELS INGRESSOS DEL MES D'OCTUBRE DE L'ANY ACTUAL AMB ELS DEL PROPÍ MES DE L'ANY ANTERIOR

CONCEPTES	RECAPTAT		DIFERÈNCIES EN 1920	
	Any 1919	Any 1920	En més	En menys
	Pesetes	Pesetes	Pesetes	Pesetes
Dements	1,332'35	1,093'90	—	238'45
Arbitris sobre construccions	779'92	969'80	189'88	—
Arbitris sobre circulació d'automòbils	7,397'85	19,827'80	12,429'95	—
Cultura (matrícules)	4,315	6,841'70	2,526'70	—
Subvencions Ajuntaments	1,635	4,156,01	2,521'01	—
TOTALS	15,460'12	32,889'21	17,667'54	238'45